

**T.C.
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI**

**BARTIN İLİ SAĞLIK MESLEK LİSESİ VE GENEL LİSE
ÖĞRENCİLERİNİN BESLENME ALIŞKANLIKLARI
VE OBEZİTE SIKLIĞI**

Seda KAYA ÖZDEMİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Ferruh Niyazi AYOĞLU

ORTAK TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. Latife Utaş AKHAN

ZONGULDAK

2015

**T.C.
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI**

**BARTIN İLİ SAĞLIK MESLEK LİSESİ VE GENEL LİSE
ÖĞRENCİLERİNİN BESLENME ALIŞKANLIKLARI
VE OBEZİTE SIKLIĞI**

Seda KAYA ÖZDEMİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. Ferruh Niyazi AYOĞLU**

**ORTAK TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç. Dr. Latife Utaş AKHAN**

**ZONGULDAK
2015**

TEZ KABUL VE ONAY

Seda KAYA ÖZDEMİR tarafından hazırlanan “BARTIN İLİ SAĞLIK MESLEK LİSESİ VE GENEL LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BESLENME ALIŞKANLIKLARI VE OBEZİTE SIKLIĞI” başlıklı bu çalışma jürimiz tarafından değerlendirilerek, Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

04/09/2015

Başkan (Danışman) : Prof. Dr. Ferruh N. AYOĞLU

Üye (Ortak Danışman) : Yrd. Doç. Dr. Latife UTAŞ AKHAN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Bilgehan AÇIKGÖZ

Üye : Yrd. Doç. Dr. Tülay KUZLU AYYILDIZ

Üye : Yrd. Doç. Dr. Aysel TOPAN

ONAY:

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

TARİH: 18/09/2015

Doç. Dr. Gamze YURDAKAN

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Halk Sağlığı alanında gelişimime büyük katkıları olan ve bu araştırmanın her aşamasında değerli önerileriyle araştırmayı yönlendiren bilimsellik adına kendinden çok şey öğrendiğim tez danışmanım Prof. Dr. Ferruh Niyazi AYOĞLU'na ve yardımcı tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Latife Utaş AKHAN'a teşekkür ederim.

Tezimin uygulanma aşamasında bana destek olup kolaylık gösteren Bartın Turgut Işık Sağlık Meslek Lisesi Müdürü Rukiye BAYRAKTAR ve Davut Fıncıoğlu Anadolu Lisesi Müdürü Durak DOĞAN'a ve gerekli yasal desteği ve kolaylığı sağlayan Bartın İl Milli Eğitim Müdürlüğüne, yine tezimin yazım aşamasında bana kolaylık sağlayan Okul Müdürüm Seyfullah TURAN'a, Sağlık Bilimleri Enstitü çalışanlarına teşekkür ederim.

Yüksek lisansa başlamam da öncülük yapan arkadaşım Yeşim TUTUMLU' ya, her türlü destekleriyle bu günlere gelmemi sağladıkları için sevgili babam Hamit KAYA ve sevgili annem Gülşen KAYA'ya, yüksek lisansa devam ederken desteğini ve emeğini esirgemeyen sevgili kayınvalidem Huriye ÖZDEMİR'e ve tüm eğitimim süresince çok sabırlı davranan kızlarım Esila ÖZDEMİR ve Alya ÖZDEMİR'e, her konuda desteğini ve sabrını esirgemeyen eşim Fahrettin ÖZDEMİR'e en içten duygularıyla teşekkür ederim.

ÖZET

Bu araştırma; sağlık meslek lisesi ve genel lise öğrencilerinin beslenme alışkanlıkları ve obezite sıklık durumlarını karşılaştırmalı olarak incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Amaç doğrultusunda hazırlanan anket formu; 2012-2013 eğitim öğretim yılında Bartın ilinde sağlık meslek lisesinde ve genel liselerde öğrenim gören toplam 586 öğrenciye uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 21.0 istatistik paket programı aracılığıyla değerlendirilmiştir.

Araştırmada başlıca ulaşılan sonuçlar şunlardır: Sağlık meslek lisesi ve genel lise öğrencilerinde obezite sıklığı açısından anlamlı bir farklılık olmadığı, Sağlık meslek lisesi ve genel liselere giden öğrencilerin yiyecekleri yemek şekli, gün içinde yemek yeme alışkanlıkları, öğünlerde tükettikleri ekmek dilimi, bir günde yedikleri öğün sayısı açısından birbirlerine benzerlik gösterdikleri belirlenmiştir. Sağlık meslek lisesine giden öğrencilerinin öğün atlama durumları genel lise öğrencilerine göre daha fazla olduğu saptanmıştır. Ayrıca; genel lise ve sağlık meslek lisesi öğrencilerinin genel olarak beslenme alışkanlıkları birbirlerine benzerlik gösterirken, nadiren dana eti, koyun eti ve bunlardan yapılmış salam, sucuk, sosis vb. tüketme alışkanlığı ve hamburger, patates kızartması, döner gibi dışarıda satılan menülerden yeme alışkanlığı, genel lise öğrencilerinde sağlık meslek lisesi öğrencilerine göre daha fazladır.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, obezite, sağlık meslek lisesi, genel lise, adölasan

ABSTRACT

This research was carried out to comparatively investigate the eating habits and the prevalence of obesity between the students of the vocational high school of health and the general high school.

A questionnaire was prepared in this purpose and was administered to a total of 586 high school students studying in the vocational high school of health and general high schools in 2012-2013 academic year in Bartın. The data obtained from the survey were assessed using SPSS 22.0 statistical software package on the computer.

The main conclusions reached in the study are as follows: There are no significant differences in obesity prevalence between the students of the vocational high school of health and the students of the general high school. It was determined that they resemble each other in terms of the eating form of the dishes, eating habits in a day, the slices of bread consumed in the meals, and the number of meals of the students in a day. The status of skipping meals among the students of the vocational high school of health were found to be more often than the general high school students. Furthermore, while the overall eating habits of the general high school and the vocational school of health students were similar to each other, it is more common among the students of the general high school than the students of the vocational high school of health to rarely consume beef, mutton and the salami, sujuk and sausage etc. made from them, and to eat hamburgers, French fries and doner kebab menus.

Keywords: Nutrition, obesity, vocational school of health, general high school, adolescents.

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAY	iv
ÖNSÖZ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
KISALTMALAR	xi
TABLO DİZİNİ	xii
ŞEKİL DİZİNİ	xv
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	2
2.1. Beslenme	2
2.1.1. Beslenmenin tanımı	2
2.1.2. Besin öğeleri ve vücut çalışmasındaki etkileri	2
2.1.2.1. Proteinler	3
2.1.2.2. Yağlar	3
2.1.2.3. Karbonhidratlar	4
2.1.2.4. Mineraller	4
2.1.2.5. Vitaminler	5
2.1.2.6. Su	5
2.1.3. Besin grupları.....	6
2.1.4. Adölesanlarda beslenme ve önemi	8
2.1.5. Beslenme ile ilişkili kronik hastalıklar	9
2.1.5.1. Zayıflık.....	9
2.1.5.2. Kalp hastalıkları	9
2.1.5.3. Diyabet	10
2.1.5.4. Hipertansiyon	10
2.1.5.5. Obezite	11
2.2. Obezite.....	11
2.2.1. Obezitenin tanımlanması	12
2.2.2. Obezitenin komplikasyonları	13
2.2.3. Obezite sınıflandırmaları	14
2.2.3.1. Yağ dokusunun dağılımı ve anatomik özelliklerine göre	14
2.2.3.2. Yağ dağılımına göre obezite	15

2.2.3.3. Ortaya çıktığı yaşa göre	15
2.2.3.4. Etyolojiye göre	15
2.2.4. Obezitenin etiyolojisi	16
2.2.4.1. Biyolojik kalıtım	16
2.2.4.2. Yaşam tarzları	17
2.2.4.3. Beslenme biçimi ve sedanter yaşam	18
2.2.5. Obezite ve demografik özellikler.....	19
2.2.6. Obezitenin değerlendirilmesi.....	20
2.2.7. Obezitenin yaygınlığı.....	22
2.2.7.1. Dünya’da obezitenin yaygınlığı	22
2.2.7.2. Türkiye’de obezitenin yaygınlığı	24
2.2.8. Obezitenin tedavisi	26
2.2.9. Obeziteden korunma	28
2.2.10. Obezite ve fiziksel aktivite	28
3. GEREÇ YÖNTEM	30
3.1. Araştırmanın Yapıldığı Yer	30
3.2. Araştırmanın Tipi Evreni.....	30
3.3. Araştırma Örnek Büyüklüğü ve Seçimi	30
3.4. Araştırmanın Veri Kaynakları ve Veri Toplama Araçları.....	30
3.5. Araştırmanın Zaman Çizelgesi	31
3.6. Araştırmanın Değişkenleri	31
3.7. Verilerin İstatistiksel Analizi.....	31
3.8. Etik Konular	32
4. BULGULAR.....	33
4.1. Boy, Kilo ve BKİ Değişkenlerinin Öğrenim Gördüğü Okula Göre Ortalamaları.....	33
4.2. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri ile Öğrenim Gördükleri Okul Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular	34
4.3. Öğrencilerin Yemek Yeme Alışkanlıkları ve Öğrenim Gördükleri Okul Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular	42
4.4. Öğrencilerin Sağlık Durumları ile Öğrenim Gördükleri Okul Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular.....	78
4.5. Öğrencilerin Kilolarından Memnun Olma Durumları ile Öğrenim Gördükleri Okul Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular	80

4.7. Öğrencilerin Beslenme Alışkanlıkları ile Öğrenim Gördükleri Okul Arasındaki İlişkiler	82
5. TARTIŞMA	85
6. SONUÇLAR	91
7. KAYNAKLAR	94
8. EKLER.....	104
9. ÖZGEÇMİŞ.....	115

KISALTMALAR

Ark	:	Arkadaşları
BKİ	:	Beden Kitle İndeksi
DSÖ	:	Dünya Sağlık Örgütü
TOHTA	:	Türkiye Obezite ve Hipertansiyon Taraması
TUİK	:	Türkiye Ulusal İstatistik Kurumu
TURDEP	:	Türkiye Diyabet Epidemiyolojisi Çalışması
TNSA	:	Türk Nüfus ve Sağlık Araştırması
TEKHARF	:	Türkiye Erişkinlerde Kalp Hastalıkları ve Risk Faktörleri
HDL	:	Yüksek Dansiteli Lipoprotein
LDL	:	Düşük Dansiteli Lipoprotein
VLDL	:	Çok Düşük Dansiteli Lipoprotein
KH	:	Karbonhidrat
HT	:	Hipertansiyon
DPT	:	Devlet Planlama Teşkilatı
ABD	:	Amerika Birleşik Devletleri

TABLO DİZİNİ

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1. Yetişkinlerde BKİ'ye Göre Zayıflık, Fazla Kiloluluk ve Obezite Sınıflandırması.....	21
Tablo 2. Öğrencilerin Boy, Kilo ve BKİ Değişkenlerinin Öğrenim Gördüğü Okula Göre Ortalamaları	33
Tablo 3. BKİ ile Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	34
Tablo 4. Yaş İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	34
Tablo 5. Cinsiyeti İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	35
Tablo 6. Öğrenim Gördüğü Sınıf İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	35
Tablo 7. Kardeş Sayısı İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	36
Tablo 8. Evinde Yaşayan Birey Sayısı İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	36
Tablo 9. Sosyal Güvence Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	37
Tablo 10. Yaşadığı Yer İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	37
Tablo 11. Ailesinin Aylık Geliri İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	38
Tablo 12. Anne Babasının Yaşam ve Birliktelik Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	38
Tablo 13. Annesinin Eğitim Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	39
Tablo 14. Babasının Eğitim Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	40
Tablo 15. Annesinin Çalışma Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	40
Tablo 16. Babasının Çalışma Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	41
Tablo 17. Yiyecekleri Yeme Şekli İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	42
Tablo 18. Gün İçinde Yemek Yeme Alışkanlığı İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	42
Tablo 19. Öğünlerinde Tükettiği Ekmek Dilimi İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	43
Tablo 20. Bir Günde Yediği Öğün Sayısı İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	44
Tablo 21. Öğün Yeme Zamanı İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	45

Tablo 22. Tüm Gün İçin Genelde Yemek Yediği Yer İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	47
Tablo 23. Yemek Seçiminde En Çok Dikkat Edilen Etmenlere Verilen Önem Sırası İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki.....	48
Tablo 24. Yediği Öğünler İçinde Herhangi Bir Öğünü Atlama Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	50
Tablo 25. En Çok Atladığı Öğün İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	51
Tablo 26. Öğün Atlama Nedenleri İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	52
Tablo 27. Yiyecek ve İçecek Tüketilen Öğün Arası İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	54
Tablo 28. Öğünler Arasında Sıklıkla Tüketilen Yiyecekler İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	55
Tablo 29. Öğünler Arasında Sıklıkla Tüketilen İçecekler İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	58
Tablo 30. Et, Yumurta ve Kurubaklagil Besinlerinin Tüketilme Sıklıkları İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki.....	61
Tablo 31. Süt ve Süt Türevi Besinlerin Tüketilme Sıklıkları İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	64
Tablo 32. Sebze ve Meyvelerin Tüketilme Sıklıkları İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	67
Tablo 33. Tahıl Türü Besinlerin Tüketilme Sıklıkları İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	70
Tablo 34. Yağ ve Şeker Türü Besinlerin Tüketilme Sıklıkları İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	73
Tablo 35. İçeceklerin Tüketilme Sıklıkları İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki.....	76
Tablo 36. Tanı Almış (Kalp, Tansiyon, Böbrek vb.) Süreğen Bir Hastalığının Olma Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	78
Tablo 37. Devamlı Kullandığı Bir İlacın Olma Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	79
Tablo 38. Ailesinde Aşırı Kilolu (Obez) Kimsenin Olma Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	79
Tablo 39. Ailesinde Yüksek Tansiyon, Şeker vb. Hastalığı Olan Kişinin Bulunma Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	80

Tablo 40. Kilosundan Memnun Olma Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	80
Tablo 41. Okul Dışında Kalan Boş Zamanlarında En Çok Yaptığı Etkinlik İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki	81
Tablo 42. Beslenme Alışkanlıkları İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki....	82

ŞEKİL DİZİNİ

Sekil

Sayfa

Şekil 1. DSÖ'nün 2005 Verilerine Göre Avrupa Kıtasında Ülke ve Cinsiyetlere Göre Obezite Durumları	233
---	-----

1. GİRİŞ

Obezite vücutta aşırı yağ depolanması ile ortaya çıkan, enerji metabolizması bozukluğu olarak tanımlanmaktadır (1, 2, 3). Fiziksel ve ruhsal sorunlara neden olmaktadır. İş gücünü azaltması, ülke ekonomisini etkilemesi ve kişiyi toplumdan soyutlaması nedeniyle sosyal bir sorun olarak da ifade edilmektedir (4).

Obezite küresel boyutta bir halk sağlığı sorunudur. Prevalans oranları tüm dünyada her geçen gün artış göstermektedir (5). Günümüzde obezite dünya çapında 1,7 milyar insanı etkilemektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) obeziteyi önlem alınması gereken bir epidemi olarak nitelemiştir. DSÖ 2005 yılı itibariyle tüm dünyada 1.6 milyar yetişkinin fazla kilolu, bunların 400 milyonunun obez olduğunu, 2015 yılına gelindiğinde fazla kilolu yetişkin sayısının 2.3 milyar kişi, obez olanların ise yaklaşık 700 milyon kişi olacağını öngörmüştür (6).

Bu denli önemli bir halk sağlığı sorunu olan obezitenin birincil ilişkilendirildiği unsur beslenmedir. Bireylerin sağlıklı ve dengeli beslenmemeleri başta olmak üzere, hareketsiz yaşam tarzları vb. unsurlar obezite olmalarında temel etkenlerdir. Özellikle fast food yemek alışkanlığı olan, fazla televizyon ve bilgisayar başında kalan bireylerin obeziteye daha fazla yakalandıkları gözlenmektedir.

Günümüzde gerek dünyada gerekse Türkiye’de obezite yaygınlığı nedeniyle akademik araştırmalarında odak noktasında yer almaktadır. Okul öncesinden, ilköğretime, ergenlik döneminden yaşlılık evresinde yer alan farklı örneklemeler üzerinde araştırılan obezite çeşitli psikolojik ve fizyolojik sağlık sorunlarına da temel oluşturmaktadır. Bireyde beslenme alışkanlıkları ailede kazanılmakta, okulda gelişim ve değişim gösterebilmektedir. Özellikle sağlık alanında eğitim alan bireylerin, aldıkları eğitim doğrultusunda daha sağlıklı bir yaşam tarzına ve beslenme alışkanlıklarına sahip olacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmada sağlık meslek lisesi ve genel lise öğrencilerinin beslenme alışkanlıkları ve obezite sıklıkları karşılaştırılmalı olarak incelenmektedir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Beslenme

Büyümenin sağlanması, sağlığın korunması ve yaşamın sürekliliği için organizmaya dışarıdan besin alınması “beslenme” olarak tanımlanmaktadır. Besinler, vücudun normal işlevlerini sürdürebilmesi için gerekli olan gıda bileşenleridir. İnsan sağlığı beslenme, kalıtım, iklim ve çevre koşulları gibi birçok etmenin etkisi altındadır. Bu etmenlerin başında beslenme gelir (7).

Beslenme yaşamın her döneminde sağlığın temelini oluşturur. Sağlıklı beslenme deyiminden de sağlığın korunması, geliştirilmesi ve kronik hastalık riskini azaltmaya yönelik beslenme biçimi anlaşılır (8).

2.1.1. Beslenmenin tanımı

Beslenme, vücudun çalışması için gerekli olan besin öğelerinin besinlerle vücuda alınmasını, sindirimini, emilimini ve metabolizmasını anlatan bir terim olarak tanımlanmıştır (9). Beslenme yaşamın sürdürülebilmesi için gerekli olan protein, kalori, vitamin, mineral ve eser elementlerin vücuda alınması ve kullanılmasıdır (10).

Beslenme, canlıların yaşamlarını sürdürebilmesi, büyümesi, gelişmesi, sağlıklarını koruyabilmesi, bozulan sağlıklarının yeniden kazanabilmesi ve gerekli fiziksel fizyolojik hareketleri yapabilmesi için, besinlerin yeterli ve dengeli olarak kullanılmasıdır” şeklinde tanımlanmıştır (11).

İnsanlar için beslenme ihtiyaçtan da öte bir durumdur ve mutlak gerekliliktir. İnsanlar iyi beslenemedikleri zaman büyüyemezler, sağlıklarını sürdüremezler, mutlu ve başarılı bir yaşama ulaşamazlar (12).

2.1.2. Besin öğeleri ve vücut çalışmasındaki etkileri

Besinler, protein, yağ, karbonhidrat, mineraller ve vitaminler gibi beş temel besin bileşeninden biri veya daha fazlasından yapılmıştır. Beş temel besin bileşeninden her biri, vücut sağlığının korunmasında özel bir fonksiyona sahiptir. Bunu gerçekleştirilmesinde gerekli olan günlük miktarlar, yaş, cins ve yaşam şekli

gibi çeşitli faktörlere bağlıdır ve kişiden kişiye değişir bu beş temel besin öğelerine aşağıda yer verilmektedir (7).

2.1.2.1. Proteinler

Protein, vücutta büyüme, deri, saç, tırnak, kas ve iç organlar gibi dokuların onarımı için kullanılır. Proteinler karbon, hidrojen, oksijen, nitrojen ve bazen de az miktarda kükürt ve fosfor bileşikleridir. Yapıları birçok değişik şekillerde dizilen 20 aminoasitin kombinasyonlarını içerir. İki kategorisi bulunmaktadır. Bunlar, vücutta yapılamayan ve diyetle alınması zorunlu olan “aminoasitler” ve diyetle diğer aminoasitlerin fazlasından vücutta yapılabilen “elzem olmayan aminoasitler” olarak isimlendirilmektedir (7).

Proteinler hem bitkisel hem de hayvansal kaynaklı besinlerle alınabilir. En yaygın protein kaynakları, et, süt, balık, yumurta olmasına rağmen fasulye, fındık, tahıllar ve bazı sebzelerden yararlı miktarlarda alınabilir. Hayvansal proteinler; insan profiline daha yakın bir aminoasit profili içermelerinden dolayı değerlidir. Vejeteryan olanlar yeterli ve dengeli aminoasit aldıklarından emin olmak için besin seçimlerini geniş kaynaklı tutmalıdırlar. Büyükler için sekiz, bebekler için bunlara ilave olarak iki olmak üzere on adet amino asit vücutta yapılmamaktadır. Bunların mutlaka iyi kaliteli protein kaynaklarından alınması gerekmektedir (13).

2.1.2.2. Yağlar

En çok enerji veren besin öğesidir. Aynı miktardaki protein ve karbonhidrata oranla iki katından fazla enerji verirler. Görevleri; enerji verirler. 1 gram yağ 9 kalori enerji verir, mideye dolgunluk hissi vererek boşalmasını geciktirir, elzem yağ asitleri ve yağda eriyen vitaminlerin vücuda alınmasını ve kullanılmasını sağlar. Adipoz dokusu (deri altı yağ dokusu) vücut ısısının kaybını önler. Organların çevresini sararak dış etkilerden korur. Hücre membranının bileşiminde bulunur. Prostaglandinler ve steroid hormonlar için hammadDEDİR (13).

Enerji yoğunluğu yüksek olan yağlar başlıca enerji kaynağıdır. Ayrıca yağda eriyen vitaminlerin emilimine yardımcıdırlar. Bitkisel ve hayvansal kaynaklı besinlerde değişen oranlarda yağ vardır. Yağdan zengin bitkisel besinler arasında zeytin, ayçiçeği, susam, pamuk çekirdeği, ceviz, fındık, fıstık, soya ve mısır sayılabilir. Günlük enerjinin yaklaşık %30-40'ı yağlardan sağlanmalıdır ve alınan

yağlar çoğu doymamış yağ şeklinde olmalıdır. İlk bir yıl içinde 4-5 gr/kg/gün, daha sonra 3-4 gr yağ kg/gün olmalıdır (14).

2.1.2.3. Karbonhidratlar

Karbonhidratlar besinlerimizde en çok bulunan besin ögesidir. Karbonhidratlar karbon, oksijen ve hidrojenlerden oluşmuş organik bileşiklerdir. Sindirilebilir diyet karbonhidratı genel olarak “basit” (monosakkaritler, disakkaritler ve oligosakkaritler) veya “kompleks” (polisakkaritler) şeklinde kimyasal yapılarına göre sınıflandırılır. Pek çok besinde karbonhidrat türleri karışık olarak bulunmaktadır (7).

Yeterli ve dengeli beslenmede toplam enerjinin %55’i karbonhidratlardan sağlanmalıdır. Karbonhidratların 1 gramı 4 kalori enerji vermektedir. Bireylerin enerji gereksinimi artıkça alınan karbonhidrat oranı da artar. Karbonhidratların doğru tüketimi, sağlığı olumlu yönde etkilemekte ve birçok sağlık sorununu engellemektedir. Basit şeker kaynağı olan besinler yerine kompleks karbonhidrat içeren tahıllar, baklagiller, diyet lifi içeren meyve ve sebzeler, tam besin olarak kepeği, kabuğu ayrılmadan tüketilmeli, kepeksiz un, meyve suyu, patates cipsi, reçel vb. işlenmiş kompleks karbonhidratlar daha az tüketilmelidir (15).

2.1.2.4. Mineraller

Mineraller; vücutta belirli bir oranda bulunan, büyüme, gelişme ve sağlıklı bir yaşam için pek çok önemli görevleri olan besin öğeleridir. Vücudumuzda çok az oranda bulunmalarına rağmen, görevleri oldukça önemlidir. Besinlerle birlikte yeterince alınabildiğinden, yeterli ve dengeli beslenen insanlarda eksikliği çok fazla görülmemektedir (16).

İnsan vücudunun yaklaşık %4 ile 5’i minerallerden oluşmuştur. Bunun yarıya yakını kalsiyum, $\frac{1}{4}$ ’ü fosfordur. Magnezyum, klor, sodyum ve kükürt diğer makro minerallerdir. Diğerleri az miktarda bulunduğu için iz elementler olarak bilinir. Mineraller vücudun çeşitli organları içinde yer alır. Mineraller alındıklarından hemen sonra hücrelere ulaşırlar. Bazıları depolanır, idrar ve terle atıldıklarından dolayı rezerve edilebilirler. Tüketilen mineraller eğer hızla tamamlanmazsa demir eksikliği anemisi ya da osteoporoz gibi hastalıkları geliştirebilir. Mineraller vücuda alındıktan sonra emilim bakımından birbirlerini etkilemektedirler. Bu nedenle her zaman

dengeli miktarlarda alınması önerilir. Posalı gıda maddeleri minerallerin emilimini azaltır. Diyetle bu iki farklı bileşen (posalı yiyecekler ve mineraller) farklı zamanlarda alınmalıdır (17).

2.1.2.5. Vitaminler

Vitaminlerin vücut çalışmasındaki etkileri, biyokimyasal tepkimelerin düzenlenmesi ile ilgilidir. Bazıları koenzim şeklinde bazıları da hormonlara benzeyen etkinlik gösterirler. Vitaminler, büyümeye, sağlıklı nesillerin oluşmasına, sinir ve sindirim sistemlerinin normal çalışmasına, besin öğelerinin elverişli olarak kullanılması ve vücut direncine yardım eder. Vitaminlerin herhangi biri vücuda alınmazsa o vitaminin yardımcı olduğu kimyasal tepkime yürümeyeceğinden dolayı büyümede ve vücut çalışmasında aksamalar olmaktadır. Vitaminlerin yiyeceklerdeki dağılımı değişiktir. Yiyeceklerin saflaştırılması veya yiyeceklere hazırlama, pişirme ve saklama amacı ile uygulanan işlemler vitaminleri etkilemektedir (17).

Vitaminler genelde suda ve yağda erime durumlarına göre iki grupta toplanırlar. Yağda eriyenler, A, D, E, K vitaminleri, suda eriyenler ise; askorbik asit (C vitamini), tiamin (B vitamini), riboflavin (B vitamini), niasin, pridoksin, kobalamin, pantotenik asit, folik asit ve biyotindir. Yağda eriyen vitaminler vücutta depolanabildiklerinden diyetle her gün alınmaları gerekli değildir. Yetmezlik belirtileri çok geç ortaya çıkar ve fazla alınmaları zararlı etki gösterir. Suda eriyenler ise vücutta depolanmadıklarından diyetle her gün alınmaları gerekir ve yetmezlik belirtileri çabuk ortaya çıkar (18).

2.1.2.6. Su

Yetişkin insan vücudunun ortalama %59'unun sudan oluştuğu bildirilmektedir. Suyun, besinlerin sindirimi ve dokulara taşınması sırasında hücrelerde kullanılmaları sonucu oluşan zararlı atıkların ve vücutta oluşan fazla ısının atılmasında görev yaptığı kaydedilmiştir (15).

Su bütün canlıların yapılarının en büyük bölümünü oluşturan önemli bir maddedir. İnsan, besin almadan haftalarca canlılığını sürdürmesine karşın, susuz ancak birkaç gün yaşayabilir. Vücudumuzun 2/3'ü sudan oluşur. Canlılardaki bütün hayat hücreden başlayarak dokularda, organlarda, sistemlerde devam eder. Bütün bu olaylar daima sıvı ortamda oluşur ki bu sıvı ortamın aslı sudur. Su vücut ısısının

denetimi için de gereklidir. Böbreklerin sağlıklı yaşaması, çalışması yeterli su alınımına bağlıdır (19).

İnsan, su gereksinmesini genelde; metabolizma, gıdalar ve meşrubatlar olmak üzere üç şekilde giderir. Vücuttaki su oranısının yeterli birimde olmaması hayati önem taşıdığından vücuttan kaybolan ölçüde su alınması zorunludur. İnsanın uygun koşullarda ihtiyaç duyduğu günlük su miktarı ortalama 2,5 litredir (7).

2.1.3. Besin grupları

Yeterli ve dengeli beslenmede değişik yağ kategorisindeki kişilerin, cinsiyetin ve özel Durumlardaki kişilerin enerji ve besin öğeleri ihtiyaçları farklılık gösterebilmektedir. Besinlerin içeriğinde olan besin öğeleri türleri ve miktar açısından farklıdırlar. Bazı besinler karbonhidrattan bazıları ise proteinden zengindir. Bu sebeple besinler sağladıkları yarar açısından 4 grupta toplanabilir.

Süt Grubu: Süt ve türevleri kalsiyum ve fosfor yönünden zengindir. Kalsiyum, fosfor ile birlikte kemik ve dişlerin yapısını oluşturmaktadır. Yeterli kalsiyum ve D vitamini alımı kemik yoğunluğunu arttırarak osteoporozun (kemik yoğunluğunun azalarak kemiklerde kırılma görülmesi durumu) önlenmesinde etkili olmaktadır. Süt riboflavin yanında A ve D vitamini yönünden de zengin bir besindir (20).

Süt yerine geçen besinler; yoğurt, peynir ve süttozunda yapılan besinlerdir. Bu besinler protein, kalsiyum, fosfor, B2 vitamini (riboflavin) ve vitamin B12 olmak üzere birçok besin öğesinin önemli kaynağıdır. Başta yetişkin kadınlar, çocuklar ve gençler olmak üzere tüm yaş gruplarının bu grubu her gün tüketmesi gerekir. Kalsiyum kemiklerin ve dişlerin sağlıklı gelişiminde ve hücre çalışmasında önemli rol oynar. Tüketilmesi önerilen miktar; yaş, cinsiyet ve fizyolojik duruma (büyüme ve gelişme dönemi, gebelik ve emzicilik, yaşlılık) göre değişiklik göstermektedir (8).

Et – Yumurta – Kuru Baklagil Grubu: Et-yumurta-kuru baklagiller ise iyi bir protein kaynağı olmalarının yanında özellikle kuru baklagiller iyi posa kaynağı iken kırmızı et ve sakatat demir yönünden zengin besinlerdir (21).

Bu grupta et, tavuk, balık, yumurta, kuru fasulye, nohut, mercimek gibi besinler bulunur. Ceviz, fındık, fıstık gibi yağlı tohumlar da bu grupta yer alır. Yağlı tohumlar diğer besinlere göre fazla yağ içerdiklerinden tüketim miktarlarına dikkat etmek gerekir. Bu grup protein, demir, çinko, fosfor, magnezyum, B6, B12, B1 ve A vitamini, posa (kuru baklagiller) içerir (22).

Sebze ve Meyve Grubu: Bu gruptaki besinlerin büyük kısmı su olduğundan günlük enerji, yağ ve protein gereksinimine çok fazla katkıda bulunmamaktadırlar. A vitamininin öncüsü olan beta-karoten, E, C, B2 vitaminleri, folik asit, kalsiyum, potasyum, demir, magnezyum ve posa bakımından zengin bir gıdadır (21). Sebze ve meyvelerin fonksiyonları aşağıda belirtilmektedir (7);

- Büyüme ve gelişmeye yardım ederler.
- Hücre yenilenmesini ve doku onarımını sağlarlar.
- Deri ve göz sağlığı için temel öğeler içerirler.
- Diş ve diş eti sağlığını korurlar.
- Kan yapımında görev alan öğelerden zengindirler.
- Hastalıklara karşı direncin oluşumunda etkindirler.
- Doygunluk hissi sağlarlar.
- Dengesiz beslenmeye bağlı şişmanlık ve kronik hastalıkların (kalp damar hastalıkları, hipertansiyon, bazı kanser türleri) oluşma riskini azaltır.
- Bağırsakların düzenli çalışmasına yardımcı olurlar.

Meyveler de içerdikleri besin öğeleri ve ölçü açısından ayrımcılık gösterebilirler. Bu sebeple yediklerinde çeşitli türler sağlanmalıdır. Çoğunlukla, turunçgil grubu ve çilekler vitamin C, kiraz, kara üzüm, karadut diğer antioksidanlardan zengin iken; muz, elma gibi meyveler potasyumdan zengindirler (8).

Ekmek ve Tahıl Grubu: Temel enerji kaynağımız olan tahıllar ve bunlardan yapılan yiyeceklerdir. Bu gruptaki besinler genel olarak B grubu vitamin ihtiyacımızı karşılar. Buğday, yulaf, arpa, mısır, pirinç ile bunlardan yapılan ekme, şehriye, bulgur, irmik vb. tahıl grubuna girer (23). Ekmeğin %8'i, bulgurun %10'u proteinden oluşmaktadır. Bu gruptaki besinler kuru baklagiller ya da et, süt, yumurta

ile tüketildiklerinde protein kalitesinde de artış olmaktadır. Özellikle kepeği alınmamış tahıllar ve bulgur B vitaminlerinden de zengindir.

Bireylerin çalışma durumlarına göre günde 3–8 orta dilim ekmek yenilebilir. Oturarak çalışanlar için daha az; ayakta çalışanlar için daha fazla miktarlarda ekmek tüketimi normal bir durumdur. Fakat bu günlük alım, çalışma durumları basta olmak üzere yas, cinsiyet ve fiziksel durumlar dikkate alınarak düzenlenmelidir (24).

2.1.4. Adölesanlarda beslenme ve önemi

Adölesan dönem, uzun yaşam boyu devam eden alışkanlıkların yerleştiği bir dönemdir. Sağlıklı beslenme davranışlarının çocukluk ve adölesan dönemlerde kazanılması, kişinin yaşamının sonraki dönemlerinde de bu davranışları sürdürme olasılıklarını artırmaktadır (25).

Bu çağda, hızlı büyüme ve gelişme nedeniyle çocukların enerji, protein, vitamin ve mineral gereksinimleri yetişkinlere oranla daha fazladır. Bu nedenle, bu geçiş döneminde gencin yaşam şekli, bilgisizlik nedeniyle kazanılan yanlış beslenme alışkanlıkları gerek kısa sürede gerekse daha ileriki yıllarda ortaya çıkabilecek çeşitli sağlık sorunlarına neden olabilmektedir. Yetersiz ve dengesiz beslenme büyümeyi yavaşlatır, bazı beslenme bozukluğu hastalıklarına neden olur, bulaşıcı hastalıklara karşı direnci düşürür (26). Ayrıca Kronik rahatsızlıkların gelecek yaşlarda görülmesi beklenen hastalıkların oluşabilmesinde rol aldığı düşünülen beslenme alışkanlıklarının belirlenmesi, uygun olmayan beslenmeyle ortaya çıkan hastalıkların önüne geçilmesi açısından önemlidir (27).

Adölesanların beslenme durumlarının pek çok faktör tarafından etkilenebileceği bilinmektedir. Onların bu konuda kendi bedenleri ile ilgili düşünceleri, algıları, genetik faktörler, ebeveynlerinin şişman olup olmaması, yaşam tarzında meydana gelen değişiklikler vb. kişilerin sağlıklı ya da sağlıksız davranış tercihlerini etkileyen etkenler arasındadır (25).

Adölesan döneminde, iskelet büyümesinin %45'inden fazlası, erişkin boyun %15-25'i oluşmaktadır. Adölesan döneminde, kişilerde büyüme gelişmenin hızlanmasına ve diğer gelişim hususiyetlerine bağlı olarak besin öğelerine ihtiyaç miktarının arttığı bildirilmektedir (28).

2.1.5. Beslenme ile ilişkili kronik hastalıklar

Beslenme ile ilişkili bazı kronik hastalıklar vardır. Bu hastalıklar zayıflık, kalp hastalıkları, diyabet, hipertansiyon ve obezite olmak üzere beş başlık şeklinde açıklanmaktadır.

2.1.5.1. Zayıflık

Zayıflık, beden ağırlığının, boy uzunluğuna göre az olmasıdır. Bu durumda, vücudun yağ dokusunun oranı, diğer dokulara göre azalmıştır. Zayıflık alınan enerjinin harcanandan daha az olması veya alınan besin öğelerinin vücut tarafından kullanılmaması sonucu oluşur. Vücut, harcadığı kadar enerji alamadığı zaman enerji açığının kendi yağ deposunu kullanarak kapatmaya çalışır. Bu tür zayıflık, çocuklarda, gençlerde ve ağır işlerde çalışanlarda daha sık görülür. Harcanandan daha az enerji alınması, diyetin miktar ve kalite açısından yetersiz olmasından kaynaklanabilir veya sindirim bozuklukları, dolaşım bozuklukları, enfeksiyon ve barsak parazitleri gibi nedenlerle, besin öğelerinin vücutta kullanılması engellenebilir. Çocukluk ve gençlik dönemlerinde ortaya çıkan zayıflık büyümeyi engeller. Aşırı zayıflık çalışma verimini düşürür. Zayıflıkta direncin azalması sonucu enfeksiyonlara yakalanma kolaylaşır, hastalıkların iyileşme süresi uzar. Aşırı zayıflık ta, aşırı şişmanlık kadar yaşam süresini kısaltır ve osteoporoz riskini artırır (29).

2.1.5.2. Kalp hastalıkları

İnsanda intimal kalınlaşma, lipid birikimi ve kalsifikasyonla karakterize arter lezyonları sonucu oluşurlar. ABD (Amerika Birleşik Devletleri) 'de hastalığa yakalanma sansı %20.0 olarak hesaplamıştır. Obezitede vücuttaki yağ dokusunun artması, trigliserit metabolizmasının hızlanması, serum kolesterol düzeyinin yükselmesi, kalp hastalıklarının gelişmesine neden olmaktadır. Birçok çalışmada obezitenin, kalp ve damar hastalığı ile ilişkili ölümlerin önemli bir habercisi olduğu bulunmuştur (30).

Ölümlerin yaklaşık %34.0'ü koroner kalp hastalığı nedeniyle oluşmaktadır. Bu hastalığın insidansının 1000'de 4.2 ile 6.7 arasında değiştiği bildirilmektedir. Son yıllarda yapılan epidemiyolojik araştırmaların sonuçları, diyetin kolesterol ve doymuş yağ asitleri içeriğinin yükselmesinin total ve LDL-kolesterol düzeyini yükselttiğini ve koroner kalp hastalığı riskini arttırdığını göstermektedir. Diyetin

enerji yoğunluğunu arttırması şişmanlığa neden olarak hastalık riskini arttırmaktadır. Hastalığın kontrolünde yeterli ve dengeli beslenme önemlidir. Bu da iyi bir beslenme bilgisiyle mümkün olacaktır (7). Amerikalı 111,195 kadının 16 yıl boyunca izlendiği bir çalışma olan Hemşireler Çalışmasında (Nurses Study) obez (BKİ >29 kg/m²) bireylerde kalp ve damar hastalıklarına bağlı ölüm hızları, zayıf bireylerin (BKİ < 21 kg/m²) ölüm hızlarının dört katı olarak bildirilmiştir (30).

2.1.5.3. Diyabet

Diyabet insülin üretimi veya kullanımındaki bozukluk sonucu ortaya çıkar. DSÖ diyabeti yeni bin yılın en önemli halk sağlığı sorunları arasında kabul etmektedir. Uluslararası Diyabet Federasyonu verilerine göre dünya nüfusunun %2.1'i diyabetlidir. Ülkemizde ise yaklaşık 2.6 milyon diyabetli yaşamaktadır. Buna ek olarak 2.1 milyon kişi diyabetli olduğu halde hastalığının farkında değildir. Toplam 4.7 milyon kişiyi doğrudan, bunların aileleri ve riskli popülasyonla birlikte yaklaşık 10 milyon kişiyi dolaylı ilgilendiren diyabet, toplumumuzun en önemli sağlık sorunlarının başında gelmektedir. Diyabet gelişiminde önemli risk faktörlerinden biri beslenmedir. Özellikle artan obezite prevalansı diyabet sıklığını da arttırmaktadır. Dengeli ve yeterli beslenme kurallarının uygulanması diyabet gelişim riskinin azaltılmasında önemlidir (31).

2.1.5.4. Hipertansiyon

İnsan sağlığını, sağlığa bağlı yapılan yaşam kalitesini ve yaşam süresini olumsuz etkileyebilecek kadar yüksek olan arteriyel kan basıncı değerlerine yüksek kan basıncı (hipertansiyon) denir. Sıklıkla, belirli bir zaman sürecinde arteriyel kan basıncının 140/90 mmHg üzerinde ölçülmesi durumunda hipertansiyondan söz edilmektedir (32).

Obez hastalar yüksek bir risk faktörü prevalansına sahiptirler ve bu yüzden obezite ve HT (hipertansiyon) beraberliği hastada ciddi bir sağlık problemi olarak ortaya çıkar, çünkü risk faktörlerinin beraberliği riski arttırır. Bununla beraber risk faktörlerine katkısı olan coğrafi durum, genetik faktörler, diyetin etkisi ve psikosomatik faktörler gibi birçok değişkenin varlığı çalışmaları etkiler (33). Hipertansif hastaların en az 1/3-2/3'ü obezdir. Obezlerde ise HT gözlenme olasılığı üç kez fazladır (34).

HT prevalansının yaşla birlikte belirgin artış göstererek 60 yaş ve üzerinde %50'lere çıktığını göstermiştir. Dünyada ortalama HT prevalansının %20 olduğu kabul edilirse, tüm dünyada yaklaşık 700 milyon insanın hipertansif olduğunu söylemek mümkündür. Ülkemizde yapılmış TEKHARF çalışmasında ise hipertansiyon prevalansının erişkinlerde yaklaşık %30 olarak bulunmuştur. Ülkemizde yaklaşık 15-18 milyon insanın hipertansiyonu olduğu tahmin edilmektedir. HT'da beslenme alışkanlığı önemli yer tutmaktadır ve tedavisinde temel taşlardan biri de diyetdir (35).

2.1.5.5. Obezite

Obezite (şişmanlık); alınan enerji verici özellikteki besin öğelerinin (örneğin karbonhidrat, yağ) vücutta yağa dönüşmesi sonucu, yağ dokusunun normal değerlerin üzerine çıkması ile karakterize bir hastalık olarak tanımlanmaktadır (36, 37).

Yetişkinlerde vücut ağırlığının ortalama %15-20'sini, kadınlarda ise %25-30'unu yağ dokusu oluşturmaktadır (38). Erkeklerde bu oranın %25, kadınlarda ise %30'un üzerine çıkması durumunda obezite söz konusudur.

Son yıllarda obezitenin görülme sıklığı dünyada ve bütün yaş gruplarında hızla artmaktadır. Obezitenin çocuk ve adolesanların %25-30'unu etkileyen önemli bir beslenme problemi olduğu bildirilmektedir. Bu nedenle, obezite özellikle çocuklarda ve adolesan dönemindeki bireylerde büyük önem arz etmektedir (36, 39).

2.2. Obezite

Obezite günümüzde, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin en önemli sağlık sorunları arasında yer almaktadır. Genel olarak bedenin yağ kütesinin yağsız kütleyle oranının aşırı artması sonucu, boy uzunluğuna göre vücut ağırlığının arzu edilen düzeyin üzerine çıkması olarak tanımlanmaktadır. Normalde yetişkinlerde sinirsel, hormonal, kimyasal ve fiziksel mekanizmalarla; enerji alımı ile harcaması arasında denge kurularak, vücut ağırlığı belirli bir düzeyde kalır. Bu mekanizmaların bir veya birkaçındaki bozukluk bu dengeyi olumsuz yönde etkileyerek vücut ağırlığının değişmesine neden olur (38).

Latince’de obezite “obesiteus” sözcüğünden türemiş olup, “yemekten dolayı” anlamındadır. İngilizce’de ise; obezite şişmanlık, fazla yüklenme anlamına gelmektedir (40).

2.2.1. Obezitenin tanımlanması

Obezite (şişmanlık), vücutta yağ dokusunun artması sonucu ortaya çıkan bir tablodur. Diğer bir deyişle obezite, vücutta aşırı miktarda yağ depolanmasıdır (41, 42).

DSÖ obeziteyi “Sağlığı bozacak ölçüde vücutta anormal veya aşırı yağ birikmesi“ olarak tanımlamıştır (7). Obezite, genetik, çevresel, biyolojik, sosyokültürel ve davranışsal faktörlerin bir araya gelerek ortaya çıkardığı, vücuttaki yağ miktarının % 20 veya daha fazla artması ile tanımlanan, gerek oluşum nedenleri gerekse oluşturduğu komplikasyonlar ve zemin hazırladığı hastalıklar nedeniyle önemli bir sağlık problemidir (43). Obezite, başta kardiovasküler ve endokrin sistem olmak üzere vücudun tüm organ ve sistemlerini etkileyerek çeşitli bozukluklara ve hatta ölümlere yol açabilecek kadar da önemli sağlık problemlerinden biridir (44). Obezite her yaş, ırk, etnik grupta ve birçok ülkede görülen bir halk sağlığı problemidir. Obezite modern toplumlarda en sık görülen sağlık sorunlarından biri olup, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ve ülkemizde, epidemik boyutlara ulaşan ve sıklığı giderek artan önlenebilir bir sorun olmakla kalmayıp, küresel ölçekte önemli bir halk sağlığı sorunu olarak ortaya çıkmaktadır (45).

Obezite sadece obez kişiyi değil, çevresindekileri yani toplumu da etkileyen fizyolojik, organik, sistematik, hormonal, metabolik, estetik, psikolojik ve sosyal sorunlara yol açabilen bir hastalıktır (46). Obezite, kilogram cinsinden ağırlığın, metre cinsinden boyun metre karesine bölümü (kg/m^2) olarak tanımlanan Beden Kitle İndeksi (BKİ) ile belirlenmektedir. BKİ’nin 30 kg/m^2 ve üzeri olması obezite olarak kabul edilmektedir. Obezitenin oluşumunda yüksek kalorili besinlerin aşırı alınması ve günlük harcanan enerji miktarının azalması temel sorun olarak kabul edilmektedir. Multipl genetik etmenlerin güçlü ve farklı çevresel etmenlerle etkileşimi obeziteyi meydana getirmektedir (47).

2.2.2. Obezitenin komplikasyonları

Çağımızın en ciddi sağlık sorunlarından olan obezite, birçok hastalığın oluşumunda birinci derecede öneme sahiptir. Öyle ki, sinir sistemi hastalıklarından, hormonal hastalıklara kadar birçok sorun obezitenin komplikasyonları arasındadır. Obezitenin komplikasyonları şu şekilde sıralanabilir:

- **Kardiyovasküler:** Hipertansiyon, hiperkolesterolemi, hipertrigliseridemi, artmış LDL(düşük dansiteli lipoprotein), artmış VLDL (çok düşük dansiteli lipoprotein ve azalmış HDL(yüksek dansiteli lipoprotein) komplikasyonlar görülmektedir (50).
- **Endokrinolojik:** Hiperinsulinemi ve insulin rezistansı, diabetes mellitus (tip II), fertilitede düşüş, erken menarş, menstrasyon düzensizliği, erken menopoz, polistik over hastalığı, testesteron seviyesinde azalma, oligospermi, meme kanseri, hiperglisemi, dislipidemi ve azalmış hücrel immunité HDL komplikasyonlar görülmektedir (49).
- **Gastrointestinal:** Safra kesesi (özellikle kolelitiazis) ve hepatik steatoz komplikasyonlar görülmektedir (50).
- **Kas iskelet sistemi:** Gut hastalığı, osteoarthritis, blount hastalığı ve sinir sıkışması komplikasyonlar görülmektedir (7, 51).
- **Dermatolojik:** Akotozis nigrikans, lenfodem ve fraglis kutis inguinalis komplikasyonlar görülmektedir (38).
- **Solunum sistemi problemleri:** Pickwickian sendromu, solunum güçlüğü, primer alveoler hipoventilasyon ve uyku apnesi pulmoner fonksiyon bozuklukları komplikasyonlar görülmektedir (52, 53).
- **Obstetrik:** Hipertansiyon, artmış sectio frekansı, uzamış eylem ve toksemi komplikasyonlar görülmektedir (50).
- **Artmış mortalite:** Kanser, serebrovasküler hastalık, koroner kalp hastalığı, diabetes mellitus, sindirim sistemi hastalığı ve genel ve psikolojik komplikasyonlar görülmektedir (50).

Ayrıca hareket azlığından dolayı mekanik yetersizlik oluşmaktadır. Bu nedenle obez kişilerin kazalara maruz kalma oranı yüksektir. Ortalama yaşam süresinin azalması (%25 azalma gibi) söz konusu olmaktadır. Kilo fazlalığının oranına göre, yaşam süresinin belirli oranda azaldığı gözlenmiştir (7).

2.2.3. Obezite sınıflandırmaları

Günümüzde oldukça tehlikeli düzeye ulaşan obezite, tarihin her döneminde karşımıza çıkmakta ve obezite konusunda yapılan çalışma araştırma ve tanımlara ulaşılmaktadır. Özellikle obezitenin sınıflandırılmasında birçok tanım ve teknik kullanılmıştır. M.Ö. 400’lü yıllarda Hipokrates, obeziteye atıfta bulunarak insan vücudunu kısa-şişman ve uzun-zayıf olarak sınıflandırmıştır. Abernathy, matematiksel formüller kullanarak vücut yüzeyinin hesaplanması üzerine yaptığı ve günümüzdeki modern tekniklerle hesaplanan teorik yaklaşımların başlangıcı kabul edilen çalışmasını 1793 yılında bilim dünyası ile paylaşmıştır. Ayrıca, 1963 yılında Illinois’ de yapılan antropometrik ölçümler konulu uluslararası konferans bu konuda dönüm noktası olmuştur (38). Zaman içerisinde yaşanan değişim ve gelişimler sonucunda DSÖ ‘nün yapmış olduğu güncel obezite, yağ dokusunun dağılımı ve anatomik özelliklerine göre, yağ dağılımına göre obezite, ortaya çıktığı yaşa göre ve etyolojiye göre olmak üzere dört grupta sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflandırmalarla ilgili bilgilere aşağıda yer verilmektedir.

2.2.3.1. Yağ dokusunun dağılımı ve anatomik özelliklerine göre

Yağ dokusunun dağılımı ve anatomik özelliklere göre hipersellüler ve hipertrofik obezite ele alınmaktadır (50);

- Hipersellüler obezite: Yağ hücre sayısının artışı ile seyreden obezitedir ve çocukluk çağındaki obezite tipidir. Nadiren erişkin çağda da ortaya çıkabilmektedir (50).
- Hipertrofik obezite: Yağ hücrelerinin büyüklüğü ve lipit içeriğindeki artış ile karakterizedir. Erişkin dönemde ve gebelikte başlayan obezite bu tiptedir (50).

2.2.3.2. Yağ dağılımına göre obezite

Yağ dağılımına göre obeziteyi Android ve Gynoid tip obezite olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür (54);

1. Android tip obezite (abdominal/santral): Yağ dokusu, karın ve göğüste birikmiştir(54).
2. Gynoid tip obezite (gluteal/periferal): Yağ dokusu, kalça ve uylukta toplanmıştır (54).

Yağ dağılımına göre obezite değerlendirildiğinde; abdominal obezitenin erişkinlerde insülin rezistansı, kardiyovasküler hastalıklar, insüline bağımlı olmayan diyabet ve serebrovasküler olay gelişimi bakımından risk oluşturduğunun belirlenmesi bu konuya olan ilgiyi artırmış ve pek çok çalışmanın yapılmasını sağlamıştır. İnsanlarda yağ dağılımının kişiden kişiye farklılık gösterdiği uzun zamandan beri bilinmektedir. Özellikle erkeklerde daha çok karın bölgesinde yağ toplanmaktadır ve bu görünüm erkek tipi veya android tip yağ dağılımı olarak adlandırılır (50, 54).

2.2.3.3. Ortaya çıktığı yaşa göre

Obezitenin başlama yaşına göre iki şekilde sınıflandırılmaktadır. Bunlar (55);

- Çocukluk yaş grubunda başlayan obezite
- Erişkin dönemde başlayan obezite

2.2.3.4. Etiyolojiye göre

Etiyolojiye göre obezite sınıflandırılması; basit obezite, metabolik ve hormonal bozuklukların sebep olduğu sekonder obezite ve genetik sendromlar ile birlikte olan obezite olmak üzere 3 şekilde ele alınmaktadır (50, 56). Bunlar;

1. Basit obezite (eksojen obezite): Tüketilenden fazla enerji alınması, başlıca nedenidir. Altta yatan başka hastalığın olmadığı obezite türüdür ve obezlerin %95'i bu gruba girer (50, 56).

2. Metabolik ve hormonal bozuklukların sebep olduğu sekonder obezite: Bu obezite türüne çeşitli hastalıklar sebep olmaktadır. Obezlerin %5'i bu gruba girer (50, 56).
3. Genetik sendromlar ile birlikte olan obezite
 - a. Prader-Willi Sendromu
 - b. Bardet- Biedl Sendromu
 - c. Cohen Sendromu
 - d. Carpenter Sendromu
 - e. Turner Sendromu
 - f. Alström Sendrom (50, 56)

2.2.4. Obezitenin etiyolojisi

Obezitenin etiyolojisinde, psikolojik faktörler, genetik, sedanter yaşam tarzı, beslenme alışkanlıkları, sosyoekonomik nedenler, endokrin bozukluklar ve ilaçlar rol oynamaktadır (57).

Obezitenin belli başlı nedenleri arasında fazla yemek, fiziksel olarak az hareket etmek, metabolik, genetik, hormonal ve psikolojik sorunlar gelmektedir. Bunlara ek olarak yaş, cinsiyet ve sosyo-ekonomik- kültürel faktörler de obezitenin görülmesinde rol oynamaktadır. Obezite kendi başına bir hastalık olmasının yanı sıra diyabet, kalp-damar rahatsızlıkları, fitik, varis, çeşitli enfeksiyonlar ve psiko- sosyal sorunlar gibi pek çok hastalığa da eşlik etmektedir (58).

Etiyolojisi tam olarak açıklığa kavuşturulamamış olmakla beraber genetik ve çevresel etkenlerin büyük rolü vardır (59).

2.2.4.1. Biyolojik kalıtım

Obezitenin ailelere özgü bir durum olduğu kesindir. Genler beslenme derecesini çeşitli yollardan etkilerler. Bu yollar :

- Beslenme merkezinin enerji deposunun düzenlenmesindeki anormallikleri,
- Bir rahatlama mekanizması olarak iştahı açan ya da kişiyi yemeye sevk eden anormal ve kalıtsal psikolojik faktörler,

- Karbonhidrat ve yağ depolanmasıyla ilgili genetik bozukluklar olarak sıralanabilir (44) .

Obezitenin etiyolojisinde rol alan birçok etmen arasında fazla enerji alımı, yetersiz enerji tüketimi, genetik yatkınlık, düşük yağ oksidasyonu, azalmış sempatik aktivite yer almaktadır. Çalışmalar vücut ağırlığının genetik kontrol ile yakından ilişkili olduğunu göstermiştir. Genetik etkiler bazal metabolizma üzerinde kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Bundan dolayı bazı kişiler obeziteye daha yatkındır (60). Parlak ve Çetinkaya (2007) “Çocuklarda Obezitenin Oluşumunu Etkileyen Faktörler” adlı araştırmalarında obezitenin oluşumunda genetik faktörlerin de etkili olduğu saptanmıştır (61).

Ebeveynler incelendiğinde; anne-babası şişman olan çocuğun obez olma riski %80, anne ya da babadan biri şişman ise risk %40, anne-babası şişman olmayanlarda ise risk %2 olarak belirtilmiştir (62, 63). Yapılan çalışmalarda ailesinde obezite riski bulunan çocuk ve ergenlerde, obezite görülme durumu anlamlı olarak yüksek olduğu saptanmıştır (64, 65).

2.2.4.2. Yaşam tarzları

Günümüzde yaşam tarzı ile ilişkili olan en yaygın problemlerden birisi, vücut ağırlığının fazla olmasıdır. Vücut ağırlığının fazla olması veya obezite, kalp ve solunum hastalıkları, Tip 1 veya Tip 2 diyabet, hipertansiyon, bazı kanser türleri ve erken ölüm gibi birçok kronik hastalık gelişiminde anahtar risk faktörüdür. Son çalışmalar, fazla vücut yağının sağlık risklerinin sadece belirgin obezite ile değil, vücut ağırlığındaki küçük artışlarla ilişkili olduğunu göstermiştir (66).

En önemli sağlık sorunlarından biri olan obezite, teknoloji çağının getirdiği hareketsiz yaşam tarzı ve ayaküstü beslenmenin ağırlık kazanmasıyla, gün geçtikçe artmakta ve bireyin yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir (67).

Teknolojinin hızlı ilerlemesiyle ortaya çıkan yenilikler, insanlığın hizmetine sunulmakta ve insanlar gün geçtikçe değişen bir yaşam tarzı sürdürmektedir. Günlük hayat içinde pek çok iş makinelerle yapılmakta, çok kısa mesafelere bile arabayla gidilmekte ve insanlar daha az hareket etmektedir. Gelişen teknoloji aynı zamanda insanların beslenme alışkanlıklarını da olumsuz yönde etkilemektedir. Beslenme

tarzındaki değişiklikler ve fiziksel hareket azlığı gibi bir takım olumsuz şartlar bir araya geldiğinde obezite (şışmanlık) riski artmaktadır (68).

2.2.4.3. Beslenme biçimi ve sedanter yaşam

Obezite, genel bir halk sağlığı problemi olarak gerek tıbbi gerekse estetik açıdan güncelliğini korumaktadır. Obezite ve bunların neden olduğu sağlık sorunları o kadar sıklaşmıştır ki kötü beslenme ve infeksiyöz hastalıklar gibi daha klasik sağlık sorunlarının yerini almaktadır (43).

Beslenme; sağlığın korunması, geliştirilmesi ve yaşam kalitesinin artırılması için vücudun gereksinimi olan besin öğelerinin yeterli ve uygun zamanda bilinçli olarak tüketilmesidir. Yeterli ve dengeli beslenme, bireyin sağlıklı yaşaması, ekonomik ve sosyal yönden gelişmesi, refah düzeyinin artması için temel koşullardan biridir. Bilim ve teknoloji alanındaki ilerlemeler ve ekonomik gelişme, yetersiz beslenme ile ilgili sağlık sorunlarının azalmasına neden olurken, aşırı beslenme ve fazla enerji alımına ilişkin sorunların da ortaya çıkmasına neden olmaktadır (45).

Beslenme biçimi ve beslenme alışkanlığı olarak yüksek kalorili yiyeceklerle beslenen bireylerde obezite daha kolay gelişmektedir (69). Karbonhidrat içeriği yüksek besinlerin sıklıkla tüketilmesi ve miktarının fazla olması durumunda obezite daha sık görülmektedir. Ayrıca evde-dışarıda yenen yemeklerin porsiyon büyüklüğünün artması, fast-food tarzı yiyeceklerin çocukların hayatına girişi, yemeği hızlı yeme, öğün aralarında yeme alışkanlığı, öğünde fazla miktarda yeme alışkanlığı obezite için büyük risk faktörleri olarak tanımlanmaktadır (70).

Obezitenin gelişiminde etkili olan en önemli faktör, aşırı ve hızlı yeme davranışdır. Yaşamın ilk yıllarındaki beslenme şekli, ilerleyen yıllarda çocuğun beslenme alışkanlığını belirlemektedir. Kalori yönünden zengin besinlere erken başlamak ve bu besinlerden fazla miktarda vermek, çocuklarda obezitenin gelişimine neden olmaktadır (61,71).

Obez hastaların yaklaşık %25-30'unun depresyon ya da diğer psikolojik sorunları vardır. Sıklıkla aşırı yeme ile ilişkilidir. Bu kişiler kısa zaman dilimlerinde çok yemek yerler ve bunu yaparken de kontrollerini kaybederler. Doktorlar obez hastalara rutin olarak ruhsal durumlarını uyku iştah hoşlandığı aktiviteleri ve yeme

alışkinlıklarını sormalıdır. Obez hastalar obezite tedavisine başlamadan önce depresyon, anksiyete yönünden değerlendirilip bunlara yönelik ilaçla tedaviye ya da psikoterapiye başlanmalıdır (60).

Obezitenin %30-70'inden genetik faktörler sorumlu olsa da yüksek kalori içeren diyet tüketimi, değişen yaşam biçimi ve davranışlar, azalmış fiziksel aktiviteye yol açarak enerji tüketiminin düşmesine ve gelişmiş toplumlar başta olmak üzere obezitenin artmasına neden olmaktadır (45).

Sedanter yaşam biçiminin bir uzantısı obezitedir. Obezite genellikle düşük fiziksel aktivite ile beraberlik göstermektedir. Her türlü fiziksel aktivite enerji harcamasını gerektirir. Fiziksel aktivite ile enerji harcaması arasındaki etkileşim şişmanlığın oluşmasında önemli rol oynar. Düşük düzeyde fiziksel aktivitenin obezitenin nedeni olmaktan çok sonucu olduğu da düşünülebilir (61).

Sedanter yaşam obezitenin bir risk faktörü olabileceği gibi eşlik eden bir durum da olabilir. Sedanter yaşam tarzının çocuklarda yaygın olması sosyal, çevresel ve psikolojik nedenlerle açıklanabilir. Endüstrinin makineleşmesi, evlerde iş kolaylaştırma aletlerinin çoğalması, ulaşım kolaylıkları, araba kullanımının ve televizyon izlemenin yaygınlaşması, aktivitenin ve enerji harcanmasının azalmasına yol açmaktadır (72). Sedanter yaşam şekli çocukluk dönemi obezite riskini arttıran nedenlerden biridir. Ebbeling, Pawlak and Ludwig (2002) yaptıkları araştırmalarında günde bir saat fiziksel aktivite yapmak obezite riskini %12 azaltırken, bir saat televizyon seyretmek obezite riskini %12 arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır (73).

2.2.5. Obezite ve demografik özellikler

Obezite ve demografik özellikler arasında ilişkiler bulunmaktadır. Bunlara ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmektedir.

Yaş: Özellikle, 1980'li yıllardan günümüze kadar geçen sürede gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde tüm yaş gruplarında (özellikle çocuklarda ve kadınlarda) obezite yaygınlığı çok hızlı artış göstermiştir. Ayrıca 2010 yılında 5 yaşın altında 43 milyon çocuğun aşırı kilolu olduğu tahmin edilmektedir (74).

Obezite her yaş grubunda görülmekle birlikte fizyolojik olarak hızlı yağ depolanmasının meydana geldiği yaşlarda daha sık görülmektedir. Çocukluk

döneminde en sık olarak yaşamın ilk yılı, beş-altı yaş arası ve ergenlik döneminde olmaktadır. Beş yaşından önce ve 15 yaşından sonra başlayan obezite daha tehlikelidir (56). Yaşın artması ile birlikte obezitenin görülme sıklığı da artar (61). İçen (2006) “Obez bireylerde beslenme, fiziksel aktivite ve sosyal özelliklerin değerlendirilmesi” adlı araştırmasında da yaş arttıkça obezite oranında arttığı sonucuna ulaşmıştır (75).

Cinsiyet: Obezite her iki cinste de görülmekle birlikte kadınlarda oran daha yüksektir. Ergenlik kızlarda obezitenin başlama ve devam etme riski erkeklere göre daha fazladır. Obezite kızlarda erken ergenlik ve erken adet kanaması ile beraber görülmektedir. Ancak ergenlik döneminde kızların beden imajına önem vermesi ve zayıf olmak istemesi sebebiyle, bu dönemde erkeklerde obezite sıklığı kızlara göre daha fazla olabilmektedir. Kadınlarda obezite sıklığı farkını yaratan etmenler arasında gebelik, menopoz gibi dönemlerde oluşan hormonal değişiklikler de söz konusudur (76). Akbulut ve arkadaşlarının yaptıkları araştırmalarında gerek çocukluk döneminde ve gerekse yetişkinlik döneminde obezite olma oranının ve riskinin kadınlarda erkeklerden daha fazla olduğu görülmüştür (38).

Araştırmalar, fazla kilolu olmanın ve obezitenin çocuklarda ve ergenlikte cinsiyete göre farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Kız çocuklarda fazla kilolu olma ve obezite, erkek çocuklara göre daha fazla görülmektedir (77, 78).

Kişilerin eğitim düzeyleri, meslekleri, gelir düzeyleri ve birçok çevresel etmende obezite sıklığına doğrudan ya da dolaylı olarak etki etmektedir. Genel olarak birçok çalışma gelir düzeyi yüksekliği ile obezite sıklığı arasında doğru orantılı sonuçlara ulaşmıştır (79, 80).

2.2.6. Obezitenin değerlendirilmesi

Obezite için kullanılan en geçerli tanım ve değerlendirme DSÖ'nün tanımlaması ve değerlendirmesidir. DSÖ obeziteyi; sağlık ve refahı, ters yönde etkileyen vücutta ki aşırı yağ birikimi” olarak tanımlanmaktadır. Vücut ağırlığının %10'u kemik ve kaslardan oluşur, geri kalan kısmının %65'i yağ ve %20'si bağ ve destek dokulardan oluşur. Obezite bedendeki yağların aşırı birikimiyle karakterize bir durumdur (81). Tüketilenden daha fazla enerji alınması obezitenin en önemli nedenidir (62).

Yetişkin erkeklerde vücut ağırlığının ortalama %15-20'sini, kadınlarda ise %25-30'unu yağ dokusu oluşturur (82). Erkeklerde bu oranının %25, kadınlarda ise %30'un üzerine çıkması durumu obezite olarak tanımlanmaktadır. Obeziteyi belirlemek için yaygın olarak BKİ kullanılmaktadır. BKİ, bireyin vücut ağırlığının (kg), boy uzunluğunun (m) karesine ($BKİ=kg/m^2$) bölünmesiyle elde edilen bir değerdir (84). BKİ boy uzunluğuna göre vücut ağırlığının tahmin edilmesinde kullanılmakta, ancak vücutta yağ dağılımı hakkında bilgi vermemektedir. BKİ'ye göre yetişkinlerde zayıflık, fazla kiloluluk ve obezite sınıflandırması Tablo 3'de verilmiştir (83).

Tablo 1. Yetişkinlerde BKİ'ye Göre Zayıflık, Fazla Kiloluluk ve Obezite Sınıflandırması (83)

Sınıflandırma	BKİ (kg/m^2)	
	Temel kesişim noktaları*	Geliştirilmiş kesişim noktaları*
Zayıf (düşük ağırlıklı)	<18.50	<18.50
Aşırı düzeyde zayıflık	<16.00	<16.00
Orta düzeyde zayıflık	16.00 - 16.99	16.00 - 16.99
Hafif düzeyde zayıflık	17.00 - 18.49	17.00 - 18.49
Normal	18.50 - 24.99	18.50 - 22.99
		23.00 - 24.99
Toplu, hafif şişman, fazla kilolu	≥ 25.00	≥ 25.00
Şişmanlık öncesi (Pre-obez)	25.00 - 29.99	25.00 - 27.49
		27.50 - 29.99
Şişman (Obez)	≥ 30.00	≥ 30.00
Şişman I. Derece	30.00 - 34.99	30.00 - 32.49
		32.50 - 34.99
Şişman II. Derece	35.00 - 39.99	35.00 - 37.49
		37.50 - 39.99
Şişman III. Derece	≥ 40.00	≥ 40.00

* Kesişim değerleri, BKİ ile Avrupalı toplumlardaki mortalite ve hastalık risk etmenlerinin ilişkisine dayanmaktadır. Etnik özelliklere bağlı olarak BKİ ile vücut yağ yüzdesi arasındaki ilişki farklılık göstermektedir. DSÖ Asyalılar için sağlıklı BKİ değerini $23 kg/m^2$ olarak kabul etmekte, $23.00-24.99 kg/m^2$ arası BKİ düzeylerinde daha fazla kilo almamaları önerilmekte ve $25 kg/m^2$ 'nin üstü şişman olarak kabul edilmektedir.

Son yıllarda araştırmacılar vücuttaki toplam yağ miktarından çok, yağın vücutta bulunduğu bölge ve dağılımı üzerinde durmaktadırlar. Vücuttaki yağın bulunduğu bölge ve dağılımı hastalıkların morbidite ve mortalitesi ile ilişkilendirilmektedir. Bölgesel yağ dağılımı genetik olarak erkek ve kadınlarda farklılık göstermektedir. Erkek tipi obezitede yağ, vücudun üst bölümünde bel, üst karın ve göğüs bölgelerinde (elma tip) toplanmaktadır. Kadın tipi obezitede ise yağ, vücudun alt bölümünde kalça, uyluk ve bacaklarda (armut tip) toplanmaktadır (83).

2.2.7. Obezitenin yaygınlığı

Obezitenin yaygınlığını Dünya’da ve Türkiye’de olmak üzere iki başlık halinde ele alınmaktadır. Bu başlıklara ilişkin ayrıntılı bilgilere aşağıda yer verilmektedir.

2.2.7.1. Dünya’da obezitenin yaygınlığı

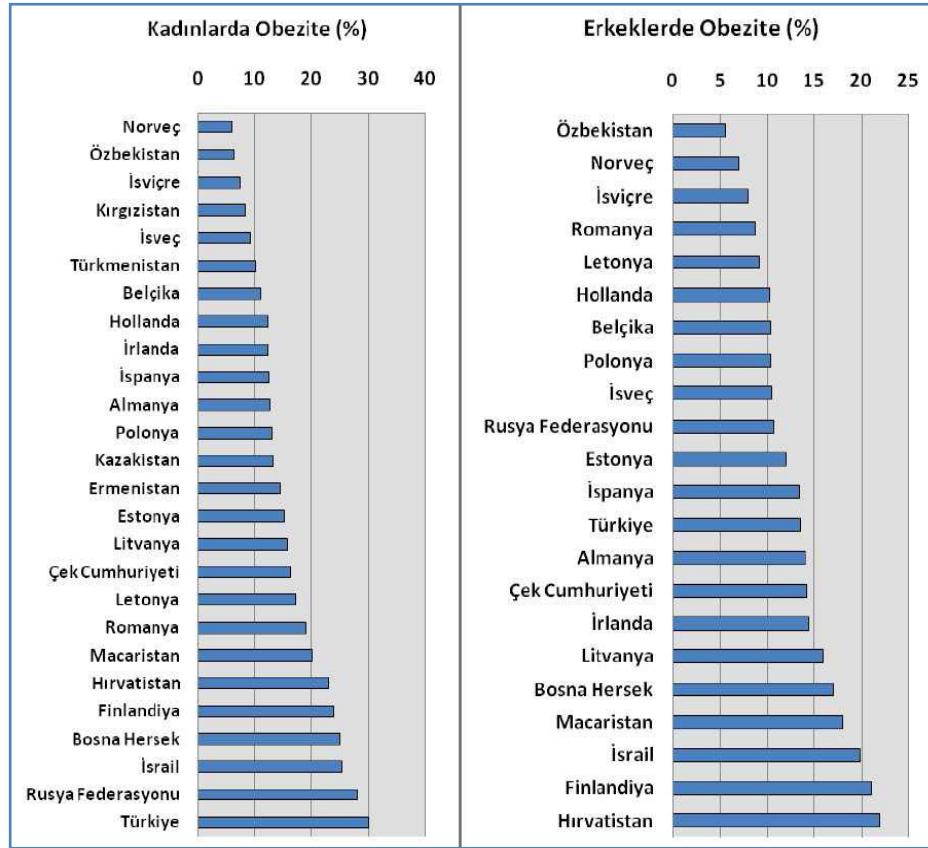
Obezite dünya çapında her geçen gün artarak halk sağlığı sorunu haline gelmiştir. Yetişkinler arasındaki yaygınlık ve özellikle çocukların tek bir nesil içinde büyük ölçüde artmıştır. Obezite yaygınlığında gözlenen eğilim, özellikle çocuklar ve yetişkinlerde, tehdit edici düzeydedir (84).

Obezite, en sık görülen beslenme bozukluğu günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde temel sağlık problemi haline gelmiş ve son yıllarda arttığı gözlemlenmiştir (38).

Obezite yaygınlığı 1970’lerdeki düzeyinden 10 kat fazladır. Dünya genelinde hem gelişmiş ülkelerde hem de gelişmekte olan ülkelerde obezite son 30 yıl içinde ciddi artış göstermiştir. DSÖ tarafından Asya, Afrika ve Avrupa’nın 6 ayrı yöresinde yapılan ve 12 yıl süren Monica çalışması 10 yılda obezite yaygınlığında %10–30 arasında bir artış olduğunu ortaya konmuştur. Boy uzunluğu ve vücut ağırlığına ait güvenilir verilerin elde edildiği iki büyük uluslararası çalışma bulunmaktadır. Bunlardan birincisi Avrupa’da 2003 yılında 9 ülkede yürütülen ve 11 yaşındaki çocukları kapsayan “The Pro Children” araştırmasıdır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre aşırı kilolu olma yaygınlığı, erkeklerde (%17) kızlardan (%14) daha fazladır. Diğer büyük çalışma ise Okul Çağındaki Çocuklarda Sağlık Davranışı Anketidir (Health Behaviour in School-Aged Children Survey (HBSC)). Kırk bir ülkede 11, 13 ve 15 yaş grubunda yürütülen çalışmada 2001–2002 döneminde 13 yaş grubunda

kızların %24 ve erkeklerin %34'ünün aşırı kilolu; 15 yaş grubunda ise kızların %31 ve erkeklerin %28'inin aşırı kilolu olduğu görülmüştür. Obezite oranı ise 13 ve 15 yaş kızlarda %5 ve erkeklerde %9 olarak saptanmıştır (84).

İDSÖ 2005 raporunda, tüm bölgeler içinde ortalama BKİ değerleri açısından en yüksek ortalama yaklaşık 26.5 kg/m² ile Avrupa bölgesine aittir. Bölgenin farklı ülkelerinden gelen son verilere göre, yetişkin erkeklerde obezite prevalansı %20'ye, yetişkin kadınlarda ise %30'a kadar çıkmıştır. Ne yazık ki, obez yetişkin kadınlarda uluslararası düzeyde en yüksek prevalans Türkiye'den (yaklaşık %30) bildirilmiştir. Ayrıca, obez yetişkin erkeklerde prevalans Türkiye'de yaklaşık %13 ile birçok ülkeden fazladır. Söz edilen uluslararası obezite prevalans değerleri erkek ve kadınlarda ayrı ayrı olarak Şekil. 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. DSÖ'nün 2005 Verilerine Göre Avrupa Kıtasında Ülke ve Cinsiyetlere Göre Obezite Durumları (84)

Obezite yaygınlığının düşük oranda olduğu Çin, Pakistan ve Singapur gibi ülkelerde dahi tüketim alışkanlıklarının değişmesi ve teknolojik gelişmelerden dolayı obezite oranlarında artış görülmektedir. Obezite yaygınlık oranının en yüksek olduğu

ülkelerin başında Güney Avrupa ülkeleri, ABD, İngiltere ve bazı Afrika ülkeleri gelmektedir. ABD’de 2007–2008 döneminde obezite yaygınlık oranı yetişkin erkeklerde %32.2 ve kadınlarda %35.5 olarak ölçülmüştür (84).

DSÖ verilerine göre dünyada 400 milyonun üzerinde obez ve yaklaşık 1.6 milyar fazla kilolu birey bulunmaktadır. 2015 yılında bu rakamın sırasıyla 700 milyon ve 2.3 milyara ulaşacağı düşünülmektedir (85).

2.2.7.2. Türkiye’de obezitenin yaygınlığı

Türkiye, beslenme durumu yönünden hem gelişmekte olan, hem de gelişmiş ülkelerin sorunlarını birlikte içeren bir görünüme sahiptir. Türkiye’de halkın beslenme durumu bölgelere, mevsimlere, sosyoekonomik düzeye ve kentsel-kırsal yerleşim yerlerine göre önemli farklılıklar göstermektedir. Gelir dağılımındaki dengesizlik beslenme sorunlarının niteliği ve görülme sıklığı üzerinde etkili olmaktadır. Ayrıca beslenme konusundaki bilgisizlik, hatalı besin seçimine, yanlış hazırlama, pişirme ve saklama yöntemlerinin uygulanmasına neden olmakta ve beslenme sorunlarının boyutlarının büyümesine yol açmaktadır. Türk halkının beslenme durumuna bakıldığında, temel besin ekmek ve diğer tahıl ürünleridir. Günlük enerjinin ortalama %44’ü sadece ekmekten, %58’i ise ekmek ve diğer tahıl ürünlerinden sağlanmaktadır. Yıllar içerisinde besin tüketim eğilimi incelendiğinde ekmek, süt-yoğurt, et ve ürünleri, taze sebze ve meyve tüketiminin azaldığı; kurubaklagil, yumurta ve şeker tüketiminin ise arttığı söylenebilir. Genelde toplam yağ tüketim miktarında önemli farklılık olmamasına rağmen, bitkisel sıvı yağ tüketim miktarının katı yağa oranla arttığı gözlenmektedir (68).

Türkiye’de obezite konulu çalışmaların, 90’lı yıllardan itibaren başladığını söylenebilmektedir. Çalışmalar sınırlı sayıda olsa da TEKHARF (Türkiye erişkinlerde kalp hastalıkları ve risk faktörleri), TURDEP (Türkiye diyabet epidemiyolojisi çalışması), TOHTA (Türkiye obezite ve hipertansiyon taraması), TNSA (Türkiye nüfus ve sağlık araştırması), Türkiye Obezite Araştırma Derneği gibi çalışmalardan elde edilen veriler son 25 yıl içerisinde Türkiye’deki obezite yüzdelerinin dünyadaki eğilime paralel olarak arttığını göstermektedir.

TEKHARF çalışması 893 erkek ve 912 kadın üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma, 1990 yılında başlatılmış, yaklaşık 8 yıl sürmüştür. Çalışmanın sonucunda;

obezite ($BK\dot{I} > 30 \text{ kg/m}^2$) prevalansı 1990 yılında erkeklerde %9, kadınlarda %24 olarak görülmüştür. 1998 yılında ise oran erkeklerde %18, kadınlarda %38,8'e yükselmiştir. 8 yıl sonucunda obezitenin Türkiye'de kadınlarda %30, erkeklerde ise %65 oranında arttığı tespit edilmiştir (55, 86).

2000 yılında yapılan TURDEP çalışması, ülkemizde gerçekleştirilen en önemli obezite çalışmalarından biridir. DSÖ gözetiminde, Bayer Türk A.Ş.'nin katkılarıyla İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Diyabet Bilim Dalı, Sağlık Bakanlığı ve Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından gerçekleştirilmiştir. 15 ilde, 270 mahalle ve 270 köyde 13.708 kadın, 11.080 erkek bireyin üzerinde yapılan bu çalışmada obezite sıklığı ülke genelinde %22,3 olarak bulunmuştur. Obezite oranı kadınlarda %29,9, erkeklerde ise %12,9 olarak rapor edilmiştir (87).

2000 yılına ait bir başka obezite raporu DPT (Devlet Planlama Teşkilatı) Sağlık Özel İhtisas komisyonuna aittir. Komisyonun bölgesel araştırmalara dayalı olarak hazırladığı rapora göre ülkemizde kadınların %19'u, erkeklerin %10'u obezdir (2).

TOHTA çalışması 2002 yılında 23.888 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaya göre obezite yüzdesi toplum genelinde %25,2, kadınlarda %36,17, erkeklerde ise %21,56 olarak tespit edilmiştir. Bölgesel taramaya göre kırsal kesimlerde oran %19,6, kentlerde ise %23,8'dir (87).

Türkiye'de 5 yılda bir tekrarlanan 15-49 yaş grubu kadınların çalışma kapsamına alındığı TNSA 1998 ve 2003 verileri incelendiğinde obezitenin kadın nüfusta giderek arttığı görülmektedir. Bu araştırma sonuçlarına göre, 15-49 yaş grubu kadınlarda fazla kiloluluk ($BK\dot{I} = 25-29.9 \text{ kg/m}^2$) sıklığı 1998 yılında %33.4 iken 2003 yılında %34.2 ve obezite ($BK\dot{I} \geq 30$) sıklığı 1998 yılında %18.8 iken 2003 yılında %22.7'ye yükselmiştir (74).

Türkiye Obezite Araştırma Derneği tarafından, 2000-2005 yılları arasında 6 ilde (İstanbul, Konya, Denizli, Gaziantep, Kastamonu ve Kırklareli) 20 yaş üstü 13.878 bireyde yapılan "Türkiye Obezite Profili" çalışmasında $BK\dot{I} > 25 \text{ kg/m}^2$ olan 4255 birey (%30.9), $BK\dot{I} = 25-30 \text{ kg/m}^2$ olan 5443 birey (%29.5; K:%34.5, E:%44.8) ve $BK\dot{I} > 30 \text{ kg/m}^2$ olan 4056 birey (%29.5; K:%34.5, E:%21.8) bulunmuştur. Bu araştırmada, 7306 birey bel çevresine (santral obezite) göre

değerlendirilmiş kadınlarda bel çevresi ortalaması 96.83 cm ve erkeklerde 97.33 cm. olarak tespit edilmiştir (74).

OECD (Organisation of Economic Co-operation and Development) 2006 yılı raporlarına göre Türkiye’de kadınların %28,9’u fazla kilolu, %14,5’i obez; erkeklerin ise %33,6 fazla kilolu, %9,7’si ise obez olarak rapor edilmiştir. Bu değerlere göre yetişkinlerin %43,3’ünde kilo problemi vardır (88).

Araştırmalara bakıldığında dünya genelinde olduğu gibi Türkiye’de de obezitenin yaygınlığı artmaktadır. Sağlık Bakanlığı obeziteyi özellikle çocukluk çağının en sık görülen kronik hastalıklarından biri olarak kabul etmiştir. Türkiye “Sağlık Araştırması 2010” sonuçlarına göre Türkiye’de 15 ve daha yukarı yaştaki nüfusun % 16,9’u obez ve % 33’ü fazla kiloludur. Aşırı kilo ve obez oranı erkeklerde yüzde 50,5 iken kadınlarda bu oran yüzde 49,4’tür (89).

Türkiye’de obezitenin bölgesel dağılımına bakıldığında: Doğu Anadolu’da %17.2, Batıda %21.6, Kuzeyde %23.5, Güneyde %24.0 ve İç Anadolu’da %25,0 olduğu belirtilmiştir. Türkiye’de obezitenin yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında ise: Genel olarak obezite sıklığının yaşlanmayla arttığı gözlenmiştir. 55-59 yaş grubunda en yüksek (%34,8) olmak üzere, orta (40-55 yıl) yaş gruplarında çalışma kapsamındaki bireylerin %30’unun obez olduğu görülmüştür (90).

2.2.8. Obezitenin tedavisi

Obezite tedavisi var olan, ancak bugüne kadar tedavide başarının düşük kaldığı kronik bir hastalıktır. Hayat boyu multidisipliner tedavi gereklidir. Tedavi hastalığı kontrol altında tutar, ancak tedavi bırakılırsa obezite tekrarlar. Bu tekrarlama hastaya veya tedavinin yetersizliğine bağlı olmayıp hastalığın kronik karakterine bağlıdır. Tedavideki başarısızlığın en önemli sebebi, hastaların yaşam tarzlarını kalıcı olarak değiştirmelerindeki güçlüktür. Obezite tedavisinde kullanılan yöntemler, diyet, aktivite, ilaçlar ve cerrahi tedavi olmak üzere dört şekilde açıklanmaktadır (91);

Diyet tedavisi: Diyet tedavisi obezite tedavisinin temel taşıdır. Diyetteki kalori miktarı kadar diyetin içeriği de önemlidir. KH (Karbonhidrat) kısıtlaması ile

glikojen mobilizasyonu, sodyum diüresi, intra ve ekstraselüler sıvı ve protein kaybı olur (91).

Diyet tedavisinde normal beslenme şekli hakkında bilgilendirilir. Yemek zamanları ve ara öğün zamanları düzenlenir. Yağlı yemekler, ek yağlar ve şekerler kısıtlanır. Aile ile birlikte yemek yemesi önerilir. Tahıllar, sebzeler ve meyveler artırılır. Ekmek alımı sınırlanır, günde bir kez haşlanmış patates, pirinç veya makarna gibi işlenmemiş ürün önerilir. Düşük enerjili margarinler, yoğurtlar, peynirler kullanılır. Karbonhidratlı içecekler kısıtlanır (92). Obez hastalar tarafından zorlanmadan uygulanacak şekilde düzenlenen ılımlı hipokalorik diyet, hasta uyumunu kolaylaştırır. Önerilecek diyet sürekli uygulanabilir, sağlıklı olmalıdır (91).

Aktivite: Aktivite kas hacmini artırır, yağ miktarını azaltır ve net beden ağırlığında azalmaya neden olur. Düzenli egzersizin iştah azaltıcı etkileri de bilinmektedir. Kalori tüketimini artırır, bazal metabolizmayı hızlandırır. Ayrıca insulin duyarlılığı, HDL/LDL kolesterol oranını artırır (92).

İlaçlar: Obezitede ilaç tedavisi çocuklarda kesinlikle önerilmemekle birlikte yetişkin bireylerde çok zorunlu olmadıkça önerilmemektedir. 3 aylık bir periyotta ortalama %10 kilo kaybının hedeflendiği ilaç tedavisinin uygulanabilmesi için bazı ön hazırlıkların yapılması şart koşulmaktadır. Öncelikle, tedavinin başlamasından en az 3 hafta öncesinden yeme alışkanlıkları ve fiziksel aktivite değişiklikleri yapılmalı ve bu değişikliklerin tedavi esnasında ve sonrasında devam ettirilmesi teyit edilmelidir (80). Bir obez hastaya ilaç tedavisi verilmesi için belli endikasyonlar vardır. Bunlar aşağıdaki gibi özetlenebilir (93);

- BKİ en az 27 kg/m² olmalıdır,
- Ağırlık kaybını zorunlu kılan bir veya daha fazla komplikasyonun varlığı,
- Daha önce uygulanmış olan diyet ve egzersiz tedavisinin başarısızlıkla sonuçlanmış olması
- Hastanın ilaç tedavisi yanı sıra diyet, egzersiz tedavilerini sürdürmeyi ve düzenli olarak kontrollere gelmeyi kabul etmesi
- Ayrıca kadın hastaların gebe olmaması ve tedavi süresince gebelikten korunmaları gerekmektedir.

Tedavide kullanılan ilaçların ortak özelliği yağ emilimini engellemektir. Uygulamanın başında bazı yan etkiler görülebileceği gibi bu etkiler kullanım devamlılığına bağlı olarak azalır. Şayet etkilerin devamlılığı söz konusu ise ya da ilk bir ayda kilo kaybı istenilen düzeyde değilse tedavi sonlandırılmalıdır (50, 69, 94).

Cerrahi tedavi: Cerrahi tedavi son derece tehlikelidir; bu nedenle diğer bütün tedavi yöntemleri denenip başarısız olduğu zaman başvurulmalıdır. Aşırı obez BKİ<40 ve BKİ<35 olup ciddi sağlık problemleri kilonun azalmasıyla çözülecek olanlara uygulanır (95).

Obezitenin oluşmadan önlenmesi daha önemlidir. Obezitenin önlenmesi için hem ebeveyn hem de okul temelli müdahalelerle çocuklarda diyet ve fiziksel aktivite alışkanlığı değerlendirilmesi gerekir. Obezite önlenirken ailenin eğitimi ve ailenin ekonomik durumu göz önünde bulundurulmalıdır (96).

2.2.9. Obeziteden korunma

Yapılan araştırmalar göstermiştir ki obezite tüm toplumların giderek artan bir sağlık problemidir. Obezitenin önlenmesinde tedavisi kadar önemlidir.

DSÖ' ne göre obezitenin oluşumunda önemli olan iki önemli faktör:

1. Fiziksel aktivitenin artırılması
2. Diyet kalitesinin artırılmasıdır.

İki önemli korunma stratejisi:

1. Fiziksel aktiviteyi artırmak ve toplumda diyet değişikliğini sağlamak için projeler üretmek.
2. Primer sağlık bakımı içindeki kişileri harekete geçirerek obezite riski taşıyan tüm aile ve kişilere düzenli olarak koruma tedbirlerinin öğretilmesi (87).

2.2.10. Obezite ve fiziksel aktivite

DSÖ'nün tanımladığı şekilde sağlık; fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak tam iyilik halidir. Fiziksel yönden sağlıklı olmanın ön koşulu kabul edilen uygunluk düzeyi, düzenli olarak egzersizlere katılmakla elde edilebilmektedir. Sağlıklı

beslenme alışkanlığı ve egzersiz sağlığın korunması ve geliştirilmesi için büyük önem taşımaktadır. Egzersiz yapma, bir yaşam biçimi haline dönüştürülmelidir. Sağlığın korunması için günde 30 dakika, kilo kazanımını önlemek için günde 60 dakika fiziksel aktivite önerilmektedir (97).

Tüm dünyada obezitenin bir epidemi şeklinde arttığı ve artmaya devam ettiği raporlanmakta, fiziksel aktivite ve egzersizin obezite ve obezite ile ilgili diğer sağlık sorunlarının önlenmesindeki rolünün önemi vurgulanmaktadır. Düzenli fiziksel aktivite, sadece enerji dengesinin düzenlenmesinde değil, obezite ile gelişen sağlık risklerinin ve bu risklere bağlı ölüm hızının azaltılmasında da önemli bir role sahiptir (98).

Fiziksel aktivitenin enerji sarf etmesiyle neticelenen tüm bedeni hareketler obeziteyi önlemede ve tedavide diyet yağının hafifletilmesinin ve yağ yıkımının çabuklaştırılmasının lüzumlu olduğu belirtilmektedir (99).

3. GEREÇ YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yapıldığı Yer

Bu araştırma; Bartın Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Sağlık Meslek Lisesi ve Genel Liselerde yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Tipi Evreni

Araştırma kesitseldir. Araştırma 2012-2013 eğitim öğretim yılı içinde Bartın ilinde genel lise ve sağlık meslek lisesi öğrencileri üzerinde yapılmıştır.

3.3. Araştırma Örnek Büyüklüğü ve Seçimi

2012-2013 Eğitim öğretim yılı içinde Bartın merkezinde bulunan 4 genel lise arasında rastgele örneklem seçimi yöntemi ile Davut Fırıncıoğlu Anadolu Lisesi seçilmiştir. Sağlık Meslek Lisesi olarak tek lise olan Turgut Işık Sağlık Meslek Lisesi öğrencileri araştırmaya alınmıştır. Araştırmada tüm Turgut Işık Sağlık Meslek Lisesi ve Davut Fırıncıoğlu Anadolu Lisesi öğrencilerine ulaşılmak hedeflenmiştir. 287 Turgut Işık Sağlık Meslek Lisesi öğrencisinden 280'ine(% 97.5) , 540 Davut Fırıncıoğlu Anadolu Lisesi öğrencisinden 306'sına (% 56.66) ulaşılmıştır.

3.4. Araştırmanın Veri Kaynakları ve Veri Toplama Araçları

- Araştırmada veriler anket yöntemi ile toplanmıştır (Ek-1).
- Anketler her bir öğrenciye araştırmacı tarafından önce açıklama yapılarak birebir uygulanmıştır.
- Boy ölçümleri tüm öğrencilere aynı şerit metre ile ayakkabısız bir şekilde ayaklar kapalı birbirine bitişik olarak yapılmıştır.
- Kilo ölçümleri elektronik hassas tartı ile ayakkabısız, öğrencilerin kıyafetlerinin minimum düzeyde olmasına dikkat edilerek yapılmıştır. Dengeli bir şekilde tartı aleti üzerine çıkan öğrencilerin dik ve hareketsiz durması sağlanmıştır. Ayrıca tartı aletinin düz ve dengeli bir zemin üzerine konulmasına dikkat edilmiştir.

3.5. Araştırmanın Zaman Çizelgesi

Araştırmanın planlanması	: Eylül 2012- Ocak 2013
Gerekli izinlerin alınması	: Şubat 2013- Mart 2013
Araştırma önerisinin sunumu ve Enstitü onayı	: Şubat 2013- Mart 2013
Araştırma verilerinin toplanması	: Nisan 2013- Mayıs 2013
Verilerin analizi	: Haziran 2013- Ağustos 2013
Araştırma raporunun yazılması	: Eylül 2013- Temmuz 2015
Tez teslimi	: Ağustos 2015

3.6. Araştırmanın Değişkenleri

Araştırmanın temel değişkenleri sağlık meslek lisesi ve genel lise öğrencileridir. Sağlık meslek lisesi ve genel lise öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri, yemek yeme alışkanlıkları, sağlık durumları, kilolarından memnun olma durumları, okuldaki durumları ve beslenme alışkanlıkları karşılıklı incelenmektedir.

3.7. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (Sayı (N), Yüzde(%), Ortalama(Ort), Standart sapma(Ss)) kullanılmıştır.

Araştırmada genel ve meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin beslenme alışkanlıkları ve obezite sıklıkları ile ilgili ifadeler arasındaki ilişkilerde ki-kare analizleri kullanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı t-testi kullanılmıştır.

Elde edilen bulgular %95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

3.8. Etik Konular

Araştırmanın yapılabilmesi için 12.02.2013 tarihli, 2013/03 toplantı numaralı etik kurul izni (Ek-2) ile 02.04. 2013 tarihli, 34508567/0/418655 sayılı Bartın Valilik oluru (Ek-3) eklerde sunulmuştur.

Katılımcılar, araştırmanın amaçları konusunda bilgilendirilmiştir. Katılım gönüllü olmuş, katılımcıların onayları, anketin başında yer alan bilgilendirilmiş olur formu ile alınmıştır (Ek-4).

4. BULGULAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan lise öğrencilerinden ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

4.1. Boy, Kilo ve BKİ Değişkenlerinin Öğrenim Gördüğü Okula Göre Ortalamaları

Tablo 2. Öğrencilerin Boy, Kilo ve BKİ Değişkenlerinin Öğrenim Gördüğü Okula Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Boy	Genel Lise	306	1,693	0,086	6.629	0.000
	Meslek Lisesi	280	1,650	0,072		
Kilo	Genel Lise	306	64,060	12,767	3.319	0.001
	Meslek Lisesi	280	60,620	12,200		
Beden Kitle İndeksi	Genel Lise	306	22,245	3,492	0.125	0.900
	Meslek Lisesi	280	22,208	3,794		

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin boy puanları ortalamalarının öğrenim gördüğü okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=6.629$; $p=0.000<0,05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin boy ortalaması ($x=1.693$), meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin boy ortalamasından ($x=1.650$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin kilo puanları ortalamalarının öğrenim gördüğü okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. ($t=3.319$; $p=0.001<0,05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin kilo ortalaması ($x=64.060$), meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin kilo ortalamasından ($x=60.620$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin BKİ puanları ortalamalarının öğrenim gördüğü okul değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 3. BKİ ile Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

BKİ	Öğrenim Gördüğü Okul			x ² /p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
Zayıf	Sayı	30	28	58	x ² =4.807 p=0.186
	Yüzde	%9,8	%10,0	%9,9	
Normal	Sayı	218	208	426	
	Yüzde	%71,2	%74,3	%72,7	
Hafif Şişman	Sayı	50	31	81	
	Yüzde	%16,3	%11,1	%13,8	
Obez	Sayı	8	13	21	
	Yüzde	%2,6	%4,6	%3,6	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

BKİ ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=4.807$; $p=0.186>0.05$). Öğrenim gördüğü okul genel lise olanların 30'unun (%9,8) zayıf, 218'i (%71,2) normal, 50'si (%16,3) hafif şişman, 8'i (%2,6) obez; öğrenim gördüğü okul meslek lisesi olanların 28'i (%10,0) zayıf, 208'i (%74,3) normal, 31'i (%11,1) hafif şişman, 13'ünün (%4,6) obez olduğu görülmektedir.

4.2. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri ile Öğrenim Gördükleri Okul Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular

Tablo 4. Yaş İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Yaş	Öğrenim Gördüğü Okul			x ² /p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
14	Sayı	14	9	23	x ² =0.956 p=0.916
	Yüzde	%4,6	%3,2	%3,9	
15	Sayı	77	69	146	
	Yüzde	%25,2	%24,6	%24,9	
16	Sayı	78	76	154	
	Yüzde	%25,5	%27,1	%26,3	
17	Sayı	97	87	184	
	Yüzde	%31,7	%31,1	%31,4	
18	Sayı	40	39	79	
	Yüzde	%13,1	%13,9	%13,5	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Yaş ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=0.956$; $p=0.916>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 14'ünün (%4,6)

14, 77'sinin (%25,2) 15, 78'inin (%25,5) 16, 97'sinin (%31,7) 17, 40'ının (%13,1) 18 yaşında; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 9'unun (%3,2) 14, 69'unun (%24,6) 15, 76'sının (%27,1) 16, 87'sinin (%31,1) 17, 39'unun (%13,9) 18 yaşında olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Cinsiyeti İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Öğrenim Gördüğü Okul			χ^2/p
Cinsiyeti		Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam	
Kız	Sayı	160	206	366	$\chi^2=28.247$ p=0.000
	Yüzde	%52,3	%73,6	%62,5	
Erkek	Sayı	146	74	220	
	Yüzde	%47,7	%26,4	%37,5	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Cinsiyeti ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=28.247$; p=0.000<0.05). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 160'ının (%52,3) kız, 146'sının (%47,7) erkek; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 206'sının (%73,6) kız, 74'ünün (%26,4) erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Öğrenim Gördüğü Sınıf İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Öğrenim Gördüğü Okul			χ^2/p
Öğrenim Gördüğü Sınıf		Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam	
9	Sayı	82	71	153	
	Yüzde	%26,8	%25,4	%26,1	
10	Sayı	69	69	138	$\chi^2=0.457$ p=0.928
	Yüzde	%22,5	%24,6	%23,5	
11	Sayı	82	76	158	
	Yüzde	%26,8	%27,1	%27,0	
12	Sayı	73	64	137	
	Yüzde	%23,9	%22,9	%23,4	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Öğrenim gördüğü sınıf ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=0.457$; p=0.928>0.05). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 82'sinin (%26,8) 9, 69'unun (%22,5) 10, 82'sinin (%26,8) 11, 73'ünün (%23,9) 12; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 71'inin (%25,4) 9, 69'unun (%24,6) 10, 76'sının (%27,1) 11, 64'ünün (%22,9) 12.sınıfta öğrenim gördüğü görülmektedir.

Tablo 7. Kardeş Sayısı İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Kardeş Sayısı	Öğrenim Gördüğü Okul			x ² /p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
Yok	Sayı	32	14	46	x ² =13.015 p=0.011
	Yüzde	%10,5	%5,0	%7,8	
1 Kardeş	Sayı	158	133	291	
	Yüzde	%51,6	%47,5	%49,7	
2 Kardeş	Sayı	85	84	169	
	Yüzde	%27,8	%30,0	%28,8	
3 Kardeş	Sayı	21	38	59	
	Yüzde	%6,9	%13,6	%10,1	
4 Kardeş	Sayı	10	11	21	
	Yüzde	%3,3	%3,9	%3,6	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Kardeş sayısı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur (x²=13.015; p=0.011<0.05). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin kardeş sayıları incelendiğinde, 32'sinin (%10,5) kardeşinin olmadığı, 158'inin (%51,6) 1 kardeş, 85'inin (%27,8) 2 kardeş, 21'inin (%6,9) 3 kardeş, 10'unun (%3,3) 4 kardeş; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 14'ünün (%5,0) kardeşinin olmadığı, 133'ünün (%47,5) 1 kardeş, 84'ünün (%30,0) 2 kardeş, 38'inin (%13,6) 3 kardeş, 11'inin (%3,9) 4 kardeşinin olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Evinde Yaşayan Birey Sayısı İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Evinde Yaşayan Birey Sayısı	Öğrenim Gördüğü Okul			x ² /p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
2	Sayı	12	5	17	x ² =23.203 p=0.000
	Yüzde	%3,9	%1,8	%2,9	
3	Sayı	60	31	91	
	Yüzde	%19,6	%11,1	%15,5	
4	Sayı	118	117	235	
	Yüzde	%38,6	%41,8	%40,1	
5	Sayı	79	62	141	
	Yüzde	%25,8	%22,1	%24,1	
6	Sayı	26	35	61	
	Yüzde	%8,5	%12,5	%10,4	
7 ve üstü	Sayı	11	30	41	
	Yüzde	%3,6	%10,7	%7,0	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Evinde yaşayan birey sayısı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=23.203$; $p=0.000<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin evinde yaşayan birey sayısı incelendiğinde, 12'sinin (%3,9) 2, 60'ının (%19,6) 3, 118'inin (%38,6) 4, 79'unun (%25,8) 5, 26'sinin (%8,5) 6, 11'inin (%3,6) 7 ve üstü; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 5'inin (%1,8) 2, 31'inin (%11,1) 3, 117'sinin (%41,8) 4, 62'sinin (%22,1) 5, 35'inin (%12,5) 6, 30'unun (%10,7) 7 ve üstü evinde yaşayan bireyin olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Sosyal Güvence Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Sosyal Güvence Durumu	Öğrenim Gördüğü Okul			x^2/p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
Evet	Sayı	286	257	543	$x^2=0.606$ $p=0.268$
	Yüzde	%93,5	%91,8	%92,7	
Hayır	Sayı	20	23	43	$x^2=0.606$ $p=0.268$
	Yüzde	%6,5	%8,2	%7,3	
Toplam	Sayı	306	280	586	$x^2=0.606$ $p=0.268$
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Sosyal güvence durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=0.606$; $p=0.268>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 286'sinin (%93,5) sosyal güvencesinin olduğu, 20'sinin (%6,5) sosyal güvencesinin olmadığı; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 257'sinin (%91,8) sosyal güvencesinin olduğu, 23'ünün (%8,2) sosyal güvencesinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 10. Yaşadığı Yer İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Yaşadığı Yer	Öğrenim Gördüğü Okul			x^2/p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
Köy	Sayı	77	124	201	$x^2=27.458$ $p=0.000$
	Yüzde	%25,2	%44,3	%34,3	
Kasaba	Sayı	25	28	53	$x^2=27.458$ $p=0.000$
	Yüzde	%8,2	%10,0	%9,0	
Şehir	Sayı	204	128	332	$x^2=27.458$ $p=0.000$
	Yüzde	%66,7	%45,7	%56,7	
Toplam	Sayı	306	280	586	$x^2=27.458$ $p=0.000$
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Yaşadığı yer ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=27.458$; $p=0.000<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 77'sinin

(%25,2) köy, 25'inin (%8,2) kasaba, 204'ünün (%66,7) şehirde yaşadığı; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 124'ünün (%44,3) köy, 28'inin (%10,0) kasaba, 128'inin (%45,7) şehirde yaşadığı görülmektedir.

Tablo 11. Ailesinin Aylık Geliri İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Ailesinin Aylık Geliri	Öğrenim Gördüğü Okul			χ^2/p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
1000 TL ve altı	Sayı	56	113	169	$\chi^2=60.256$ $p=0.000$
	Yüzde	%18,3	%40,4	%28,8	
1001-2000 TL arası	Sayı	104	112	216	
	Yüzde	%34,0	%40,0	%36,9	
2001-3000 TL arası	Sayı	86	36	122	
	Yüzde	%28,1	%12,9	%20,8	
3000 TL'den fazla	Sayı	60	19	79	
	Yüzde	%19,6	%6,8	%13,5	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Ailesinin aylık geliri ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=60.256$; $p=0.000<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin ailesinin aylık gelir düzeyi incelendiğinde, 56'sının (%18,3) 1000 TL ve altı, 104'ünün (%34,0) 1001-2000 TL arası, 86'sının (%28,1) 2001-3000 TL arası, 60'ının (%19,6) 3000 TL'den fazla; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 113'ünün (%40,4) 1000 TL ve altı, 112'sinin (%40,0) 1001-2000 TL arası, 36'sının (%12,9) 2001-3000 TL arası, 19'unun (%6,8) 3000 TL'den fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 12. Anne Babasının Yaşam ve Birliktelik Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Anne Babasının Yaşam ve Birliktelik Durumu	Öğrenim Gördüğü Okul			χ^2/p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
Anne Baba Sağ ve Birlikte	Sayı	280	267	547	$\chi^2=4.454$ $p=0.108$
	Yüzde	%91,5	%95,4	%93,3	
Anne Sağ, Baba Ölü	Sayı	8	2	10	
	Yüzde	%2,6	%0,7	%1,7	
Anne Baba Sağ ve Ayrı	Sayı	18	11	29	
	Yüzde	%5,9	%3,9	%4,9	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Anne babasının yaşam ve birliktelik durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=4.454$; $p=0.108>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 280'inin (%91,5) anne baba sağ ve birlikte, 8'inin (%2,6) anne sağ, baba ölü, 18'inin (%5,9) anne baba sağ ve ayrı; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 267'sinin (%95,4) anne baba sağ ve birlikte, 2'sinin (%0,7) anne sağ, baba ölü, 11'inin (%3,9) anne baba sağ ve ayrı olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Annesinin Eğitim Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Annesinin Eğitim Durumu	Öğrenim Gördüğü Okul			x^2/p
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam	
Okuma Yazma Yok	Sayı	6	7	13
	Yüzde	%2,0	%2,5	%2,2
Okur Yazar	Sayı	6	7	13
	Yüzde	%2,0	%2,5	%2,2
İlkokul	Sayı	134	196	330
	Yüzde	%43,8	%70,0	%56,3
Ortaokul	Sayı	53	32	85
	Yüzde	%17,3	%11,4	%14,5
Lise	Sayı	63	29	92
	Yüzde	%20,6	%10,4	%15,7
Önlisans	Sayı	13	4	17
	Yüzde	%4,2	%1,4	%2,9
Lisans	Sayı	31	5	36
	Yüzde	%10,1	%1,8	%6,1
Toplam	Sayı	306	280	586
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0

Annesinin eğitim durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=52.047$; $p=0.000<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri incelendiğinde, 6'sının (%2,0) annesinin okuma yazmasının olmadığı, 6'sının (%2,0) annesinin okur yazar, 134'ünün (%43,8) annesinin ilkokul, 53'ünün (%17,3) ortaokul, 63'ünün (%20,6) lise, 13'ünün (%4,2) ön lisans, 31'inin (%10,1) lisans mezunu; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 7'sinin (%2,5) annesinin okuma yazmasının olmadığı, 7'sinin (%2,5) annesinin okur yazar, 196'sının (%70,0) ilkokul, 32'sinin (%11,4) ortaokul, 29'unun (%10,4) lise, 4'ünün (%1,4) ön lisans, 5'inin (%1,8) lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 14. Babasının Eğitim Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Babasının Eğitim Durumu	Öğrenim Gördüğü Okul			Toplam	x ² /p
	Genel Lise	Meslek Lisesi			
İlkokul	Sayı	74	110	184	x ² =55.224 p=0.000
	Yüzde	%24,2	%39,3	%31,4	
Ortaokul	Sayı	41	64	105	
	Yüzde	%13,4	%22,9	%17,9	
Lise	Sayı	85	63	148	
	Yüzde	%27,8	%22,5	%25,3	
Önlisans	Sayı	26	26	52	
	Yüzde	%8,5	%9,3	%8,9	
Lisans	Sayı	80	17	97	
	Yüzde	%26,1	%6,1	%16,6	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Babasının eğitim durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=55.224$; $p=0.000<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 74'ünün (%24,2) ilkokul, 41'inin (%13,4) ortaokul, 85'inin (%27,8) lise, 26'sının (%8,5) ön lisans, 80'inin (%26,1) lisans mezunu; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 110'unun (%39,3) ilkokul, 64'ünün (%22,9) ortaokul, 63'ünün (%22,5) lise, 26'sının (%9,3) ön lisans, 17'sinin (%6,1) lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 15. Annesinin Çalışma Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Annesinin Çalışma Durumu	Öğrenim Gördüğü Okul			Toplam	x ² /p
	Genel Lise	Meslek Lisesi			
Ev Hanımı	Sayı	215	227	442	x ² =27.438 p=0.000
	Yüzde	%70,3	%81,1	%75,4	
Esnaf	Sayı	15	10	25	
	Yüzde	%4,9	%3,6	%4,3	
Emekli	Sayı	10	1	11	
	Yüzde	%3,3	%0,4	%1,9	
Memur	Sayı	41	10	51	
	Yüzde	%13,4	%3,6	%8,7	
Serbest Meslek	Sayı	12	17	29	
	Yüzde	%3,9	%6,1	%4,9	
Diğer	Sayı	13	15	28	
	Yüzde	%4,2	%5,4	%4,8	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Annelerin çalışma durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=27.438$; $p=0.000<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin annelerinin çalışma durumu incelendiğinde, 215'inin (%70,3) annesinin ev hanımı, 15'inin (%4,9) esnaf, 10'unun (%3,3) emekli, 41'inin (%13,4) memur, 12'sinin (%3,9) serbest meslek, 13'ünün (%4,2) diğer; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 227'sinin (%81,1) annesinin ev hanımı, 10'unun (%3,6) esnaf, 1'inin (%0,4) emekli, 10'unun (%3,6) memur, 17'sinin (%6,1) serbest meslek, 15'inin (%5,4) diğer meslek sahibi olduğu görülmektedir.

Tablo 16. Babasının Çalışma Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Babasının Çalışma Durumu	Öğrenim Gördüğü Okul			x^2/p
	Sayı	Genel Lise	Meslek Lisesi	
Esnaf	Sayı	44	23	67
	Yüzde	%14,4	%8,2	%11,4
Emekli	Sayı	49	36	85
	Yüzde	%16,0	%12,9	%14,5
Memur	Sayı	101	58	159
	Yüzde	%33,0	%20,7	%27,1
Serbest Meslek	Sayı	45	73	118
	Yüzde	%14,7	%26,1	%20,1
İşçi	Sayı	45	75	120
	Yüzde	%14,7	%26,8	%20,5
İşsiz	Sayı	2	8	10
	Yüzde	%0,7	%2,9	%1,7
Diğer	Sayı	20	7	27
	Yüzde	%6,5	%2,5	%4,6
Toplam	Sayı	306	280	586
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0

Babasının çalışma durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=43.134$; $p=0.000<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin babalarının çalışma durumu incelendiğinde, 44'ünün (%14,4) esnaf, 49'unun (%16,0) emekli, 101'inin (%33,0) memur, 45'inin (%14,7) serbest meslek, 45'inin (%14,7) işçi, 2'sinin (%0,7) işsiz, 20'sinin (%6,5) diğer; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 23'ünün (%8,2) esnaf, 36'sının (%12,9) emekli, 58'inin (%20,7) memur, 73'ünün (%26,1) serbest meslek, 75'inin (%26,8) işçi, 8'inin (%2,9) işsiz, 7'sinin (%2,5) diğer meslek sahibi olduğu görülmektedir.

4.3. Öğrencilerin Yemek Yeme Alışkanlıkları ve Öğrenim Gördükleri Okul Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular

Tablo 17. Yiyecekleri Yeme Şekli İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Yiyecekleri Yeme Şekli	Öğrenim Gördüğü Okul			χ^2/p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
Yavaş Yavaş	Sayı	35	45	80	$\chi^2=5.425$ $p=0.066$
	Yüzde	%11,4	%16,1	%13,7	
Normal	Sayı	196	185	381	
	Yüzde	%64,1	%66,1	%65,0	
Hızlı	Sayı	75	50	125	
	Yüzde	%24,5	%17,9	%21,3	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Yiyecekleri yeme şekli ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=5.425$; $p=0.066>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 35'inin (%11,4) yavaş yavaş, 196'sının (%64,1) normal, 75'inin (%24,5) hızlı; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 45'inin (%16,1) yavaş yavaş, 185'inin (%66,1) normal, 50'sinin (%17,9) hızlı yemek yediği görülmektedir.

Tablo 18. Gün İçinde Yemek Yeme Alışkanlığı İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Gün İçinde Yemek Yeme Alışkanlığı	Öğrenim Gördüğü Okul			χ^2/p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
Sık Az	Sayı	88	87	175	$\chi^2=2.671$ $p=0.751$
	Yüzde	%28,8	%31,1	%29,9	
Sık Çok	Sayı	25	16	41	
	Yüzde	%8,2	%5,7	%7,0	
Normal Az	Sayı	72	63	135	
	Yüzde	%23,5	%22,5	%23,0	
Normal Çok	Sayı	69	60	129	
	Yüzde	%22,5	%21,4	%22,0	
Uzun Az	Sayı	24	21	45	
	Yüzde	%7,8	%7,5	%7,7	
Uzun Çok	Sayı	28	33	61	
	Yüzde	%9,2	%11,8	%10,4	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Gün içinde yemek yeme alışkanlığı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=2.671$; $p=0.751>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin gün içinde yemek yeme alışkanlığı incelendiğinde, 88'inin (%28,8) sık az, 25'inin (%8,2) sık çok, 72'sinin (%23,5) normal az, 69'unun (%22,5) normal çok, 24'ünün (%7,8) uzun az, 28'inin (%9,2) çok uzun yemek yeme alışkanlığı; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 87'sinin (%31,1) sık az, 16'sının (%5,7) sık çok, 63'ünün (%22,5) normal az, 60'ının (%21,4) normal çok, 21'inin (%7,5) uzun az, 33'ünün (%11,8) çok uzun yemek yeme alışkanlığı olduğu görülmektedir.

Tablo 19. Öğünlerinde Tükettiği Ekmek Dilimi İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Öğünlerinde Tükettiği Ekmek Dilimi	Öğrenim Gördüğü Okul			χ^2/p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
1-2 Dilim	Sayı	135	126	261	$\chi^2=2.235$ $p=0.525$
	Yüzde	%44,1	%45,0	%44,5	
3-4 Dilim	Sayı	110	109	219	
	Yüzde	%35,9	%38,9	%37,4	
5 Dilim ve Daha Fazla	Sayı	40	26	66	
	Yüzde	%13,1	%9,3	%11,3	
Hiç Tüketmiyorum	Sayı	21	19	40	
	Yüzde	%6,9	%6,8	%6,8	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Öğünlerinde tükettiği ekmek dilimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=2.235$; $p=0.525>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 135'inin (%44,1) öğünlerinde 1-2 ekmek dilimi, 110'unun (%35,9) 3-4 dilim, 40'ının (%13,1) 5 dilim ve daha fazla ekmek dilimi tükettiği, 21'inin (%6,9) hiç ekmek tüketmediği; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 126'sının (%45,0) 1-2 dilim, 109'unun (%38,9) 3-4 dilim, 26'sının (%9,3) 5 dilim ve daha fazla, 19'unun (%6,8) hiç ekmek tüketmediği görülmektedir.

Tablo 20. Bir Günde Yediği Öğün Sayısı İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Bir Günde Yediği Öğün Sayısı	Öğrenim Gördüğü Okul			χ^2/p
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam	
2 Öğün	Sayı	29	28	57
	Yüzde	%9,5	%10,0	%9,7
3 Öğün	Sayı	170	160	330
	Yüzde	%55,6	%57,1	%56,3
4 Öğün	Sayı	89	79	168
	Yüzde	%29,1	%28,2	%28,7
5 Öğün Ve Daha Fazla	Sayı	18	13	31
	Yüzde	%5,9	%4,6	%5,3
Toplam	Sayı	306	280	586
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0

Bir günde yediği öğün sayısı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=0.570$; $p=0.903>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin bir günde 29'unun (%9,5) 2 öğün, 170'inin (%55,6) 3 öğün, 89'unun (%29,1) 4 öğün, 18'inin (%5,9) 5 öğün ve daha fazla; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 28'inin (%10,0) 2 öğün, 160'ının (%57,1) 3 öğün, 79'unun (%28,2) 4 öğün, 13'ünün (%4,6) 5 öğün ve daha fazla öğün yediği görülmektedir.

Tablo 21. Öğün Yeme Zamanı İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Genel Lise		Meslek Lisesi		χ^2/p
		n	%	n	%	
Kahvaltı Zamanında Yemek Yeme Sıklığı (Haftada)	Hiç	13	%4,2	15	%5,4	$\chi^2=19.309$ $p=0.001$
	1-2 Kez	40	%13,1	46	%16,4	
	3-4 Kez	24	%7,8	48	%17,1	
	5-6 Kez	23	%7,5	28	%10,0	
	Her gün	206	%67,3	143	%51,1	
Kuşluk Vaktinde Yeme Sıklığı (Haftada)	Hiç	190	%62,1	153	%54,6	$\chi^2=7.446$ $p=0.114$
	1-2 Kez	73	%23,9	65	%23,2	
	3-4 Kez	22	%7,2	29	%10,4	
	5-6 Kez	7	%2,3	8	%2,9	
	Her gün	14	%4,6	25	%8,9	
Öğle Vaktinde Yeme Sıklığı (Haftada)	1-2 Kez	8	%2,6	4	%1,4	$\chi^2=1.091$ $p=0.779$
	3-4 Kez	13	%4,2	11	%3,9	
	5-6 Kez	43	%14,1	41	%14,6	
	Her gün	242	%79,1	224	%80,0	
	İkinci Vaktinde Yeme Sıklığı (Haftada)	Hiç	107	%35,0	92	
1-2 Kez	79	%25,8	88	%31,4		
3-4 Kez	50	%16,3	62	%22,1		
5-6 Kez	27	%8,8	16	%5,7		
Her gün	43	%14,1	22	%7,9		
Akşam Vaktinde Yeme Sıklığı (Haftada)	1-2 Kez	8	%2,6	10	%3,6	$\chi^2=3.111$ $p=0.375$
	3-4 Kez	7	%2,3	13	%4,6	
	5-6 Kez	31	%10,1	25	%8,9	
	Her gün	260	%85,0	232	%82,9	
	Yatma Vaktinde Yeme Sıklığı (Haftada)	Hiç	148	%48,4	120	
1-2 Kez	92	%30,1	97	%34,6		
3-4 Kez	35	%11,4	25	%8,9		
5-6 Kez	16	%5,2	17	%6,1		
Her gün	15	%4,9	21	%7,5		

Kahvaltı zamanında yemek yeme sıklığı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=19.309$; $p=0.001<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 13'ünün (%4,2) kahvaltı zamanında hiç yemek yemediği, 40'ının (%13,1) kahvaltı zamanında 1-2 kez, 24'ünün (%7,8) 3-4 kez, 23'ünün (%7,5) 5-6 kez, 206'sının (%67,3) hergün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 15'inin (%5,4) kahvaltı zamanında hiç yemek yemediği, 46'sının (%16,4) kahvaltı zamanında 1-2 kez, 48'inin (%17,1) 3-4 kez, 28'inin (%10,0) 5-6 kez, 143'ünün (%51,1) hergün olduğu görülmektedir.

Kuşluk vaktinde yeme sıklığı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=7.446$; $p=0.114>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 190'ının (%62,1) kuşluk vaktinde hiç yemek yemediği, 73'ünün (%23,9) kuşluk

vaktinde 1-2 kez, 22'sinin (%7,2) 3-4 kez, 7'sinin (%2,3) 5-6 kez, 14'ünün (%4,6) hergün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 153'ünün (%54,6) Kuşluk vaktinde hiç yemek yemediği, 65'inin (%23,2) kuşluk vaktinde 1-2 kez, 29'unun (%10,4) 3-4 kez, 8'inin (%2,9) 5-6 kez, 25'inin (%8,9) her gün olduğu görülmektedir.

Öğle vaktinde yeme sıklığı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=1.091$; $p=0.779>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 8'inin (%2,6) Öğle vaktinde 1-2 kez, 13'ünün (%4,2) 3-4 kez, 43'ünün (%14,1) 5-6 kez, 242'sinin (%79,1) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 4'ünün (%1,4) Öğle vaktinde 1-2 kez, 11'inin (%3,9) 3-4 kez, 41'inin (%14,6) 5-6 kez, 224'ünün (%80,0) her gün olduğu görülmektedir.

İkinci vaktinde yeme sıklığı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=11.369$; $p=0.023<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 107'sinin (%35,0) İkinci vaktinde hiç yemek yemediği, 79'unun (%25,8) İkinci vaktinde 1-2 kez, 50'sinin (%16,3) 3-4 kez, 27'sinin (%8,8) 5-6 kez, 43'ünün (%14,1) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 92'sinin (%32,9) İkinci vaktinde hiç yemek yemediği, 88'inin (%31,4) İkinci vaktinde 1-2 kez, 62'sinin (%22,1) 3-4 kez, 16'sinin (%5,7) 5-6 kez, 22'sinin (%7,9) her gün olduğu görülmektedir.

Akşam vaktinde yeme sıklığı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=3.111$; $p=0.375>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 8'inin (%2,6) Akşam vaktinde 1-2 kez, 7'sinin (%2,3) 3-4 kez, 31'inin (%10,1) 5-6 kez, 260'ının (%85,0) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 10'unun (%3,6) Akşam vaktinde 1-2 kez, 13'ünün (%4,6) 3-4 kez, 25'inin (%8,9) 5-6 kez, 232'sinin (%82,9) her gün olduğu görülmektedir.

Yatma vaktinde yeme sıklığı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=4.610$; $p=0.330>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 148'inin (%48,4) Yatma vaktinde hiç yemek yemediği, 92'sinin (%30,1) 1-2 kez, 35'inin (%11,4) 3-4 kez, 16'sinin (%5,2) 5-6 kez, 15'inin (%4,9) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 120'sinin (%42,9) yatma vaktinde hiç yemek

yemediği, 97'sinin (%34,6) yatma vaktinde 1-2 kez, 25'inin (%8,9) 3-4 kez, 17'sinin (%6,1) 5-6 kez, 21'inin (%7,5) her gün yemek yediği görülmektedir.

Tablo 22. Tüm Gün İçin Genelde Yemek Yediği Yer İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Tüm Gün İçin Genelde Yemek Yediği Yer	Öğrenim Gördüğü Okul			x ² /p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
Yurt	Sayı	32	87	119	x ² =49.986 p=0.000
	Yüzde	%10,5	%31,1	%20,3	
Ev	Sayı	209	146	355	
	Yüzde	%68,3	%52,1	%60,6	
Kantin	Sayı	37	41	78	
	Yüzde	%12,1	%14,6	%13,3	
Lokanta	Sayı	28	6	34	
	Yüzde	%9,2	%2,1	%5,8	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Tüm gün için genelde yemek yediği yer ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur (x²=49.986; p=0.000<0.05). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 32'sinin (%10,5) yurt, 209'unun (%68,3) ev, 37'sinin (%12,1) kantin, 28'inin (%9,2) lokanta; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 87'sinin (%31,1) yurt, 146'sının (%52,1) ev, 41'inin (%14,6) kantin, 6'sının (%2,1) lokanta olduğu görülmektedir.

Tablo 23. Yemek Seçiminde En Çok Dikkat Edilen Etmenlere Verilen Önem Sırası İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Genel Lise		Meslek Lisesi		χ^2/p
		n	%	n	%	
Yemek Seçiminde Yemeğin Fiyatına Dikkat Etmesine Verdiği Önem Sırası	1.önem	17	%5,6	28	%10,0	$\chi^2=7.357$ p=0.195
	2.önem	55	%18,0	41	%14,6	
	3.önem	48	%15,7	37	%13,2	
	4.önem	25	%8,2	32	%11,4	
	5.önem	73	%23,9	60	%21,4	
	6.önem	88	%28,8	82	%29,3	
Yemek Seçiminde Yemeğin Doyuruculuğuna Dikkat Etmesine Verdiği Önem Sırası	1.önem	50	%16,3	47	%16,8	$\chi^2=0.451$ p=0.994
	2.önem	70	%22,9	59	%21,1	
	3.önem	64	%20,9	62	%22,1	
	4.önem	77	%25,2	72	%25,7	
	5.önem	36	%11,8	31	%11,1	
	6.önem	9	%2,9	9	%3,2	
Yemek Seçiminde Yemeğin İstenilen Yemek Olmasına Dikkat Etmesine Verdiği Önem Sırası	1.önem	100	%32,7	86	%30,7	$\chi^2=2.084$ p=0.837
	2.önem	57	%18,6	51	%18,2	
	3.önem	82	%26,8	72	%25,7	
	4.önem	34	%11,1	33	%11,8	
	5.önem	21	%6,9	28	%10,0	
	6.önem	12	%3,9	10	%3,6	
Yemek Seçiminde Kullanılan Malzemenin Kalitesine Dikkat Etmesine Verdiği Önem Sırası	1.önem	21	%6,9	18	%6,4	$\chi^2=3.982$ p=0.552
	2.önem	76	%24,8	61	%21,8	
	3.önem	46	%15,0	54	%19,3	
	4.önem	71	%23,2	58	%20,7	
	5.önem	68	%22,2	59	%21,1	
	6.önem	24	%7,8	30	%10,7	
Yemek Seçiminde Yemeğin Temiz Bir Ortamda Pişirilmesi Ve Sunulmasına Dikkat Etmesine Verdiği Önem Sırası	1.önem	110	%35,9	90	%32,1	$\chi^2=6.649$ p=0.248
	2.önem	42	%13,7	58	%20,7	
	3.önem	52	%17,0	38	%13,6	
	4.önem	55	%18,0	50	%17,9	
	5.önem	35	%11,4	36	%12,9	
	6.önem	12	%3,9	8	%2,9	
Yemek Seçiminde Yemeğin Kolay Pişirilmesine Dikkat Etmesine Verdiği Önem Sırası	1.önem	6	%2,0	11	%3,9	$\chi^2=3.502$ p=0.623
	2.önem	8	%2,6	10	%3,6	
	3.önem	14	%4,6	17	%6,1	
	4.önem	45	%14,7	36	%12,9	
	5.önem	72	%23,5	63	%22,5	
	6.önem	161	%52,6	143	%51,1	

Yemek seçiminde yemeğin fiyatına dikkat etmesine verdiği önem sırası ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=7.357$; $p=0.195>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 17'sinin yemek seçiminde fiyatın (%5,6) 1.önem, 55'inin (%18,0) 2.önem, 48'inin (%15,7) 3.önem, 25'inin (%8,2) 4.önem, 73'ünün (%23,9) 5.önem, 88'inin (%28,8) 6.önem sırasında olduğu; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin ise yemek seçiminde yemeğin fiyatının

28'inin (%10,0) 1.önem, 41'inin (%14,6) 2.önem, 37'sinin (%13,2) 3.önem, 32'sinin (%11,4) 4.önem, 60'ının (%21,4) 5.önem, 82'sinin (%29,3) 6.önem sırasında olduğu görülmektedir.

Yemek seçiminde yemeğin doyuruculuğuna dikkat etmesine verdiği önem sırası ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=0.451$; $p=0.994>0.05$). Öğrenim gördüğü okul genel lise olanların 50'sinin (%16,3) yemek seçiminde yemeğin doyuruculuğunun 1.önem, 70'inin (%22,9) 2.önem, 64'ünün (%20,9) 3.önem, 77'sinin (%25,2) 4.önem, 36'sının (%11,8) 5.önem, 9'unun (%2,9) 6.önem sırasında olduğu; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin ise yemek seçiminde yemeğin doyuruculuğunun 47'sinin (%16,8) 1.önem, 59'unun (%21,1) 2.önem, 62'sinin (%22,1) 3.önem, 72'sinin (%25,7) 4.önem, 31'inin (%11,1) 5.önem, 9'unun (%3,2) 6.önem sırasında olduğu görülmektedir.

Yemek seçiminde yemeğin istenilen yemek olmasına dikkat etmesine verdiği önem sırası ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=2.084$; $p=0.837>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin yemek seçiminde yemeğin istenilen yemek olması, 100'ünün (%32,7) 1.önem, 57'sinin (%18,6) 2.önem, 82'sinin (%26,8) 3.önem, 34'ünün (%11,1) 4.önem, 21'inin (%6,9) 5.önem, 12'sinin (%3,9) 6.önem sırasında olduğu; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin ise yemek seçiminde yemeğin istenilen yemek olması, 86'sının (%30,7) 1.önem, 51'inin (%18,2) 2.önem, 72'sinin (%25,7) 3.önem, 33'ünün (%11,8) 4.önem, 28'inin (%10,0) 5.önem, 10'unun (%3,6) 6.önem sırasında olduğu görülmektedir.

Yemek seçiminde kullanılan malzemenin kalitesine dikkat etmesine verdiği önem sırası ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=3.982$; $p=0.552>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin yemek seçiminde kullanılan malzemenin kalitesine dikkat etmesi, 21'inin (%6,9) 1.önem, 76'sının (%24,8) 2.önem, 46'sının (%15,0) 3.önem, 71'inin (%23,2) 4.önem, 68'inin (%22,2) 5.önem, 24'ünün (%7,8) 6.önem sırasına olduğu; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin ise yemek seçiminde kullanılan malzemenin kalitesine dikkat etmesi, 18'inin (%6,4) 1.önem, 61'inin (%21,8) 2.önem, 54'ünün (%19,3) 3.önem, 58'inin (%20,7) 4.önem, 59'unun (%21,1) 5.önem, 30'unun (%10,7) 6.önem sırasında olduğu görülmektedir.

Yemek seçiminde yemeğin temiz bir ortamda pişirilmesi ve sunulmasına dikkat etmesine verdiği önem sırası ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=6.649$; $p=0.248>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin yemek seçiminde yemeğin temiz bir ortamda pişirilmesi ve sunulmasının 110'unun (%35,9) 1.önem, 42'sinin (%13,7) 2.önem, 52'sinin (%17,0) 3.önem, 55'inin (%18,0) 4.önem, 35'inin (%11,4) 5.önem, 12'sinin (%3,9) 6.önem sırasında olduğu; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin ise yemek seçiminde yemeğin temiz bir ortamda pişirilmesi ve sunulmasının, 90'ının (%32,1) 1.önem, 58'inin (%20,7) 2.önem, 38'inin (%13,6) 3.önem, 50'sinin (%17,9) 4.önem, 36'sının (%12,9) 5.önem, 8'inin (%2,9) 6.önem sırasında olduğu görülmektedir.

Yemek seçiminde yemeğin kolay pişirilmesine dikkat etmesine verdiği önem sırası ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=3.502$; $p=0.623>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin yemek seçiminde yemeğin kolay pişirilmesine dikkat etmesi, 6'sının (%2,0) 1.önem, 8'inin (%2,6) 2.önem, 14'ünün (%4,6) 3.önem, 45'inin (%14,7) 4.önem, 72'sinin (%23,5) 5.önem, 161'inin (%52,6) 6.önem sırasında olduğu; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin ise yemek seçiminde yemeğin kolay pişirilmesine dikkat etmesi 11'inin (%3,9) 1.önem, 10'unun (%3,6) 2.önem, 17'sinin (%6,1) 3.önem, 36'sının (%12,9) 4.önem, 63'ünün (%22,5) 5.önem, 143'ünün (%51,1) 6.önem sırasında olduğu görülmektedir.

Tablo 24. Yediği Öğünler İçinde Herhangi Bir Öğünü Atlama Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Yediği Öğünler İçinde Herhangi Bir Öğünü Atlama Durumu		Öğrenim Gördüğü Okul			χ^2/p
		Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam	
Evet	Sayı	65	89	154	$\chi^2=8.792$ $p=0.012$
	Yüzde	%21,2	%31,8	%26,3	
Bazen	Sayı	211	171	382	
	Yüzde	%69,0	%61,1	%65,2	
Hayır	Sayı	30	20	50	
	Yüzde	%9,8	%7,1	%8,5	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Yediği öğünler içinde herhangi bir öğünü atlama durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=8.792$; $p=0.012<0.05$). Genel lisede

öğrenim gören öğrencilerin 65'inin (%21,2) yediği öğünler içinde herhangi bir öğünü atlayabildiği, 211'inin (%69,0) bazen atlayabildiği, 30'unun (%9,8) ise yediği öğünler içinde herhangi bir öğünü atlamadığı; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 89'unun (%31,8) yediği öğünler içinde herhangi bir öğünü atlayabildiği, 171'inin (%61,1) bazen atlayabildiği, 20'sinin (%7,1) yediği öğünler içinde herhangi bir öğünü atlamadığı, görülmektedir.

Tablo 25. En Çok Atladığı Öğün İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

En Çok Atladığı Öğün	Öğrenim Gördüğü Okul			χ^2/p
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam	
Kahvaltı	Sayı	66	117	183
	Yüzde	%23,9	%45,0	%34,1
Kuşluk	Sayı	61	44	105
	Yüzde	%22,1	%16,9	%19,6
Öğle	Sayı	51	36	87
	Yüzde	%18,5	%13,8	%16,2
İkinci	Sayı	39	30	69
	Yüzde	%14,1	%11,5	%12,9
Akşam	Sayı	32	19	51
	Yüzde	%11,6	%7,3	%9,5
Yatarken	Sayı	27	14	41
	Yüzde	%9,8	%5,4	%7,6
Toplam	Sayı	276	260	536
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0

En çok atladığı öğün ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=27.708$; $p=0.000<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 66'sının (%23,9) en çok atladığı öğünün kahvaltı, 61'inin (%22,1) kuşluk, 51'inin (%18,5) öğle, 39'unun (%14,1) ikindi, 32'sinin (%11,6) akşam, 27'sinin (%9,8) yatarken; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin ise en çok atladığı öğünün 117'sinin (%45,0) kahvaltı, 44'ünün (%16,9) kuşluk, 36'sının (%13,8) öğle, 30'unun (%11,5) ikindi, 19'unun (%7,3) akşam, 14'ünün (%5,4) yatarken olduğu görülmektedir.

Tablo 26. Öğün Atlama Nedenleri İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Genel Lise		Meslek Lisesi		x ² /p
		n	%	n	%	
Canı İstemediği İçin Öğün Atlama Durumu	Hayır	83	%30,1	81	%31,2	x ² =0.074
	Evet	193	%69,9	179	%68,8	p=0.429
Hazırlayan Olmadığı İçin Öğün Atlama Durumu	Hayır	240	%87,0	231	%88,8	x ² =0.449
	Evet	36	%13,0	29	%11,2	p=0.296
Zaman Olmadığı İçin Öğün Atlama Durumu	Hayır	198	%71,7	183	%70,4	x ² =0.119
	Evet	78	%28,3	77	%29,6	p=0.401
Zayıflamak İçin Öğün Atlama Durumu	Hayır	250	%90,6	234	%90,0	x ² =0.051
	Evet	26	%9,4	26	%10,0	p=0.467
Gereksiz Gördüğü İçin Öğün Atlama Durumu	Hayır	240	%87,0	242	%93,1	x ² =5.536
	Evet	36	%13,0	18	%6,9	p=0.013
Ekonomik Yetersizlik İçin Öğün Atlama Durumu	Hayır	273	%98,9	258	%99,2	x ² =0.146
	Evet	3	%1,1	2	%0,8	p=0.528
Alışkanlığı Olmadığı İçin Öğün Atlama Durumu	Hayır	206	%74,6	200	%76,9	x ² =0.381
	Evet	70	%25,4	60	%23,1	p=0.303
Okulda İmkan Olmadığı İçin Öğün Atlama Durumu	Hayır	260	%94,2	246	%94,6	x ² =0.043
	Evet	16	%5,8	14	%5,4	p=0.493
Diğer	Hayır	259	%93,8	241	%92,7	x ² =0.282
	Evet	17	%6,2	19	%7,3	p=0.360

Canı istemediği için öğün atlama durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=0.074$; $p=0.429>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 83'ünün (%30,1) canı istemediği için öğün atlamadığı, 193'ünün (%69,9) ise atlattığı; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin ise 81'inin (%31,2) Canı istemediği için öğün atlattığı, 179'unun (%68,8) ise atlamadığı görülmektedir.

Hazırlayan olmadığı için öğün atlama durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=0.449$; $p=0.296>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 240'ının (%87,0) hazırlayan olmadığı için öğün atlamadığı, 36'sının (%13,0) ise atlattığı; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin ise 231'inin (%88,8) hazırlayan olmadığı için öğün atlamadığı, 29'unun (%11,2) atlattığı görülmektedir.

Zaman olmadığı için öğün atlama durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=0.119$; $p=0.401>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 198'inin (%71,7) zaman olmadığı için öğün atlayabildiği, 78'inin (%28,3) atlattığı; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin ise 183'ünün (%70,4) zaman olmadığı için öğün atlayabildiği, 77'sinin (%29,6) öğün atlamadığı görülmektedir.

Zayıflamak için öğün atlama durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=0.051$; $p=0.467>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 250'sinin (%90,6) zayıflamak için öğün atlamadığı, 26'sının (%9,4) atladığı; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin ise 234'ünün (%90,0) zayıflamak için öğün atlamadığı, 26'sının (%10,0) atladığı görülmektedir.

Gereksiz gördüğü için öğün atlama durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=5.536$; $p=0.013<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 240'ının (%87,0) gereksiz gördüğü için öğün atlamadığı, 36'sının (%13,0) atladığı, meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 242'sinin (%93,1) gereksiz gördüğü için öğün atlamadığı, 18'inin (%6,9) ise öğün atladığı görülmektedir.

Ekonomik yetersizlik için öğün atlama durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=0.146$; $p=0.528>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 273'ünün (%98,9) ekonomik yetersizlikten dolayı atlamadığı, 3'ünün (%1,1) atladığı; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 258'inin (%99,2) ekonomik yetersizlikten dolayı atlamadığı, 2'sinin (%0,8) ise öğün atladığı görülmektedir.

Alışkanlığı olmadığı için öğün atlama durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=0.381$; $p=0.303>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 206'sının (%74,6) alışkanlığı olmadığı için öğün atlamadığı, 70'inin (%25,4) atladığı; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 200'ünün (%76,9) alışkanlığı olmadığı için öğün atlamadığı, 60'ının (%23,1) ise öğün atladığı görülmektedir.

Okulda imkân olmadığı için öğün atlama durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=0.043$; $p=0.493>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 260'ının (%94,2) okulda imkan olmadığı için öğün atlamadığı, 16'sının (%5,8) atladığı; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 246'sının (%94,6) okulda imkan olmadığı için öğün atlamadığı, 14'ünün (%5,4) ise öğün atladığı görülmektedir.

Diğer ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=0.282$; $p=0.360>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 259'unun

(%93,8) diğer nedenlerle öğün atlamadığı, 17'sinin (%6,2) atladığı; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 241'inin (%92,7) diğer nedenlerle öğün atladığı, 19'unun (%7,3) ise atlamadığı görülmektedir.

Tablo 27. Yiyecek ve İçecek Tüketilen Öğün Arası İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Genel Lise		Meslek Lisesi		χ^2/p
		n	%	n	%	
Sabah Öğlen Arası Yiyecek Ve İçecek Tüketme Durumu	Hayır	203	%66,3	172	%61,4	$\chi^2=1.531$ p=0.125
	Evet	103	%33,7	108	%38,6	
Öğlen Akşam Arası Yiyecek Ve İçecek Tüketme Durumu	Hayır	67	%21,9	67	%23,9	$\chi^2=0.343$ p=0.313
	Evet	239	%78,1	213	%76,1	
Akşam Yemeğinden Sonra Yiyecek Ve İçecek Tüketme Durumu	Hayır	156	%51,0	160	%57,1	$\chi^2=2.235$ p=0.079
	Evet	150	%49,0	120	%42,9	
Genelde Uykudan Uyanıp Yiyecek Ve İçecek Tüketme Durumu	Hayır	297	%97,1	267	%95,4	$\chi^2=1.172$ p=0.194
	Evet	9	%2,9	13	%4,6	
Öğün Aralarında Yiyecek Ve İçecek Tüketmeme Durumu	Hayır	303	%99,0	272	%97,1	$\chi^2=2.796$ p=0.085
	Evet	3	%1,0	8	%2,9	

Sabah öğlen arası yiyecek ve içecek tüketme durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=1.531$; $p=0.125>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 203'ünün (%66,3) sabah öğlen arası yiyecek ve içecek tüketmedikleri, 103'ünün (%33,7) tükettiği; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 172'sinin (%61,4) sabah öğlen arası yiyecek ve içecek tüketmediği,, 108'inin (%38,6) tükettiği görülmektedir.

Öğlen akşam arası yiyecek ve içecek tüketme durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=0.343$; $p=0.313>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 67'sinin (%21,9) öğlen akşam arası yiyecek ve içecek tüketmediği, 239'unun (%78,1) tükettiği; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 67'sinin (%23,9) öğlen akşam arası yiyecek ve içecek tüketmediği, 213'ünün (%76,1) tükettiği görülmektedir.

Akşam yemeğinden sonra yiyecek ve içecek tüketme durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=2.235$; $p=0.079>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 156'sının (%51,0) akşam yemeğinden sonra yiyecek ve içecek tüketmediği, 150'sinin (%49,0) tükettiği; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 160'ının (%57,1) akşam yemeğinden sonra yiyecek ve içecek tüketmediği; 120'sinin (%42,9) tükettiği görülmektedir.

Genelde uykudan uyanıp yiyecek ve içecek tüketme durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=1.172$; $p=0.194>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 297'sinin (%97,1) genelde uykudan uyanıp yiyecek ve içecek tüketmediği, 9'unun (%2,9) tükettiği; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 267'sinin (%95,4) genelde uykudan uyanıp yiyecek ve içecek tüketmediği, 13'ünün (%4,6) tükettiği görülmektedir.

Öğün aralarında yiyecek ve içecek tüketmeme durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=2.796$; $p=0.085>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 303'ünün (%99,0) öğün aralarında yiyecek ve içecek tüketmediği, 3'ünün (%1,0) tükettiği; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 272'sinin (%97,1) öğün aralarında yiyecek ve içecek tüketmediği; 8'inin (%2,9) tükettiği görülmektedir.

Tablo 28. Öğünler Arasında Sıklıkla Tüketilen Yiyecekler İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Genel Lise		Meslek Lisesi		x^2/p
		n	%	n	%	
Simit, Poğaç,ı,	Tüketmiyor	187	%61,1	101	%36,1	$x^2=36.680$ $p=0.000$
	Tüketiyor	119	%38,9	179	%63,9	
Ekmek Arası Döner, Hamburger	Tüketmiyor	196	%64,1	159	%56,8	$x^2=3.233$ $p=0.043$
	Tüketiyor	110	%35,9	121	%43,2	
Kek, Pasta	Tüketmiyor	222	%72,5	214	%76,4	$x^2=1.155$ $p=0.164$
	Tüketiyor	84	%27,5	66	%23,6	
Cips, Kuruyemiş	Tüketmiyor	227	%74,2	184	%65,7	$x^2=5.006$ $p=0.016$
	Tüketiyor	79	%25,8	96	%34,3	
Sandviç, Tost	Tüketmiyor	212	%69,3	214	%76,4	$x^2=3.763$ $p=0.032$
	Tüketiyor	94	%30,7	66	%23,6	
Bisküvi, Kraker, Gofret	Tüketmiyor	182	%59,5	161	%57,5	$x^2=0.235$ $p=0.344$
	Tüketiyor	124	%40,5	119	%42,5	
Meyve	Tüketmiyor	131	%42,8	159	%56,8	$x^2=11.424$ $p=0.000$
	Tüketiyor	175	%57,2	121	%43,2	
Puding	Tüketmiyor	277	%90,5	243	%86,8	$x^2=2.043$ $p=0.097$
	Tüketiyor	29	%9,5	37	%13,2	
Çikolata, Şekerleme v.b.	Tüketmiyor	141	%46,1	100	%35,7	$x^2=6.486$ $p=0.007$
	Tüketiyor	165	%53,9	180	%64,3	
Kurabiye	Tüketmiyor	264	%86,3	251	%89,6	$x^2=1.558$ $p=0.131$
	Tüketiyor	42	%13,7	29	%10,4	
Diğer	Tüketmiyor	286	%93,5	274	%97,9	$x^2=6.655$ $p=0.008$
	Tüketiyor	20	%6,5	6	%2,1	

Öğünler arasında simit, poğaça tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=36.680$; $p=0.000<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 187'sinin (%61,1) tüketmiyor, 119'unun (%38,9) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 101'inin (%36,1) tüketmiyor, 179'unun (%63,9) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında ekmek arası döner, hamburger tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=3.233$; $p=0.043<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 196'sının (%64,1) tüketmiyor, 110'unun (%35,9) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 159'unun (%56,8) tüketmiyor, 121'inin (%43,2) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında kek, pasta tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=1.155$; $p=0.164>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 222'sinin (%72,5) tüketmiyor, 84'ünün (%27,5) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 214'ünün (%76,4) tüketmiyor, 66'sının (%23,6) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında cips, kuruyemiş tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=5.006$; $p=0.016<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 227'sinin (%74,2) tüketmiyor, 79'unun (%25,8) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 184'ünün (%65,7) tüketmiyor, 96'sının (%34,3) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında sandviç, tost tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=3.763$; $p=0.032<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 212'sinin (%69,3) tüketmiyor, 94'ünün (%30,7) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 214'ünün (%76,4) tüketmiyor, 66'sının (%23,6) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında bisküvi, kraker, gofret tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=0.235$; $p=0.344>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 182'sinin (%59,5) tüketmiyor, 124'ünün (%40,5) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 161'inin (%57,5) tüketmiyor, 119'unun (%42,5) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında meyve tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=11.424$; $p=0.000<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 131'inin (%42,8) tüketmiyor, 175'inin (%57,2) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 159'unun (%56,8) tüketmiyor, 121'inin (%43,2) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında puding tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=2.043$; $p=0.097>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 277'sinin (%90,5) tüketmiyor, 29'unun (%9,5) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 243'ünün (%86,8) tüketmiyor, 37'sinin (%13,2) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında çikolata, şekerleme vb. tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=6.486$; $p=0.007<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 141'inin (%46,1) tüketmiyor, 165'inin (%53,9) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 100'ünün (%35,7) tüketmiyor, 180'inin (%64,3) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında kurabiye tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=1.558$; $p=0.131>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 264'ünün (%86,3) tüketmiyor, 42'sinin (%13,7) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 251'inin (%89,6) tüketmiyor, 29'unun (%10,4) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında diğer gıdaları tüketme ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=6.655$; $p=0.008<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 286'sının (%93,5) tüketmiyor, 20'sinin (%6,5) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 274'ünün (%97,9) tüketmiyor, 6'sının (%2,1) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Tablo 29. Öğünler Arasında Sıklıkla Tüketilen İçecekler İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Genel Lise		Meslek Lisesi		χ^2/p
		n	%	n	%	
Çay	Tüketmiyor	123	%40,2	121	%43,2	$\chi^2=0.548$
	Tüketiyor	183	%59,8	159	%56,8	p=0.256
Kahve	Tüketmiyor	198	%64,7	180	%64,3	$\chi^2=0.011$
	Tüketiyor	108	%35,3	100	%35,7	p=0.492
Gazoz, Kola	Tüketmiyor	166	%54,2	147	%52,5	$\chi^2=0.180$
	Tüketiyor	140	%45,8	133	%47,5	p=0.367
Taze Meyve Suları	Tüketmiyor	231	%75,5	241	%86,1	$\chi^2=10.447$
	Tüketiyor	75	%24,5	39	%13,9	p=0.001
Hazır Meyve Suları	Tüketmiyor	192	%62,7	177	%63,2	$\chi^2=0.014$
	Tüketiyor	114	%37,3	103	%36,8	p=0.487
Su	Tüketmiyor	56	%18,3	68	%24,3	$\chi^2=3.139$
	Tüketiyor	250	%81,7	212	%75,7	p=0.047
Ayran, Süt	Tüketmiyor	162	%52,9	179	%63,9	$\chi^2=7.255$
	Tüketiyor	144	%47,1	101	%36,1	p=0.004
Bitki Çayları	Tüketmiyor	268	%87,6	256	%91,4	$\chi^2=2.287$
	Tüketiyor	38	%12,4	24	%8,6	p=0.084
Oralet	Tüketmiyor	291	%95,1	261	%93,2	$\chi^2=0.949$
	Tüketiyor	15	%4,9	19	%6,8	p=0.213
Kakao	Tüketmiyor	271	%88,6	249	%88,9	$\chi^2=0.020$
	Tüketiyor	35	%11,4	31	%11,1	p=0.497
Diğer	Tüketmiyor	298	%97,4	277	%98,9	$\chi^2=1.890$
	Tüketiyor	8	%2,6	3	%1,1	p=0.142

Öğünler arasında çay tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=0.548$; $p=0.256>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 123'ünün (%40,2) tüketmiyor, 183'ünün (%59,8) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 121'inin (%43,2) tüketmiyor, 159'unun (%56,8) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında kahve tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=0.011$; $p=0.492>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 198'inin (%64,7) tüketmiyor, 108'inin (%35,3) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 180'inin (%64,3) tüketmiyor, 100'ünün (%35,7) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında gazoz, kola tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=0.180$; $p=0.367>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 166'sının (%54,2) tüketmiyor, 140'ının (%45,8) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 147'sinin (%52,5) tüketmiyor, 133'ünün (%47,5) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında taze meyve suları tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=10.447$; $p=0.001<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 231'inin (%75,5) tüketmiyor, 75'inin (%24,5) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 241'inin (%86,1) tüketmiyor, 39'unun (%13,9) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında hazır meyve suları tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=0.014$; $p=0.487>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 192'sinin (%62,7) tüketmiyor, 114'ünün (%37,3) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 177'sinin (%63,2) tüketmiyor, 103'ünün (%36,8) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında su tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=3.139$; $p=0.047<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 56'sının (%18,3) tüketmiyor, 250'sinin (%81,7) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 68'inin (%24,3) tüketmiyor, 212'sinin (%75,7) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında Ayran, süt tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=7.255$; $p=0.004<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 162'sinin (%52,9) tüketmiyor, 144'ünün (%47,1) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 179'unun (%63,9) tüketmiyor, 101'inin (%36,1) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında bitki çayları tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=2.287$; $p=0.084>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 268'inin (%87,6) tüketmiyor, 38'inin (%12,4) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 256'sının (%91,4) tüketmiyor, 24'ünün (%8,6) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında oralet tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=0.949$; $p=0.213>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 291'inin (%95,1) tüketmiyor, 15'inin (%4,9) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 261'inin (%93,2) tüketmiyor, 19'unun (%6,8) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında kakao tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=0.020$; $p=0.497>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 271'inin (%88,6) tüketmiyor, 35'inin (%11,4) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 249'unun (%88,9) tüketmiyor, 31'inin (%11,1) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Öğünler arasında diğer içecek tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=1.890$; $p=0.142>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 298'inin (%97,4) tüketmiyor, 8'inin (%2,6) tüketiyor; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 277'sinin (%98,9) tüketmiyor, 3'ünün (%1,1) tüketiyor olduğu görülmektedir.

Tablo 30. Et, Yumurta ve Kurubaklagil Besinlerinin Tüketilme Sıklıkları İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Genel Lise		Meslek Lisesi		χ^2/p
		n	%	n	%	
Kırmızı Et	Hiç Yemem	28	%9,2	20	%7,1	$\chi^2=23.225$ p=0.000
	Ayda Bir	30	%9,8	54	%19,3	
	15 Günde Bir	60	%19,6	42	%15,0	
	Haftada 1 Kez	128	%41,8	137	%48,9	
	Gün Aşırı	53	%17,3	23	%8,2	
	Her gün	7	%2,3	4	%1,4	
Tavuk Eti	Hiç Yemem	25	%8,2	14	%5,0	$\chi^2=11.156$ p=0.048
	Ayda Bir	21	%6,9	25	%8,9	
	15 Günde Bir	55	%18,0	50	%17,9	
	Haftada 1 Kez	143	%46,7	146	%52,1	
	Gün Aşırı	59	%19,3	36	%12,9	
	Her gün	3	%1,0	9	%3,2	
Balık Eti	Hiç Yemem	40	%13,1	59	%21,1	$\chi^2=17.672$ p=0.001
	Ayda Bir	103	%33,7	112	%40,0	
	15 Günde Bir	88	%28,8	60	%21,4	
	Haftada 1 Kez	63	%20,6	47	%16,8	
	Gün Aşırı	12	%3,9	2	%0,7	
	Her gün	3	%1,0	9	%3,2	
Sakatatlar(cığer, Vb.)	Hiç Yemem	144	%47,1	157	%56,1	$\chi^2=5.085$ p=0.279
	Ayda Bir	77	%25,2	55	%19,6	
	15 Günde Bir	36	%11,8	27	%9,6	
	Haftada 1 Kez	38	%12,4	32	%11,4	
	Gün Aşırı	11	%3,6	9	%3,2	
	Her gün	3	%1,0	9	%3,2	
Et ürünleri(salam, Sosis Vb.)	Hiç Yemem	57	%18,6	47	%16,8	$\chi^2=3.713$ p=0.591
	Ayda Bir	41	%13,4	45	%16,1	
	15 Günde Bir	41	%13,4	49	%17,5	
	Haftada 1 Kez	89	%29,1	69	%24,6	
	Gün Aşırı	59	%19,3	52	%18,6	
	Her gün	19	%6,2	18	%6,4	
Yumurta	Hiç Yemem	30	%9,8	48	%17,1	$\chi^2=15.048$ p=0.010
	Ayda Bir	17	%5,6	19	%6,8	
	15 Günde Bir	17	%5,6	20	%7,1	
	Haftada 1 Kez	92	%30,1	87	%31,1	
	Gün Aşırı	106	%34,6	62	%22,1	
	Her gün	44	%14,4	44	%15,7	
Kuru Baklagiller (mercimek, Nohut Vb.)	Hiç Yemem	22	%7,2	10	%3,6	$\chi^2=7.800$ p=0.168
	Ayda Bir	16	%5,2	8	%2,9	
	15 Günde Bir	26	%8,5	24	%8,6	
	Haftada 1 Kez	126	%41,2	127	%45,4	
	Gün Aşırı	90	%29,4	78	%27,9	
	Her gün	26	%8,5	33	%11,8	
Yağlı Tohumlar (fındık, Fıstık, Vb.)	Hiç Yemem	27	%8,8	22	%7,9	$\chi^2=4.475$ p=0.483
	Ayda Bir	37	%12,1	30	%10,7	
	15 Günde Bir	57	%18,6	61	%21,8	
	Haftada 1 Kez	104	%34,0	107	%38,2	
	Gün Aşırı	63	%20,6	42	%15,0	
	Her gün	18	%5,9	18	%6,4	

Kırmızı et tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=23.225$; $p=0.000<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 28'inin (%9,2) hiç yemem, 30'unun (%9,8) ayda bir, 60'ının (%19,6) 15 günde bir, 128'inin (%41,8) haftada 1 kez, 53'ünün (%17,3) gün aşırı, 7'sinin (%2,3) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 20'sinin (%7,1) hiç yemem, 54'ünün (%19,3) ayda bir, 42'sinin (%15,0) 15 günde bir, 137'sinin (%48,9) haftada 1 kez, 23'ünün (%8,2) gün aşırı, 4'ünün (%1,4) her gün kırmızı et tükettikleri görülmektedir.

Tavuk eti tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=11.156$; $p=0.048<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 25'inin (%8,2) hiç yemem, 21'inin (%6,9) ayda bir, 55'inin (%18,0) 15 günde bir, 143'ünün (%46,7) haftada 1 kez, 59'unun (%19,3) gün aşırı, 3'ünün (%1,0) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 14'ünün (%5,0) hiç yemem, 25'inin (%8,9) ayda bir, 50'sinin (%17,9) 15 günde bir, 146'sının (%52,1) haftada 1 kez, 36'sının (%12,9) gün aşırı, 9'unun (%3,2) her gün tavuk eti tükettikleri görülmektedir.

Balık eti tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=17.672$; $p=0.001<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 40'ının (%13,1) hiç yemem, 103'ünün (%33,7) ayda bir, 88'inin (%28,8) 15 günde bir, 63'ünün (%20,6) haftada 1 kez, 12'sinin (%3,9) gün aşırı; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 59'unun (%21,1) hiç yemem, 112'sinin (%40,0) ayda bir, 60'ının (%21,4) 15 günde bir, 47'sinin (%16,8) haftada 1 kez, 2'sinin (%0,7) gün aşırı balık eti tükettikleri görülmektedir.

Sakatatlar(cığır, vb.) tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=5.085$; $p=0.279>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 144'ünün (%47,1) hiç yemem, 77'sinin (%25,2) ayda bir, 36'sının (%11,8) 15 günde bir, 38'inin (%12,4) haftada 1 kez, 11'inin (%3,6) gün aşırı; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 157'sinin (%56,1) hiç yemem, 55'inin (%19,6) ayda bir, 27'sinin (%9,6) 15 günde bir, 32'sinin (%11,4) haftada 1 kez, 9'unun (%3,2) gün aşırı sakatat tükettikleri görülmektedir.

Et ürünleri tüketimi (salam, sosis vb.) İle öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=3.713$; $p=0.591>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 57'sinin (%18,6) hiç yemem, 41'inin (%13,4) ayda bir, 41'inin (%13,4) 15 günde bir, 89'unun (%29,1) haftada 1 kez, 59'unun (%19,3) gün aşırı, 19'unun (%6,2) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 47'sinin (%16,8) hiç yemem, 45'inin (%16,1) ayda bir, 49'unun (%17,5) 15 günde bir, 69'unun (%24,6) haftada 1 kez, 52'sinin (%18,6) gün aşırı, 18'inin (%6,4) hergün et ürünleri tükettikleri görülmektedir.

Yumurta tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=15.048$; $p=0.010<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 30'unun (%9,8) hiç yemem, 17'sinin (%5,6) ayda bir, 17'sinin (%5,6) 15 günde bir, 92'sinin (%30,1) haftada 1 kez, 106'sının (%34,6) gün aşırı, 44'ünün (%14,4) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 48'inin (%17,1) hiç yemem, 19'unun (%6,8) ayda bir, 20'sinin (%7,1) 15 günde bir, 87'sinin (%31,1) haftada 1 kez, 62'sinin (%22,1) gün aşırı, 44'ünün (%15,7) her gün yumurta tükettikleri görülmektedir.

Kuru baklagiller (mercimek, nohut vb.) tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=7.800$; $p=0.168>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 22'sinin (%7,2) hiç yemem, 16'sının (%5,2) ayda bir, 26'sının (%8,5) 15 günde bir, 126'sının (%41,2) haftada 1 kez, 90'ının (%29,4) gün aşırı, 26'sının (%8,5) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 10'unun (%3,6) hiç yemem, 8'inin (%2,9) ayda bir, 24'ünün (%8,6) 15 günde bir, 127'sinin (%45,4) haftada 1 kez, 78'inin (%27,9) gün aşırı, 33'ünün (%11,8) her gün kurubaklagil tükettikleri görülmektedir.

Yağlı tohumlar (findık, fıstık, vb.) tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=4.475$; $p=0.483>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 27'sinin (%8,8) hiç yemem, 37'sinin (%12,1) ayda bir, 57'sinin (%18,6) 15 günde bir, 104'ünün (%34,0) haftada 1 kez, 63'ünün (%20,6) gün aşırı, 18'inin (%5,9) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 22'sinin (%7,9) hiç yemem, 30'unun (%10,7) ayda bir, 61'inin (%21,8) 15 günde bir, 107'sinin (%38,2) haftada 1 kez, 42'sinin (%15,0) gün aşırı, 18'inin (%6,4) her gün yağlı tohumlar tükettikleri görülmektedir.

Tablo 31. Süt ve Süt Türevi Besinlerin Tüketilme Sıklıkları İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Genel Lise		Meslek Lisesi		x ² /p
		n	%	n	%	
Süt	Hiç Yemem	58	%19,0	83	%29,6	x ² =21.987 p=0.001
	Ayda Bir	24	%7,8	34	%12,1	
	15 Günde Bir	26	%8,5	26	%9,3	
	Haftada 1 Kez	60	%19,6	59	%21,1	
	Gün Aşırı	76	%24,8	40	%14,3	
	Her gün	62	%20,3	38	%13,6	
Yoğurt	Hiç Yemem	20	%6,5	16	%5,7	x ² =12.969 p=0.024
	Ayda Bir	6	%2,0	6	%2,1	
	15 Günde Bir	19	%6,2	17	%6,1	
	Haftada 1 Kez	63	%20,6	93	%33,2	
	Gün Aşırı	115	%37,6	80	%28,6	
	Her gün	83	%27,1	68	%24,3	
Ayran	Hiç Yemem	21	%6,9	25	%8,9	x ² =4.588 p=0.468
	Ayda Bir	13	%4,2	13	%4,6	
	15 Günde Bir	27	%8,8	25	%8,9	
	Haftada 1 Kez	90	%29,4	98	%35,0	
	Gün Aşırı	97	%31,7	71	%25,4	
	Her gün	58	%19,0	48	%17,1	
Beyaz Peynir	Hiç Yemem	25	%8,2	18	%6,4	x ² =8.383 p=0.136
	Ayda Bir	6	%2,0	6	%2,1	
	15 Günde Bir	4	%1,3	7	%2,5	
	Haftada 1 Kez	38	%12,4	56	%20,0	
	Gün Aşırı	78	%25,5	70	%25,0	
	Her gün	155	%50,7	123	%43,9	
Kaşar Peyniri	Hiç Yemem	29	%9,5	42	%15,0	x ² =9.592 p=0.088
	Ayda Bir	15	%4,9	14	%5,0	
	15 Günde Bir	30	%9,8	17	%6,1	
	Haftada 1 Kez	69	%22,5	78	%27,9	
	Gün Aşırı	79	%25,8	66	%23,6	
	Her gün	84	%27,5	63	%22,5	
Krem Peynir	Hiç Yemem	110	%35,9	116	%41,4	x ² =13.951 p=0.016
	Ayda Bir	43	%14,1	25	%8,9	
	15 Günde Bir	25	%8,2	33	%11,8	
	Haftada 1 Kez	50	%16,3	59	%21,1	
	Gün Aşırı	44	%14,4	23	%8,2	
	Her gün	34	%11,1	24	%8,6	
Diğer Peynirler	Hiç Yemem	150	%49,0	164	%58,6	x ² =6.719 p=0.242
	Ayda Bir	38	%12,4	31	%11,1	
	15 Günde Bir	26	%8,5	21	%7,5	
	Haftada 1 Kez	40	%13,1	33	%11,8	
	Gün Aşırı	33	%10,8	20	%7,1	
	Her gün	19	%6,2	11	%3,9	
Dondurma	Hiç Yemem	21	%6,9	12	%4,3	x ² =16.530 p=0.005
	Ayda Bir	25	%8,2	34	%12,1	
	15 Günde Bir	39	%12,7	38	%13,6	
	Haftada 1 Kez	105	%34,3	122	%43,6	
	Gün Aşırı	80	%26,1	60	%21,4	
	Her gün	36	%11,8	14	%5,0	

Süt tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=21.987$; $p=0.001<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 58'inin (%19,0) hiç yemem, 24'ünün (%7,8) ayda bir, 26'sının (%8,5) 15 günde bir, 60'ının (%19,6) haftada 1 kez, 76'sının (%24,8) gün aşırı, 62'sinin (%20,3) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 83'ünün (%29,6) hiç yemem, 34'ünün (%12,1) ayda bir, 26'sının (%9,3) 15 günde bir, 59'unun (%21,1) haftada 1 kez, 40'ının (%14,3) gün aşırı, 38'inin (%13,6) her gün süt tükettikleri görülmektedir.

Yoğurt tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=12.969$; $p=0.024<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 20'sinin (%6,5) hiç yemem, 6'sının (%2,0) ayda bir, 19'unun (%6,2) 15 günde bir, 63'ünün (%20,6) haftada 1 kez, 115'inin (%37,6) gün aşırı, 83'ünün (%27,1) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 16'sının (%5,7) hiç yemem, 6'sının (%2,1) ayda bir, 17'sinin (%6,1) 15 günde bir, 93'ünün (%33,2) haftada 1 kez, 80'inin (%28,6) gün aşırı, 68'inin (%24,3) her gün yoğurt tükettikleri görülmektedir.

Ayran tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=4.588$; $p=0.468>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 21'inin (%6,9) hiç yemem, 13'ünün (%4,2) ayda bir, 27'sinin (%8,8) 15 günde bir, 90'ının (%29,4) haftada 1 kez, 97'sinin (%31,7) gün aşırı, 58'inin (%19,0) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 25'inin (%8,9) hiç yemem, 13'ünün (%4,6) ayda bir, 25'inin (%8,9) 15 günde bir, 98'inin (%35,0) haftada 1 kez, 71'inin (%25,4) gün aşırı, 48'inin (%17,1) her gün ayran tükettikleri görülmektedir.

Beyaz peynir tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=8.383$; $p=0.136>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 25'inin (%8,2) hiç yemem, 6'sının (%2,0) ayda bir, 4'ünün (%1,3) 15 günde bir, 38'inin (%12,4) haftada 1 kez, 78'inin (%25,5) gün aşırı, 155'inin (%50,7) hergün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 18'inin (%6,4) hiç yemem, 6'sının (%2,1) ayda bir, 7'sinin (%2,5) 15 günde bir, 56'sının (%20,0) haftada 1 kez, 70'inin (%25,0) gün aşırı, 123'ünün (%43,9) her gün beyaz peynir tükettikleri görülmektedir.

Kaşar peyniri tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=9.592$; $p=0.088>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 29'unun (%9,5) hiç yemem, 15'inin (%4,9) ayda bir, 30'unun (%9,8) 15 günde bir,

69'unun (%22,5) haftada 1 kez, 79'unun (%25,8) gün aşırı, 84'ünün (%27,5) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 42'sinin (%15,0) hiç yemem, 14'ünün (%5,0) ayda bir, 17'sinin (%6,1) 15 günde bir, 78'inin (%27,9) haftada 1 kez, 66'sının (%23,6) gün aşırı, 63'ünün (%22,5) her gün kaşar peyniri tükettikleri olduğu görülmektedir.

Krem peynir tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=13.951$; $p=0.016<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 110'unun (%35,9) hiç yemem, 43'ünün (%14,1) ayda bir, 25'inin (%8,2) 15 günde bir, 50'sinin (%16,3) haftada 1 kez, 44'ünün (%14,4) gün aşırı, 34'ünün (%11,1) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 116'sının (%41,4) hiç yemem, 25'inin (%8,9) ayda bir, 33'ünün (%11,8) 15 günde bir, 59'unun (%21,1) haftada 1 kez, 23'ünün (%8,2) gün aşırı, 24'ünün (%8,6) her gün krem peynir tükettikleri görülmektedir.

Diğer peynirlerin tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=6.719$; $p=0.242>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 150'sinin (%49,0) hiç yemem, 38'inin (%12,4) ayda bir, 26'sının (%8,5) 15 günde bir, 40'ının (%13,1) haftada 1 kez, 33'ünün (%10,8) gün aşırı, 19'unun (%6,2) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 164'ünün (%58,6) hiç yemem, 31'inin (%11,1) ayda bir, 21'inin (%7,5) 15 günde bir, 33'ünün (%11,8) haftada 1 kez, 20'sinin (%7,1) gün aşırı, 11'inin (%3,9) her gün diğer peynirleri tükettikleri görülmektedir.

Dondurma tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=16.530$; $p=0.005<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 21'inin (%6,9) hiç yemem, 25'inin (%8,2) ayda bir, 39'unun (%12,7) 15 günde bir, 105'inin (%34,3) haftada 1 kez, 80'inin (%26,1) gün aşırı, 36'sının (%11,8) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 12'sinin (%4,3) hiç yemem, 34'ünün (%12,1) ayda bir, 38'inin (%13,6) 15 günde bir, 122'sinin (%43,6) haftada 1 kez, 60'ının (%21,4) gün aşırı, 14'ünün (%5,0) her gün dondurma tükettikleri görülmektedir.

Tablo 32. Sebze ve Meyvelerin Tüketilme Sıklıkları İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Genel Lise		Meslek Lisesi		x ² /p
		n	%	n	%	
Yeşil Yapraklı Sebzeler	Hiç Yemem	28	%9,2	15	%5,4	x ² =10.182 p=0.070
	Ayda Bir	18	%5,9	13	%4,6	
	15 Günde Bir	26	%8,5	31	%11,1	
	Haftada 1 Kez	74	%24,2	89	%31,8	
	Gün Aşırı	103	%33,7	74	%26,4	
	Her gün	57	%18,6	58	%20,7	
Diğer Sebzeler	Hiç Yemem	30	%9,8	37	%13,2	x ² =17.632 p=0.003
	Ayda Bir	25	%8,2	16	%5,7	
	15 Günde Bir	28	%9,2	47	%16,8	
	Haftada 1 Kez	97	%31,7	96	%34,3	
	Gün Aşırı	88	%28,8	49	%17,5	
	Her gün	38	%12,4	35	%12,5	
Patates	Hiç Yemem	13	%4,2	7	%2,5	x ² =13.786 p=0.017
	Ayda Bir	6	%2,0	3	%1,1	
	15 Günde Bir	18	%5,9	22	%7,9	
	Haftada 1 Kez	114	%37,3	128	%45,7	
	Gün Aşırı	120	%39,2	76	%27,1	
	Her gün	35	%11,4	44	%15,7	
Domates	Hiç Yemem	18	%5,9	12	%4,3	x ² =10.991 p=0.027
	15 Günde Bir	10	%3,3	22	%7,9	
	Haftada 1 Kez	52	%17,0	65	%23,2	
	Gün Aşırı	118	%38,6	95	%33,9	
	Her gün	108	%35,3	86	%30,7	
Elma	Hiç Yemem	11	%3,6	10	%3,6	x ² =1.704 p=0.888
	Ayda Bir	14	%4,6	8	%2,9	
	15 Günde Bir	25	%8,2	23	%8,2	
	Haftada 1 Kez	91	%29,7	84	%30,0	
	Gün Aşırı	84	%27,5	85	%30,4	
	Her gün	81	%26,5	70	%25,0	
Turunçgiller	Hiç Yemem	25	%8,2	23	%8,2	x ² =1.951 p=0.856
	Ayda Bir	18	%5,9	14	%5,0	
	15 Günde Bir	30	%9,8	36	%12,9	
	Haftada 1 Kez	105	%34,3	97	%34,6	
	Gün Aşırı	83	%27,1	75	%26,8	
	Her gün	45	%14,7	35	%12,5	
Diğer Meyveler	Hiç Yemem	19	%6,2	34	%12,1	x ² =19.624 p=0.001
	Ayda Bir	19	%6,2	17	%6,1	
	15 Günde Bir	19	%6,2	29	%10,4	
	Haftada 1 Kez	86	%28,1	94	%33,6	
	Gün Aşırı	89	%29,1	67	%23,9	
	Her gün	74	%24,2	39	%13,9	
Kuru Meyveler	Hiç Yemem	82	%26,8	75	%26,8	x ² =5.396 p=0.370
	Ayda Bir	42	%13,7	45	%16,1	
	15 Günde Bir	41	%13,4	50	%17,9	
	Haftada 1 Kez	71	%23,2	62	%22,1	
	Gün Aşırı	42	%13,7	32	%11,4	
	Her gün	28	%9,2	16	%5,7	

Yeşil yapraklı sebzelerin tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=10.182$; $p=0.070>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 28'inin (%9,2) hiç yemem, 18'inin (%5,9) ayda bir, 26'sının (%8,5) 15 günde bir, 74'ünün (%24,2) haftada 1 kez, 103'ünün (%33,7) gün aşırı, 57'sinin (%18,6) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 15'inin (%5,4) hiç yemem, 13'ünün (%4,6) ayda bir, 31'inin (%11,1) 15 günde bir, 89'unun (%31,8) haftada 1 kez, 74'ünün (%26,4) gün aşırı, 58'inin (%20,7) her gün yeşil yapraklı sebze tükettikleri görülmektedir.

Diğer sebzelerin tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=17.632$; $p=0.003<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 30'unun (%9,8) hiç yemem, 25'inin (%8,2) ayda bir, 28'inin (%9,2) 15 günde bir, 97'sinin (%31,7) haftada 1 kez, 88'inin (%28,8) gün aşırı, 38'inin (%12,4) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 37'sinin (%13,2) hiç yemem, 16'sının (%5,7) ayda bir, 47'sinin (%16,8) 15 günde bir, 96'sının (%34,3) haftada 1 kez, 49'unun (%17,5) gün aşırı, 35'inin (%12,5) her gün diğer sebzeleri tükettikleri görülmektedir.

Patates tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=13.786$; $p=0.017<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 13'ünün (%4,2) hiç yemem, 6'sının (%2,0) ayda bir, 18'inin (%5,9) 15 günde bir, 114'ünün (%37,3) haftada 1 kez, 120'sinin (%39,2) gün aşırı, 35'inin (%11,4) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 7'sinin (%2,5) hiç yemem, 3'ünün (%1,1) ayda bir, 22'sinin (%7,9) 15 günde bir, 128'inin (%45,7) haftada 1 kez, 76'sının (%27,1) gün aşırı, 44'ünün (%15,7) her gün patates tükettikleri görülmektedir.

Domates tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=10.991$; $p=0.027<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 18'inin (%5,9) hiç yemem, 10'unun (%3,3) 15 günde bir, 52'sinin (%17,0) haftada 1 kez, 118'inin (%38,6) gün aşırı, 108'inin (%35,3) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 12'sinin (%4,3) hiç yemem, 22'sinin (%7,9) 15 günde bir, 65'inin (%23,2) haftada 1 kez, 95'inin (%33,9) gün aşırı, 86'sının (%30,7) her gün domates tükettikleri görülmektedir.

Elma tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=1.704$; $p=0.888>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 11'inin (%3,6) hiç yemem, 14'ünün (%4,6) ayda bir, 25'inin (%8,2) 15 günde bir, 91'inin (%29,7) haftada 1 kez, 84'ünün (%27,5) gün aşırı, 81'inin (%26,5) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 10'unun (%3,6) hiç yemem, 8'inin (%2,9) ayda bir, 23'ünün (%8,2) 15 günde bir, 84'ünün (%30,0) haftada 1 kez, 85'inin (%30,4) gün aşırı, 70'inin (%25,0) her gün elma tükettikleri görülmektedir.

Turunçgiller tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=1.951$; $p=0.856>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 25'inin (%8,2) hiç yemem, 18'inin (%5,9) ayda bir, 30'unun (%9,8) 15 günde bir, 105'inin (%34,3) haftada 1 kez, 83'ünün (%27,1) gün aşırı, 45'inin (%14,7) hergün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 23'ünün (%8,2) hiç yemem, 14'ünün (%5,0) ayda bir, 36'sının (%12,9) 15 günde bir, 97'sinin (%34,6) haftada 1 kez, 75'inin (%26,8) gün aşırı, 35'inin (%12,5) her gün turunçgiller tükettikleri görülmektedir.

Diğer meyveler in tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=19.624$; $p=0.001<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 19'unun (%6,2) hiç yemem, 19'unun (%6,2) ayda bir, 19'unun (%6,2) 15 günde bir, 86'sının (%28,1) haftada 1 kez, 89'unun (%29,1) gün aşırı, 74'ünün (%24,2) hergün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 34'ünün (%12,1) hiç yemem, 17'sinin (%6,1) ayda bir, 29'unun (%10,4) 15 günde bir, 94'ünün (%33,6) haftada 1 kez, 67'sinin (%23,9) gün aşırı, 39'unun (%13,9) her gün diğer meyveleri tükettikleri görülmektedir.

Kuru meyvelerin tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=5.396$; $p=0.370>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 82'sinin (%26,8) hiç yemem, 42'sinin (%13,7) ayda bir, 41'inin (%13,4) 15 günde bir, 71'inin (%23,2) haftada 1 kez, 42'sinin (%13,7) gün aşırı, 28'inin (%9,2) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 75'inin (%26,8) hiç yemem, 45'inin (%16,1) ayda bir, 50'sinin (%17,9) 15 günde bir, 62'sinin (%22,1) haftada 1 kez, 32'sinin (%11,4) gün aşırı, 16'sının (%5,7) her gün kuru meyveleri tükettikleri görülmektedir.

Tablo 33. Tahıl Türü Besinlerin Tüketilme Sıklıkları İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Genel Lise		Meslek Lisesi		χ^2/p
		n	%	n	%	
Ekmek	Hiç Yemem	25	%8,2	13	%4,6	$\chi^2=9.874$ p=0.079
	Ayda Bir	15	%4,9	8	%2,9	
	15 Günde Bir	5	%1,6	6	%2,1	
	Haftada 1 Kez	17	%5,6	8	%2,9	
	Gün Aşırı	31	%10,1	22	%7,9	
	Her gün	213	%69,6	223	%79,6	
Yufka	Hiç Yemem	32	%10,5	38	%13,6	$\chi^2=13.024$ p=0.023
	Ayda Bir	66	%21,6	84	%30,0	
	15 Günde Bir	79	%25,8	59	%21,1	
	Haftada 1 Kez	87	%28,4	79	%28,2	
	Gün Aşırı	28	%9,2	15	%5,4	
	Her gün	14	%4,6	5	%1,8	
Makarna, Erişte Vb.	Hiç Yemem	12	%3,9	13	%4,6	$\chi^2=5.566$ p=0.351
	Ayda Bir	13	%4,2	14	%5,0	
	15 Günde Bir	44	%14,4	43	%15,4	
	Haftada 1 Kez	126	%41,2	125	%44,6	
	Gün Aşırı	99	%32,4	68	%24,3	
	Her gün	12	%3,9	17	%6,1	
Pirinç	Hiç Yemem	15	%4,9	15	%5,4	$\chi^2=9.594$ p=0.088
	Ayda Bir	8	%2,6	10	%3,6	
	15 Günde Bir	37	%12,1	26	%9,3	
	Haftada 1 Kez	131	%42,8	127	%45,4	
	Gün Aşırı	99	%32,4	72	%25,7	
	Her gün	16	%5,2	30	%10,7	
Bulgur	Hiç Yemem	42	%13,7	37	%13,2	$\chi^2=15.230$ p=0.009
	Ayda Bir	21	%6,9	20	%7,1	
	15 Günde Bir	63	%20,6	37	%13,2	
	Haftada 1 Kez	114	%37,3	122	%43,6	
	Gün Aşırı	62	%20,3	48	%17,1	
	Her gün	4	%1,3	16	%5,7	
Kek, Börek Vb..	Hiç Yemem	15	%4,9	16	%5,7	$\chi^2=5.327$ p=0.377
	Ayda Bir	25	%8,2	32	%11,4	
	15 Günde Bir	66	%21,6	66	%23,6	
	Haftada 1 Kez	129	%42,2	118	%42,1	
	Gün Aşırı	55	%18,0	34	%12,1	
	Her gün	16	%5,2	14	%5,0	
Çips Vb.	Hiç Yemem	48	%15,7	25	%8,9	$\chi^2=17.549$ p=0.004
	Ayda Bir	51	%16,7	31	%11,1	
	15 Günde Bir	51	%16,7	43	%15,4	
	Haftada 1 Kez	80	%26,1	91	%32,5	
	Gün Aşırı	59	%19,3	57	%20,4	
	Her gün	17	%5,6	33	%11,8	
Kraker, Bisküvi	Hiç Yemem	28	%9,2	20	%7,1	$\chi^2=7.589$ p=0.180
	Ayda Bir	20	%6,5	14	%5,0	
	15 Günde Bir	41	%13,4	28	%10,0	
	Haftada 1 Kez	86	%28,1	90	%32,1	
	Gün Aşırı	89	%29,1	72	%25,7	
	Her gün	42	%13,7	56	%20,0	

Ekmek tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=9.874$; $p=0.079>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 25'inin (%8,2) hiç yemem, 15'inin (%4,9) ayda bir, 5'inin (%1,6) 15 günde bir, 17'sinin (%5,6) haftada 1 kez, 31'inin (%10,1) gün aşırı, 213'ünün (%69,6) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 13'ünün (%4,6) hiç yemem, 8'inin (%2,9) ayda bir, 6'sının (%2,1) 15 günde bir, 8'inin (%2,9) haftada 1 kez, 22'sinin (%7,9) gün aşırı, 223'ünün (%79,6) her gün ekmek tükettikleri görülmektedir.

Yufka tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=13.024$; $p=0.023<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 32'sinin (%10,5) hiç yemem, 66'sının (%21,6) ayda bir, 79'unun (%25,8) 15 günde bir, 87'sinin (%28,4) haftada 1 kez, 28'inin (%9,2) gün aşırı, 14'ünün (%4,6) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 38'inin (%13,6) hiç yemem, 84'ünün (%30,0) ayda bir, 59'unun (%21,1) 15 günde bir, 79'unun (%28,2) haftada 1 kez, 15'inin (%5,4) gün aşırı, 5'inin (%1,8) her gün yufka tükettikleri görülmektedir.

Makarna, erişte vb. tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=5.566$; $p=0.351>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 12'sinin (%3,9) hiç yemem, 13'ünün (%4,2) ayda bir, 44'ünün (%14,4) 15 günde bir, 126'sının (%41,2) haftada 1 kez, 99'unun (%32,4) gün aşırı, 12'sinin (%3,9) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 13'ünün (%4,6) hiç yemem, 14'ünün (%5,0) ayda bir, 43'ünün (%15,4) 15 günde bir, 125'inin (%44,6) haftada 1 kez, 68'inin (%24,3) gün aşırı, 17'sinin (%6,1) her gün makarna, erişte vb. tükettikleri görülmektedir.

Pirinç tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=9.594$; $p=0.088>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 15'inin (%4,9) hiç yemem, 8'inin (%2,6) ayda bir, 37'sinin (%12,1) 15 günde bir, 131'inin (%42,8) haftada 1 kez, 99'unun (%32,4) gün aşırı, 16'sının (%5,2) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 15'inin (%5,4) hiç yemem, 10'unun (%3,6) ayda bir, 26'sının (%9,3) 15 günde bir, 127'sinin (%45,4) haftada 1 kez, 72'sinin (%25,7) gün aşırı, 30'unun (%10,7) her gün pirinç tükettikleri görülmektedir.

Bulgur tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=15.230$; $p=0.009<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 42'sinin (%13,7) hiç yemem, 21'inin (%6,9) ayda bir, 63'ünün (%20,6) 15 günde bir, 114'ünün (%37,3) haftada 1 kez, 62'sinin (%20,3) gün aşırı, 4'ünün (%1,3) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 37'sinin (%13,2) hiç yemem, 20'sinin (%7,1) ayda bir, 37'sinin (%13,2) 15 günde bir, 122'sinin (%43,6) haftada 1 kez, 48'inin (%17,1) gün aşırı, 16'sının (%5,7) her gün bulgur tükettikleri görülmektedir.

Kek, börek vb. tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=5.327$; $p=0.377>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 15'inin (%4,9) hiç yemem, 25'inin (%8,2) ayda bir, 66'sının (%21,6) 15 günde bir, 129'unun (%42,2) haftada 1 kez, 55'inin (%18,0) gün aşırı, 16'sının (%5,2) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 16'sının (%5,7) hiç yemem, 32'sinin (%11,4) ayda bir, 66'sının (%23,6) 15 günde bir, 118'inin (%42,1) haftada 1 kez, 34'ünün (%12,1) gün aşırı, 14'ünün (%5,0) her gün kek, börek, vb. tükettikleri görülmektedir.

Cips vb. tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=17.549$; $p=0.004<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 48'inin (%15,7) hiç yemem, 51'inin (%16,7) ayda bir, 51'inin (%16,7) 15 günde bir, 80'inin (%26,1) haftada 1 kez, 59'unun (%19,3) gün aşırı, 17'sinin (%5,6) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 25'inin (%8,9) hiç yemem, 31'inin (%11,1) ayda bir, 43'ünün (%15,4) 15 günde bir, 91'inin (%32,5) haftada 1 kez, 57'sinin (%20,4) gün aşırı, 33'ünün (%11,8) her gün cips, vb. tükettikleri görülmektedir.

Kraker, bisküvi tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=7.589$; $p=0.180>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 28'inin (%9,2) hiç yemem, 20'sinin (%6,5) ayda bir, 41'inin (%13,4) 15 günde bir, 86'sının (%28,1) haftada 1 kez, 89'unun (%29,1) gün aşırı, 42'sinin (%13,7) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 20'sinin (%7,1) hiç yemem, 14'ünün (%5,0) ayda bir, 28'inin (%10,0) 15 günde bir, 90'ının (%32,1) haftada 1 kez, 72'sinin (%25,7) gün aşırı, 56'sının (%20,0) her gün kraker, bisküvi tükettikleri görülmektedir.

Tablo 34. Yağ ve Şeker Türü Besinlerin Tüketilme Sıklıkları İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Genel Lise		Meslek Lisesi		χ^2/p
		n	%	n	%	
Tereyağı	Hiç Yemem	67	%21,9	82	%29,3	$\chi^2=8.495$ $p=0.131$
	Ayda Bir	39	%12,7	35	%12,5	
	15 Günde Bir	49	%16,0	40	%14,3	
	Haftada 1 Kez	72	%23,5	67	%23,9	
	Gün Aşırı	59	%19,3	34	%12,1	
	Her gün	20	%6,5	22	%7,9	
Margarin	Hiç Yemem	86	%28,1	87	%31,1	$\chi^2=9.165$ $p=0.103$
	Ayda Bir	47	%15,4	42	%15,0	
	15 Günde Bir	65	%21,2	36	%12,9	
	Haftada 1 Kez	54	%17,6	56	%20,0	
	Gün Aşırı	37	%12,1	34	%12,1	
	Her gün	17	%5,6	25	%8,9	
Şeker	Hiç Yemem	40	%13,1	33	%11,8	$\chi^2=6.620$ $p=0.250$
	Ayda Bir	22	%7,2	14	%5,0	
	15 Günde Bir	19	%6,2	13	%4,6	
	Haftada 1 Kez	42	%13,7	50	%17,9	
	Gün Aşırı	71	%23,2	51	%18,2	
	Her gün	112	%36,6	119	%42,5	
Bal, Reçel	Hiç Yemem	34	%11,1	39	%13,9	$\chi^2=7.951$ $p=0.159$
	Ayda Bir	26	%8,5	14	%5,0	
	15 Günde Bir	24	%7,8	20	%7,1	
	Haftada 1 Kez	57	%18,6	72	%25,7	
	Gün Aşırı	85	%27,8	68	%24,3	
	Her gün	80	%26,1	67	%23,9	
Pekmez	Hiç Yemem	66	%21,6	70	%25,0	$\chi^2=2.294$ $p=0.807$
	Ayda Bir	29	%9,5	21	%7,5	
	15 Günde Bir	32	%10,5	23	%8,2	
	Haftada 1 Kez	60	%19,6	58	%20,7	
	Gün Aşırı	60	%19,6	55	%19,6	
	Her gün	59	%19,3	53	%18,9	
Çikolata, Şekerleme	Hiç Yemem	19	%6,2	12	%4,3	$\chi^2=5.533$ $p=0.354$
	Ayda Bir	11	%3,6	7	%2,5	
	15 Günde Bir	21	%6,9	13	%4,6	
	Haftada 1 Kez	45	%14,7	49	%17,5	
	Gün Aşırı	92	%30,1	74	%26,4	
	Her gün	118	%38,6	125	%44,6	

Tereyağı tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=8.495$; $p=0.131>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 67'sinin (%21,9) hiç yemem, 39'unun (%12,7) ayda bir, 49'unun (%16,0) 15 günde bir, 72'sinin (%23,5) haftada 1 kez, 59'unun (%19,3) gün aşırı, 20'sinin (%6,5) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 82'sinin (%29,3) hiç yemem, 35'inin (%12,5) ayda bir, 40'ının (%14,3) 15 günde bir, 67'sinin (%23,9) haftada 1

kez, 34'ünün (%12,1) gün aşırı, 22'sinin (%7,9) her gün tereyağı tükettikleri görülmektedir.

Margarin tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=9.165$; $p=0.103>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 86'sının (%28,1) hiç yemem, 47'sinin (%15,4) ayda bir, 65'inin (%21,2) 15 günde bir, 54'ünün (%17,6) haftada 1 kez, 37'sinin (%12,1) gün aşırı, 17'sinin (%5,6) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 87'sinin (%31,1) hiç yemem, 42'sinin (%15,0) ayda bir, 36'sının (%12,9) 15 günde bir, 56'sının (%20,0) haftada 1 kez, 34'ünün (%12,1) gün aşırı, 25'inin (%8,9) her gün margarin tükettikleri görülmektedir.

Şeker tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=6.620$; $p=0.250>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 40'ının (%13,1) hiç yemem, 22'sinin (%7,2) ayda bir, 19'unun (%6,2) 15 günde bir, 42'sinin (%13,7) haftada 1 kez, 71'inin (%23,2) gün aşırı, 112'sinin (%36,6) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 33'ünün (%11,8) hiç yemem, 14'ünün (%5,0) ayda bir, 13'ünün (%4,6) 15 günde bir, 50'sinin (%17,9) haftada 1 kez, 51'inin (%18,2) gün aşırı, 119'unun (%42,5) her gün şeker tükettikleri görülmektedir.

Bal, reçel tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=7.951$; $p=0.159>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 34'ünün (%11,1) hiç yemem, 26'sının (%8,5) ayda bir, 24'ünün (%7,8) 15 günde bir, 57'sinin (%18,6) haftada 1 kez, 85'inin (%27,8) gün aşırı, 80'inin (%26,1) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 39'unun (%13,9) hiç yemem, 14'ünün (%5,0) ayda bir, 20'sinin (%7,1) 15 günde bir, 72'sinin (%25,7) haftada 1 kez, 68'inin (%24,3) gün aşırı, 67'sinin (%23,9) her gün bal ve reçel tükettikleri görülmektedir.

Pekmez tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=2.294$; $p=0.807>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 66'sının (%21,6) hiç yemem, 29'unun (%9,5) ayda bir, 32'sinin (%10,5) 15 günde bir, 60'ının (%19,6) haftada 1 kez, 60'ının (%19,6) gün aşırı, 59'unun (%19,3) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 70'inin (%25,0) hiç yemem,

21'inin (%7,5) ayda bir, 23'ünün (%8,2) 15 günde bir, 58'inin (%20,7) haftada 1 kez, 55'inin (%19,6) gün aşırı, 53'ünün (%18,9) her gün pekmez tükettikleri görülmektedir.

Çikolata, şekerleme tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=5.533$; $p=0.354>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 19'unun (%6,2) hiç yemem, 11'inin (%3,6) ayda bir, 21'inin (%6,9) 15 günde bir, 45'inin (%14,7) haftada 1 kez, 92'sinin (%30,1) gün aşırı, 118'inin (%38,6) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 12'sinin (%4,3) hiç yemem, 7'sinin (%2,5) ayda bir, 13'ünün (%4,6) 15 günde bir, 49'unun (%17,5) haftada 1 kez, 74'ünün (%26,4) gün aşırı, 125'inin (%44,6) her gün çikolata, şekerleme tükettikleri olduğu görülmektedir.

Tablo 35. İçeceklerin Tüketilme Sıklıkları İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Genel Lise		Meslek Lisesi		χ^2/p
		n	%	n	%	
Çay	Hiç Yemem	26	%8,5	14	%5,0	$\chi^2=12.385$ p=0.030
	Ayda Bir	12	%3,9	7	%2,5	
	15 Günde Bir	5	%1,6	10	%3,6	
	Haftada 1 Kez	32	%10,5	26	%9,3	
	Gün Aşırı	58	%19,0	35	%12,5	
	Her gün	173	%56,5	188	%67,1	
Kahve	Hiç Yemem	36	%11,8	23	%8,2	$\chi^2=4.318$ p=0.505
	Ayda Bir	30	%9,8	22	%7,9	
	15 Günde Bir	33	%10,8	30	%10,7	
	Haftada 1 Kez	71	%23,2	69	%24,6	
	Gün Aşırı	77	%25,2	68	%24,3	
	Her gün	59	%19,3	68	%24,3	
Kolalı İçecekler	Hiç Yemem	43	%14,1	36	%12,9	$\chi^2=12.641$ p=0.027
	Ayda Bir	42	%13,7	30	%10,7	
	15 Günde Bir	26	%8,5	40	%14,3	
	Haftada 1 Kez	81	%26,5	56	%20,0	
	Gün Aşırı	71	%23,2	59	%21,1	
	Her gün	43	%14,1	59	%21,1	
Gazoz	Hiç Yemem	46	%15,0	44	%15,7	$\chi^2=5.286$ p=0.382
	Ayda Bir	46	%15,0	48	%17,1	
	15 Günde Bir	38	%12,4	43	%15,4	
	Haftada 1 Kez	82	%26,8	64	%22,9	
	Gün Aşırı	65	%21,2	46	%16,4	
	Her gün	29	%9,5	35	%12,5	
Meyve Suları	Hiç Yemem	17	%5,6	21	%7,5	$\chi^2=4.795$ p=0.441
	Ayda Bir	25	%8,2	18	%6,4	
	15 Günde Bir	41	%13,4	28	%10,0	
	Haftada 1 Kez	79	%25,8	78	%27,9	
	Gün Aşırı	97	%31,7	81	%28,9	
	Her gün	47	%15,4	54	%19,3	
Maden Suları	Hiç Yemem	71	%23,2	71	%25,4	$\chi^2=8.677$ p=0.123
	Ayda Bir	48	%15,7	41	%14,6	
	15 Günde Bir	43	%14,1	44	%15,7	
	Haftada 1 Kez	56	%18,3	69	%24,6	
	Gün Aşırı	63	%20,6	37	%13,2	
	Her gün	25	%8,2	18	%6,4	
Bitki Çayları	Hiç Yemem	123	%40,2	136	%48,6	$\chi^2=9.941$ p=0.077
	Ayda Bir	53	%17,3	54	%19,3	
	15 Günde Bir	40	%13,1	25	%8,9	
	Haftada 1 Kez	49	%16,0	34	%12,1	
	Gün Aşırı	28	%9,2	15	%5,4	
	Her gün	13	%4,2	16	%5,7	

Çay tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=12.385$; $p=0.030<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 26'sının (%8,5) hiç yemem, 12'sinin (%3,9) ayda bir, 5'inin (%1,6) 15 günde bir, 32'sinin (%10,5)

haftada 1 kez, 58'inin (%19,0) gün aşırı, 173'ünün (%56,5) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 14'ünün (%5,0) hiç yemem, 7'sinin (%2,5) ayda bir, 10'unun (%3,6) 15 günde bir, 26'sının (%9,3) haftada 1 kez, 35'inin (%12,5) gün aşırı, 188'inin (%67,1) her gün çay tükettikleri görülmektedir.

Kahve tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=4.318$; $p=0.505>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 36'sının (%11,8) hiç yemem, 30'unun (%9,8) ayda bir, 33'ünün (%10,8) 15 günde bir, 71'inin (%23,2) haftada 1 kez, 77'sinin (%25,2) gün aşırı, 59'unun (%19,3) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 23'ünün (%8,2) hiç yemem, 22'sinin (%7,9) ayda bir, 30'unun (%10,7) 15 günde bir, 69'unun (%24,6) haftada 1 kez, 68'inin (%24,3) gün aşırı, 68'inin (%24,3) her gün kahve tükettikleri görülmektedir.

Kolalı içeceklerin tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=12.641$; $p=0.027<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 43'ünün (%14,1) hiç yemem, 42'sinin (%13,7) ayda bir, 26'sının (%8,5) 15 günde bir, 81'inin (%26,5) haftada 1 kez, 71'inin (%23,2) gün aşırı, 43'ünün (%14,1) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 36'sının (%12,9) hiç yemem, 30'unun (%10,7) ayda bir, 40'ının (%14,3) 15 günde bir, 56'sının (%20,0) haftada 1 kez, 59'unun (%21,1) gün aşırı, 59'unun (%21,1) her gün kolalı içecekleri tükettikleri görülmektedir.

Gazoz tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=5.286$; $p=0.382>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 46'sının (%15,0) hiç yemem, 46'sının (%15,0) ayda bir, 38'inin (%12,4) 15 günde bir, 82'sinin (%26,8) haftada 1 kez, 65'inin (%21,2) gün aşırı, 29'unun (%9,5) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 44'ünün (%15,7) hiç yemem, 48'inin (%17,1) ayda bir, 43'ünün (%15,4) 15 günde bir, 64'ünün (%22,9) haftada 1 kez, 46'sının (%16,4) gün aşırı, 35'inin (%12,5) her gün gazoz tükettikleri görülmektedir.

Meyve suyu tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=4.795$; $p=0.441>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 17'sinin (%5,6) hiç yemem, 25'inin (%8,2) ayda bir, 41'inin (%13,4) 15 günde bir, 79'unun (%25,8) haftada 1 kez, 97'sinin (%31,7) gün aşırı, 47'sinin (%15,4) her gün;

meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 21'inin (%7,5) hiç yemem, 18'inin (%6,4) ayda bir, 28'inin (%10,0) 15 günde bir, 78'inin (%27,9) haftada 1 kez, 81'inin (%28,9) gün aşırı, 54'ünün (%19,3) her gün meyve suyu tükettikleri görülmektedir.

Maden suyu tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=8.677$; $p=0.123>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 71'inin (%23,2) hiç yemem, 48'inin (%15,7) ayda bir, 43'ünün (%14,1) 15 günde bir, 56'sının (%18,3) haftada 1 kez, 63'ünün (%20,6) gün aşırı, 25'inin (%8,2) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 71'inin (%25,4) hiç yemem, 41'inin (%14,6) ayda bir, 44'ünün (%15,7) 15 günde bir, 69'unun (%24,6) haftada 1 kez, 37'sinin (%13,2) gün aşırı, 18'inin (%6,4) her gün maden suyu tükettikleri görülmektedir.

Bitki çayı tüketimi ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=9.941$; $p=0.077>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 123'ünün (%40,2) hiç yemem, 53'ünün (%17,3) ayda bir, 40'ının (%13,1) 15 günde bir, 49'unun (%16,0) haftada 1 kez, 28'inin (%9,2) gün aşırı, 13'ünün (%4,2) her gün; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 136'sının (%48,6) hiç yemem, 54'ünün (%19,3) ayda bir, 25'inin (%8,9) 15 günde bir, 34'ünün (%12,1) haftada 1 kez, 15'inin (%5,4) gün aşırı, 16'sının (%5,7) her gün bitki çayı tükettikleri görülmektedir.

4.4. Öğrencilerin Sağlık Durumları ile Öğrenim Gördükleri Okul Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular

Tablo 36. Tanı Almış (Kalp, Tansiyon, Böbrek vb.) Süreğen Bir Hastalığının Olma Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Tanı Almış (kalp, Tansiyon, Böbrek vb.) Süreğen Bir Hastalığının Olma Durumu	Öğrenim Gördüğü Okul			χ^2/p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
Evet	Sayı	14	19	33	$\chi^2=1.344$ $p=0.164$
	Yüzde	%4,6	%6,8	%5,6	
Hayır	Sayı	292	261	553	
	Yüzde	%95,4	%93,2	%94,4	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Tanı almış (kalp, tansiyon, böbrek vb.) süreğen bir hastalığının olma durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=1.344$; $p=0.164>0.05$). Öğrenim gördüğü okul genel lise olanların 14'ünün (%4,6) tanı almış süreğen bir hastalığı varken, 292'sinin (%95,4) yoktur; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 19'unun (%6,8) tanı almış süreğen bir hastalığı varken, 261'inin (%93,2) yoktur.

Tablo 37. Devamlı Kullandığı Bir İlacın Olma Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Devamlı Kullandığı Bir İlacın Olma Durumu	Öğrenim Gördüğü Okul			x^2/p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
Evet	Sayı	12	21	33	$x^2=3.523$ $p=0.045$
	Yüzde	%3,9	%7,5	%5,6	
Hayır	Sayı	294	259	553	$p=0.045$
	Yüzde	%96,1	%92,5	%94,4	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Devamlı kullandığı bir ilacın olma durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=3.523$; $p=0.045<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 12'sinin (%3,9) devamlı kullandıkları bir ilaç varken, 294'ünün (%96,1) yoktur; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 21'inin (%7,5) devamlı kullandıkları bir ilaç varken, 259'unun (%92,5) yoktur.

Tablo 38. Ailesinde Aşırı Kilolu (Obez) Kimsenin Olma Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Ailesinde Aşırı Kilolu (obez) Kimsenin Olma Durumu	Öğrenim Gördüğü Okul			x^2/p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
Evet	Sayı	57	61	118	$x^2=0.907$ $p=0.198$
	Yüzde	%18,6	%21,8	%20,1	
Hayır	Sayı	249	219	468	$p=0.198$
	Yüzde	%81,4	%78,2	%79,9	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Ailesinde aşırı kilolu (obez) kimsenin olma durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=0.907$; $p=0.198>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 57'sinin (%18,6) ailesinde aşırı kilolu birey varken,

249'unun (%81,4) yoktur; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 61'inin (%21,8) ailesinde aşırı kilolu birey varken, 219'unun (%78,2) yoktur.

Tablo 39. Ailesinde Yüksek Tansiyon, Şeker vb. Hastalığı Olan Kişinin Bulunma Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Ailesinde Yüksek Tansiyon, Şeker vb. Hastalığı Olan Kişinin Bulunma Durumu	Öğrenim Gördüğü Okul			x ² /p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
Evet	Sayı	149	148	297	x ² =1.014; p=0.178
	Yüzde	%48,7	%52,9	%50,7	
Hayır	Sayı	157	132	289	
	Yüzde	%51,3	%47,1	%49,3	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Ailesinde yüksek tansiyon, şeker vb. hastalığı olan kişinin bulunma durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (x²=1.014; p=0.178>0.05). Öğrenim gördüğü okul genel lise olanların 149'unun (%48,7) ailesinde yüksek tansiyon, şeker vb. hastalığı olan kişi varken, 157'sinin (%51,3) yoktur; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 148'inin (%52,9) yüksek tansiyon, şeker vb. hastalığı olan kişi varken, 132'sinin (%47,1) yoktur.

4.5. Öğrencilerin Kilolarından Memnun Olma Durumları ile Öğrenim Gördükleri Okul Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular

Tablo 40. Kilosundan Memnun Olma Durumu İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Kilosundan Memnun Olma Durumu	Öğrenim Gördüğü okul			x ² /p	
	Genel Lise	Meslek Lisesi	Toplam		
Hiç Memnun Değilim	Sayı	78	83	161	x ² =7.966 p=0.093
	Yüzde	%25,5	%29,6	%27,5	
Memnun Değilim	Sayı	82	87	169	
	Yüzde	%26,8	%31,1	%28,8	
Orta	Sayı	80	49	129	
	Yüzde	%26,1	%17,5	%22,0	
Memnunum	Sayı	30	22	52	
	Yüzde	%9,8	%7,9	%8,9	
Çok Memnunum	Sayı	36	39	75	
	Yüzde	%11,8	%13,9	%12,8	
Toplam	Sayı	306	280	586	
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0	

Kilosundan memnun olma durumu ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($\chi^2=7.966$; $p=0.093>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 78'i (%25,5) kilosundan hiç memnun değilken, 82'sinin (%26,8) memnun olmadığı, 80'inin (%26,1) orta düzeyde memnun olduğu, 30'unun (%9,8) memnun olduğu, 36'sının (%11,8) çok memnun olduğu belirlenmiştir. Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 83'ünün (%29,6) kilosundan hiç memnun olmadığı, 87'sinin (%31,1) memnun olmadığı, 49'unun (%17,5) orta düzeyde memnun olduğu, 22'sinin (%7,9) memnun olduğu, 39'unun (%13,9) ise çok memnun olduğu görülmektedir.

4.6. Öğrencilerin Okuldaki Durumları İle Öğrenim Gördükleri Okul Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular

Tablo 41. Okul Dışında Kalan Boş Zamanlarında En Çok Yaptığı Etkinlik İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

Okul Dışında Kalan Boş Zamanlarında En Çok Yaptığı Etkinlik	Öğrenim Gördüğü Okul			Toplam
	Sayı	Genel Lise	Meslek Lisesi	
Dinlenme	Sayı	61	55	116
	Yüzde	%19,9	%19,6	%19,8
Gezme	Sayı	33	41	74
	Yüzde	%10,8	%14,6	%12,6
Ders Çalışma	Sayı	46	23	69
	Yüzde	%15,0	%8,2	%11,8
Müzik	Sayı	37	56	93
	Yüzde	%12,1	%20,0	%15,9
Resim	Sayı	9	8	17
	Yüzde	%2,9	%2,9	%2,9
Bilgisayar	Sayı	29	24	53
	Yüzde	%9,5	%8,6	%9,0
Kitap	Sayı	18	18	36
	Yüzde	%5,9	%6,4	%6,1
Aile Yardımı	Sayı	14	11	25
	Yüzde	%4,6	%3,9	%4,3
Spor	Sayı	38	19	57
	Yüzde	%12,4	%6,8	%9,7
Televizyon	Sayı	21	25	46
	Yüzde	%6,9	%8,9	%7,8
Toplam	Sayı	306	280	586
	Yüzde	%100,0	%100,0	%100,0

$\chi^2=19.179$
 $p=0.024$

Okul dışında kalan boş zamanlarında en çok yaptığı etkinlik ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=19.179$; $p=0.024<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 61'inin (%19,9) boş zamanlarında dinlenme, 33'ünün (%10,8) gezme, 46'sının (%15,0) ders çalışma, 37'sinin (%12,1) müzik, 9'unun (%2,9) resim, 29'unun (%9,5) bilgisayar, 18'inin (%5,9) kitap, 14'ünün (%4,6) aile yardımı, 38'inin (%12,4) spor, 21'inin (%6,9) televizyon izlediği; meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 55'inin (%19,6) dinlenme, 41'inin (%14,6) gezme, 23'ünün (%8,2) ders çalışma, 56'sının (%20,0) müzik, 8'inin (%2,9) resim, 24'ünün (%8,6) bilgisayar, 18'inin (%6,4) kitap, 11'inin (%3,9) aile yardımı, 19'unun (%6,8) spor, 25'inin de (%8,9) boş zamanlarında televizyon izlediği görülmektedir.

4.7. Öğrencilerin Beslenme Alışkanlıkları ile Öğrenim Gördükleri Okul Arasındaki İlişkiler

Tablo 42. Beslenme Alışkanlıkları İle Öğrenim Gördüğü Okul Arasındaki İlişki

		Genel Lise		Meslek Lisesi		χ^2/p
		n	%	n	%	
Yağlı Ve Şekerli Yiyecekler Tüketme Alışkanlığı	Hiçbir Zaman	4	%1,3	6	%2,2	$\chi^2=2.993$ $p=0.559$
	Nadiren	73	%24,2	61	%22,3	
	Bazen	122	%40,4	103	%37,6	
	Sık Sık	90	%29,8	85	%31,0	
	Her Zaman	13	%4,3	19	%6,9	
Yiyeceklere Tuz Ekleme Alışkanlığı	Hiçbir Zaman	37	%12,2	28	%10,1	$\chi^2=3.320$ $p=0.506$
	Nadiren	76	%25,1	72	%25,9	
	Bazen	84	%27,7	69	%24,8	
	Sık Sık	69	%22,8	62	%22,3	
	Her Zaman	37	%12,2	47	%16,9	
Günde 3 Fincandan Fazla Kahve, Çay Ya Da Kola Gibi Asitli İçecekler Tüketme Alışkanlığı	Hiçbir Zaman	99	%32,6	84	%30,4	$\chi^2=0.622$ $p=0.961$
	Nadiren	76	%25,0	69	%25,0	
	Bazen	54	%17,8	50	%18,1	
	Sık Sık	45	%14,8	41	%14,9	
	Her Zaman	30	%9,9	32	%11,6	
Dana Eti, Koyun Eti ve Bunlardan Yapılmış Salam, Sucuk, Sosis Vb. Tüketme Alışkanlığı	Hiçbir Zaman	22	%7,2	19	%6,9	$\chi^2=9.941$ $p=0.041$
	Nadiren	69	%22,6	88	%31,9	
	Bazen	127	%41,6	116	%42,0	
	Sık Sık	67	%22,0	42	%15,2	
	Her Zaman	20	%6,6	11	%4,0	
Hamburger, Patates Kızartması, Döner Gibi Dışarıda Satılan Menülerden Yeme Alışkanlığı	Hiçbir Zaman	9	%3,0	6	%2,2	$\chi^2=11.052$ $p=0.026$
	Nadiren	77	%25,2	41	%14,7	
	Bazen	115	%37,7	117	%42,1	
	Sık Sık	83	%27,2	88	%31,7	
	Her Zaman	21	%6,9	26	%9,4	
Sebze Yemekleri ve Meyve, Bulgur, Kuru Fasulye, Nohut, Mercimek Gibi Kurubaklagillerden Yapılan Yemekleri Tüketme Alışkanlığı	Hiçbir Zaman	5	%1,7	3	%1,1	$\chi^2=4.140$ $p=0.387$
	Nadiren	22	%7,3	16	%5,8	
	Bazen	75	%24,8	70	%25,4	
	Sık Sık	135	%44,6	109	%39,5	
	Her Zaman	66	%21,8	78	%28,3	

Yağlı ve şekerli yiyecekler tüketme alışkanlığı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=2.993$; $p=0.559>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 4'ünün (%1,3) hiçbir zaman, 73'ünün (%24,2) nadiren, 122'sinin (%40,4) bazen, 90'ının (%29,8) sık sık, 13'ünün (%4,3) her zaman; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 6'sının (%2,2) hiçbir zaman, 61'inin (%22,3) nadiren, 103'ünün (%37,6) bazen, 85'inin (%31,0) sık sık, 19'unun (%6,9) her zaman yağlı ve şekerli yiyecekleri tükettikleri görülmektedir.

Yiyeceklere tuz ekleme alışkanlığı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=3.320$; $p=0.506>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 37'sinin (%12,2) hiçbir zaman, 76'sının (%25,1) nadiren, 84'ünün (%27,7) bazen, 69'unun (%22,8) sık sık, 37'sinin (%12,2) her zaman; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 28'inin (%10,1) hiçbir zaman, 72'sinin (%25,9) nadiren, 69'unun (%24,8) bazen, 62'sinin (%22,3) sık sık, 47'sinin (%16,9) her zaman yiyeceklere tuz ekledikleri görülmektedir.

Günde 3 fincandan fazla kahve, çay ya da kola gibi asitli içecekler tüketme alışkanlığı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=0.622$; $p=0.961>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 99'unun (%32,6) hiçbir zaman, 76'sının (%25,0) nadiren, 54'ünün (%17,8) bazen, 45'inin (%14,8) sık sık, 30'unun (%9,9) her zaman; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 84'ünün (%30,4) hiçbir zaman, 69'unun (%25,0) nadiren, 50'sinin (%18,1) bazen, 41'inin (%14,9) sık sık, 32'sinin (%11,6) her zaman günde 3 fincandan fazla kahve, çay ya da kola gibi asitli içecekleri tükettikleri görülmektedir.

Dana eti, koyun eti ve bunlardan yapılmış salam, sucuk, sosis vb. tüketme alışkanlığı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=9.941$; $p=0.041<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 22'sinin (%7,2) hiçbir zaman, 69'unun (%22,6) nadiren, 127'sinin (%41,6) bazen, 67'sinin (%22,0) sık sık, 20'sinin (%6,6) her zaman; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 19'unun (%6,9) hiçbir zaman, 88'inin (%31,9) nadiren, 116'sının (%42,0) bazen, 42'sinin (%15,2) sık sık, 11'inin (%4,0) her zaman Dana eti, koyun eti ve bunlardan yapılmış salam, sucuk, sosis vb. tükettikleri görülmektedir.

Hamburger, patates kızartması, döner gibi dışarıda satılan menülerden yeme alışkanlığı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($x^2=11.052$; $p=0.026<0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 9'unun (%3,0) hiçbir zaman, 77'sinin (%25,2) nadiren, 115'inin (%37,7) bazen, 83'ünün (%27,2) sık sık, 21'inin (%6,9) her zaman; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 6'sının (%2,2) hiçbir zaman, 41'inin (%14,7) nadiren, 117'sinin (%42,1) bazen, 88'inin (%31,7) sık sık, 26'sının (%9,4) her zaman hamburger, patates kızartması, döner gibi dışarıda satılan menülerden yeme alışkanlığının olduğu görülmektedir.

Sebze yemekleri ve meyve, bulgur, kuru fasulye, nohut, mercimek gibi kuru baklagillerden yapılan yemekleri tüketme alışkanlığı ile öğrenim gördüğü okul arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($x^2=4.140$; $p=0.387>0.05$). Genel lisede öğrenim gören öğrencilerin 5'inin (%1,7) hiçbir zaman, 22'sinin (%7,3) nadiren, 75'inin (%24,8) bazen, 135'inin (%44,6) sık sık, 66'sının (%21,8) her zaman; Meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin 3'ünün (%1,1) hiçbir zaman, 16'sının (%5,8) nadiren, 70'inin (%25,4) bazen, 109'unun (%39,5) sık sık, 78'inin (%28,3) her zaman sebze yemekleri ve meyve, bulgur, kuru fasulye, nohut, mercimek gibi kuru baklagillerden yapılan yemekleri yeme alışkanlıklarının olduğu görülmektedir.

5. TARTIŞMA

Sağlık meslek lisesi ve genel lise öğrencilerinde beslenme alışkanlığı ve obezite sıklık durumlarını karşılıklı olarak incelemek amacıyla gerçekleştirilen araştırmadan ulaşılan sonuçlar aşağıda tartışılarak sunulmuştur:

Lise öğrencileri ergenlik döneminde bulunmaktadır. Ergenlerin artmış besin ihtiyacı yetişkin ağırlıklarının % 50'sini, yetişkin boylarının % 20'den fazlasını, yetişkinlikteki iskelet kas kütlelerinin % 50'sini bu dönemde kazanmaları ile ilgilidir. Kalori ve protein gereksinimleri maksimum seviyededir. Ergenlerin beslenme sorunları; demir eksikliği ve anemisi, iyot eksikliği, A vitamini eksikliği, kalsiyum eksikliği ve obezite olarak sıralanabilir. Obezite 21. yüzyılın en ciddi halk sağlığı sorunlarından biridir. Dünyada bir milyardan fazla kilolu yetişkinin en az 300 milyonu obezdir. Obezite; tip 2 diyabet, kardiyovasküler hastalıklar, hipertansiyon gibi kronik hastalıklar ve bazı kanserler için risk faktörü oluşturmaktadır. Obezite, gençlik döneminde önemli bir sorundur. Normal pubertal gelişmenin vücut kompozisyonu üzerindeki etkilerinden biri her iki cinsiyette de vücut kitlesinin artmasıdır. Vücut kitlesini artıran faktörlerden biri olan kas kitlesi artışı, en yoğun olarak hızlı uzama döneminde olurken, diğer faktör olan yağ dokusu artışı hızlı uzama döneminden yaklaşık iki yıl önce başlamakta ve tüm ergenlik döneminde sürmektedir. Ergenlerdeki bu kitle artışının normalden fazla olma riski açısından dikkatli olmak gerekir (100).

Araştırmada; sağlık meslek lisesi ve genel lise öğrencilerinin boy ve kilo ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar saptanırken, beden kitle indeksleri açısından anlamlı farklılık saptanmamıştır. Buna göre genel lise öğrencilerinin boy ve kilo ortalamaları sağlık meslek lisesi öğrencilerine göre daha yüksek düzeyde iken, her iki lise türündeki öğrencilerin beden kitle indeks düzeyleri birbirlerine benzerlik göstermektedir. Genel lise öğrencilerinin bende kitle indekslerinin ortalaması, 22,24, sağlık meslek lisesi öğrencilerinin ise; 22,20'dir. Bu durum öğrencilerin normal kiloda olduklarının göstergesidir. Bu sonuç Gümüşler'in (87) Rize ili Çayeli ilçesindeki lise öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Söz konusu araştırmada da okullar arasında fazla

kiloluluk ve obezite oranları birbirine yakın değerler olarak bulunmuş olup anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Buradan lise çağındaki öğrencilerin kiloları üzerinde eğitim gördükleri okulun bağımsız olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Araştırmaya katılan sağlık meslek lisesi ve genel lise öğrencileri demografik özellikleri açısından karşılaştırıldığında; yaşlarına, öğrenim gördükleri sınıflara, Sosyal güvence, anne babasının yaşam ve birliktelik durumlarına göre farklılık göstermediği, cinsiyetlerine, kardeş sayılarına, evinde yaşayan birey sayılarına, yaşadıkları ve öğrenim gördükleri yerlere göre, anne-baba eğitim durumuna, anne baba çalışma durumlarına göre istatistiksel olarak farklılık gösterdiği saptanmıştır. Buna göre sağlık meslek lisesinde, genel liselere göre kız öğrenciler daha fazla, sağlık meslek lisesindeki öğrencilerin kardeş sayıları, evlerinde yaşayan birey sayısı ve köy ve kasabada yaşama durumları genel liselerde öğrenim gören öğrencilerden daha fazladır. Genel liselerdeki öğrencilerin anne baba eğitim durumları, anne baba çalışma durumları, sağlık meslek lisesindeki öğrencilere göre daha fazladır. Buradan sağlık meslek lisesine giden öğrencilerin daha kalabalık ve daha kırsal bölgelerde ve daha düşük eğitim seviyesindeki ailelerin çocukları tarafından tercih edildiği söylenebilir. Ailede yaşanan ekonomik sıkıntıların ileride çocuklarının yaşamaması isteyen ailelerin, çocuklarının bir meslek sahibi olması düşüncesiyle meslek lisesine yönlendirdikleri düşünülebilir.

Araştırmada öğrencilerin beslenme alışkanlıkları kapsamında yemek yeme şekilleri ve yemekle ilgili alışkanlıkları da karşılaştırılarak sorgulanmıştır. Bu doğrultuda sağlık meslek lisesi ve genel lise öğrencilerinin yiyecekleri yemek şekli, gün içinde yemek yeme alışkanlıkları, öğünlerde tükettikleri ekmek dilimi, bir günde yedikleri öğün sayısı açısından birbirlerine benzerlik gösterdikleri belirlenmiştir. Buna göre, öğrencilerin çoğunluğu, normal hızda (%65) sık ve az yemek yemekte (%29,9) ve öğünlerde 1-2 dilim ekmek tüketerek (%44,5) günde 3 öğün yemek (%56,3) yemekteler. Literatürde yapılan araştırma sonuçları da bulgularımızı destekler niteliktedir. Kılınç ve Çağdaş'ın (101) sağlık meslek lisesi öğrencileri üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmalarında da öğrencilerin çoğunluğunun (63,9) üç öğün yemek yedikleri belirlenmiştir. Benzer şekilde Önder ve ark. (102), 15-19 yaş grubunda yaptıkları araştırmada öğrencilerin % 60,7' sinin üç öğün besin tükettikleri saptamışlardır.

Öğrenciler yemek yedikleri yerler açısından incelendiğinde, sağlık meslek lisesi öğrencilerinin (%31,1) genel lise öğrencilerine (%10,5) göre daha fazla yurttan yemek yedikleri, genel lise öğrencilerinin ise (%9,2) sağlık meslek lisesi öğrencilerine (%2,1) göre daha fazla lokantada yemek yedikleri sonucuna varılmıştır. Bu durumun öğrencilerin sağlıklı beslenme açısından bilinç düzeyinden ziyade, evlerinin kırsal alanda olmaları nedeniyle yurttan kalmaları ve ekonomik durumla ilgili olduğu düşünülmektedir.

Bireylerin beslenme alışkanlıkları ve yemek yeme tercihleri yaş, cinsiyet, eğitim durumu, sosyo-ekonomik düzey, sağlık durumu ve psikolojik yapı gibi çeşitli faktörlere göre değişiklik gösterir. Günlük enerji ve besin öğeleri gereksinimleri, düzenli öğünler şeklinde ve her öğünde uygun besinlerle sağlanmalıdır. Ancak sağlıklı beslenme alışkanlığı kazanmamış bireylerde çeşitli nedenlerle öğün atlamasının, öğünlerde seçilen yüksek enerjili besinlerin tercih edilme oranlarını artırdığı bildirilmektedir (103). Öğün atlama bazal metabolizmayı yavaşlatacağından öğün atlamak yerine, günde en az üç ve hatta altı öğünde önerilen miktardaki besinleri tüketmek organizmanın sindirim ve metabolizma faaliyetlerinin belirli bir düzeyde tutulmasına yardımcı olur (104).

Günümüzde sık rastlanan kötü beslenme alışkanlıklarından biri olan öğün atlamak günlük besin gereksinimlerinin karşılanmasını engellemektedir. Kahvaltı günün en önemli öğünü olmasına karşın en çok ihmal edilenidir. Özellikle okul çocuklarının yeterli ve dengeli kahvaltı yapmaları gerekirken çeşitli nedenlerle ya hiç yapmıyorlar ya da dengesiz bir kahvaltıyla okula gidiyorlar. Kahvaltı öğrencinin beslenme durumunu iyileştirmekte, beyinin açlık durumunda yetersiz olan enerji gereksinimini karşılamakta ve derse devam durumunu iyileştirmektedir. Kahvaltı etmeyen çocukların derse konsantrasyonları azalmakta, verilen bilgilerin sonradan anımsayabilme performansları düşmektedir (7). Araştırmada sağlık meslek lisesi öğrencilerinin öğün atlama durumlarının (%31,8) genel lise öğrencilerine (%21,2) göre daha fazla olduğu ve en fazla atladıkları öğünün sabah kahvaltısı (% 45) olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin öğün atlama nedenleri gittikleri liselere göre farklılık göstermemektedir. Türkiye’de ergen ve gençler üzerinde yapılan araştırmalarda da en sık atlanan öğün olarak sabah kahvaltısı bildirilmektedir (105, 106, 107, 108). Günün en önemli öğünü olan kahvaltının, yaş ve eğitim düzeyi arttıkça yaşanan

yoğunluğa bağlı atlanılan bir öğün haline geldiği söylenebilir. Oysa kahvaltı fiziksel büyüme ve gelişmenin yanı sıra okul başarısına etkisi olduğu kanıtlanmış bir öğündür (109).

Araştırmada, öğrencilerin öğünler arası tükettikleri yiyecek ve içecekler birbirlerine benzerlik göstermektedirler. Genel lise öğrencileri öğünler arasında, sağlık meslek lisesi öğrencilerine göre daha fazla sandviç, tost ve meyve tükettikleri, simit, poğaç, ekmek arası döner, hamburger, cips, kuruyemişi ise meslek lisesi öğrencilerinin, genel lise öğrencilerine göre daha fazla tükettikleri sonucuna varılmıştır. Eser, Şahin ve Demireli (110) Konya yetiştirme yurdundaki öğrenciler üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmalarında, öğrencilerin öğün aralarında tükettikleri besinler arasında simit, bisküvi, kurabiye ilk sırada yer almıştır. Çıkan sonuçlar öğrencilerin çevrelerindeki imkânlar göre fast-food tarzı yiyeceklere yöneldiklerini göstermektedir. Hamburger, sosisli sandviç gibi karbonhidrat içeriği yüksek olan besinlerin sıklıkla tüketilmesi, özellikle şişmanlık açısından bir risk oluşturmaktadır. Bu nedenle, öğün aralarında daha sıklıkla tüketilen bu tür besinlerin tüketilmesinin dengelenmesi çok önemlidir. Bu amaçla, okullarda özellikle kantinlerde satılan yiyeceklerin denetlenmesi çok önemli olabilir (104).

Öğünler arasında sıklıkla tüketilen içecekler açısından öğrenciler incelendiğinde; taze meyve suları, su, ayran ve sütü genel liseli öğrencilerin sağlık meslek lisesi öğrencilerine göre daha sık tükettikleri belirlenmiştir. Bu sonuç genel lise öğrencilerinin ailelerinin gelir düzeyini sağlık meslek lisesi öğrencilerine göre daha yüksek olmasıyla ilişkilendirilebileceği düşünülmektedir.

Sağlıklı beslenme çerçevesinde et, süt, tahıl, taze sebze ve meyve grubunun her birinin her gün tüketilmesi gerekmektedir (24). Büyüme ve gelişmenin en hızlı olduğu ergenlik döneminde bu durum daha da önem kazanmaktadır (7). Literatürde öğrencilerin besin grupları tüketimlerinde farklılıkların olduğu görülmektedir. Önay (110) çalışmasında öğrencilerin et ve et ürünleri tüketimlerini incelediğinde öğrencilerin % 27' sinin her gün et tüketirken, % 30.7' sinin gün aşırı, % 21.1' inin haftada bir ve % 11.6' sının da seyrek olarak tükettiğini bildirmiştir. Öğrencilerin % 9.6' sı et ve et ürünlerini tüketmemektedir. Öğrencilerin % 41.1' i her gün süt ve süt ürünlerini tüketmekte olup, % 27.3' ü gün aşırı, % 15.2' si haftada bir ve % 10.2' si seyrek olarak tüketmektedir. Süt ve süt ürünlerini tüketmeyen öğrencilerin sayısı ise

% 7.5 'tir. Öğrencilerin % 46.8' i her gün tahıl ürünlerini tüketmekte olup % 5.1' i ise hiç tüketmemektedir. Aytekin'in (112) araştırmasında da, üniversite öğrencilerinin% 25,0'inin hiç balık tüketmediği, tüketenlerin ise çok seyrek tükettiği tespit edilmiştir. Araştırmamızda, et, yumurta ve kurubaklagil besinlerinin tüketilme sıklıkları açısından genel lise ve sağlık meslek lisesi öğrencileri incelendiğinde; genel lise öğrencilerinin sağlık meslek lisesi öğrencilerine göre yumurta, balık eti ve kırmızı eti daha fazla tükettikleri saptanmıştır.

Süt ve süt türevi besinlerin tüketilme sıklıkları açısından bakıldığında; genel lise öğrencilerinin, sağlık meslek lisesi öğrencilerine göre daha fazla süt ve yoğurt tükettiğini göstermektedir. Genel lise öğrencilerinin sağlıklı besinlere daha fazla yöneldikleri söylenebilir. Bu durum, sağlık meslek lisesi öğrencilerinin aldıkları sağlık eğitimini beslenmelerine tam anlamıyla yansıtamadıklarını düşündürmektedir.

Araştırmada; meslek lisesi öğrencilerinin çay tüketme sıklıklarının genel lise öğrencilerine göre daha fazla olduğu saptanmıştır. Durmaz ve ark. (113) tarafından yapılan araştırmada da, üniversite öğrencilerinin % 87,95'inin kahvaltıda çay içmeyi tercih ettiği bildirilmiştir. Çay tüketiminin yüksek olmasının nedenleri, çay içme alışkanlığının fazla oluşundan, çayın kolay bulunabilir ve ucuz olmasından kaynaklanabilir.

Beden ağırlığından memnuniyetin dolaylı bir çeşidi, beden ağırlığı algısıdır. Beden ağırlığı memnuniyetsizliği hakkındaki çalışmalarda, ergenler, kilo kaybetmek isteyenler ve kilo almak isteyenler diye ayrılır. Bu yüzden beden ağırlığı memnuniyetsizliği hem düşük kilo algılaması hem de kilolu algılaması ile ilişkili olabilir. Öğrenciler arasında kilosundan çok memnun olanların oranı %12,8, memnun olanların oranı ise % 8,9, orta düzeyde memnun olduklarını belirtenlerin oranı ise %22'dir. Diğer bir ifade ile öğrencilerin çoğunluğu kilolarından memnun değildir (%56,3). Sağlık meslek lisesi ve genel lise öğrencilerinin kilolarından memnun olmama durumları da birbirlerine benzerlik göstermektedir. Gençler üzerinde yapılan araştırmalarda gençlerin çoğunluğunun kilolarından memnun olmadıkları sonuçlarına ulaşılmaktadır (114, 115, 116). Bu sonuçların gençlik dönemindeki bireylerin yaşadıkları psikolojik ve bedensel gelişimin bir sonucu olarak ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Tahıl türü besinlerin tüketilme durumları açısından genel olarak genel lise ve sağlık meslek lisesi öğrencileri birbirlerine benzerlikler gösterirken, yufkayı genel lise öğrencileri, bulguru ve cips vb. gıdaları sağlık meslek lisesi öğrencileri daha fazla tüketmektedirler. Tahıllar insan beslenmesinde önemli bir yer tutar. Ülkemizde diyetteki enerji ve proteinin % 70-80'i tahıllardan karşılanmaktadır. Tahıllar karbonhidrat kaynağı besinlerdir ve beyin dokusu enerji için sadece karbonhidratları kullanır. Ağır fiziksel hareketler için de karbonhidratlar daha elverişli enerji kaynaklarıdır (109).

Beslenme alışkanlıkları açısından, nadiren dana eti, koyun eti ve bunlardan yapılmış salam, sucuk, sosis vb. tüketme alışkanlığı ve hamburger, patates kızartması, döner gibi dışarıda satılan menülerden yeme alışkanlığı, genel lise öğrencilerinde sağlık meslek lisesi öğrencilerine göre daha fazladır.

Çocuk ve gençler arasında bir aktivite olarak kabul edilen ve popüleritesi hızla artan bir alışkanlık haline gelen "fast food" tarzı beslenmede menülerde besin öğeleri ya yetersiz, ya da aşırı miktarda bulunmaktadır. Bu durum obezite, diyabet, kalp damar hastalıkları ve kanser gibi kronik hastalıkların oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Gençlere "fast food" tarzı beslenmeyi tamamen yasaklamak mümkün olamayacağı için, "fast food" tüketimi en aza indirmeye çalışılmalı ve mümkünse kola yerine ayran, taze meyve suyu gibi içecekler, hamburgerin yanında yeşil salata tüketme gibi tercihlerle "fast food" tüketimi sağlıklı şekle dönüştürülmelidir (117).

Özellikle sağlık meslek lisesi öğrencilerinin kahvaltı yapma, öğün atlamama, besin gruplarının dengeli alımı gibi genel beslenme alışkanlıkları, besin içeriği ve besin tüketimi konularında uygun tutum ve davranışları kazanmaları gereklidir. Sağlık hizmeti verecek ve halkın sağlığının düzeltilmesi ya/ya da korunmasında görev alıp, bu alanda halka örnek olacak öğrencilerin bilgi ve alışkanlıklarındaki eksiklik ve uygunsuzlukların saptanmış olması önemlidir. Toplum sağlığı açısından bu grubu öncelikli bir grup olarak ele almak gerektiği belirtilmektedir (101).

6. SONUÇLAR

Sağlık meslek lisesi ve genel lise öğrencilerinde beslenme alışkanlığı ve obezite sıklık durumlarını karşılıklı olarak incelemek amacıyla gerçekleştirilen araştırmadan aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- Araştırmada genel lise öğrencilerinin boy ve kilo ortalamalarının sağlık meslek lisesi öğrencilerinden daha fazla olduğu, ancak sağlık meslek lisesi ve genel lise öğrencilerinin beden kitle indeks düzeyleri birbirlerine benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.
- Sağlık meslek lisesine giden kız öğrencilerin, genel liselere giden kız öğrenci oranına göre daha fazla olduğu, sağlık meslek lisesindeki öğrencilerin kardeş sayıları, evlerinde yaşayan birey sayısı ve köy ve kasabada yaşama durumları genel liselerde öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca genel liselere giden öğrencilerin anne baba eğitim durumları, anne baba çalışma durumları, sağlık meslek lisesine giden öğrencilere göre daha yüksektir.
- Sağlık meslek lisesi ve genel liselere giden öğrencilerin yiyecekleri yemek şekli, gün içinde yemek yeme alışkanlıkları, öğünlerde tükettikleri ekmek dilimi, bir günde yedikleri öğün sayısı açısından birbirlerine benzerlik gösterdikleri belirlenmiştir.
- Genel lise öğrencilerinin kahvaltıda yemek yeme sıklıklarının (%67,3) meslek lisesi öğrencilerinden (%51,1) daha fazla olduğu belirlenmiştir.
- Sağlık meslek lisesi öğrencilerinin (%31,1) genel lise öğrencilerine (%10,5) göre daha fazla yurttan yemek yedikleri, genel lise öğrencilerinin ise (%9,2) sağlık meslek lisesi öğrencilerine (%2,1) göre daha fazla lokantada yemek yedikleri sonucuna varılmıştır.
- Genel lise ve sağlık meslek lisesi öğrencileri yemek seçiminde en çok dikkat ettikleri etmenler açısından birbirlerine benzerlik göstermektedirler.
- Sağlık meslek lisesine giden öğrencilerinin öğün atlama durumları (%31,8) genel lise öğrencilerine (%21,2) göre daha fazladır ve öğrencilerin en fazla atladıkları öğün sabah kahvaltısıdır (%45).

- Sağlık meslek lisesi ve genel liseye giden öğrencilerin öğün atlama nedenleri ve öğünler arası tükettikleri yiyecek ve içecekler gittikleri liselere göre istatistiksel olarak farklılık göstermemektedir. Ancak genel lise öğrencileri öğünler arasında, sağlık meslek lisesi öğrencilerine göre daha fazla sandviç, tost ve meyve tüketirlerken, simit, poğaç, ekmek arası döner, hamburger, cips, kuruyemiş tüketme düzeyi ise sağlık meslek lisesi öğrencilerinde daha fazladır.
- Öğünler arasında; taze meyve suları, su, ayran ve sütü genel liseye giden öğrenciler sağlık meslek lisesi öğrencilerine göre daha sık tüketmektedirler.
- Genel liseye giden öğrenciler, sağlık meslek lisesine giden öğrencilerine göre yumurta, balık eti, kırmızı eti, sütü ve yoğurdu daha fazla tüketmektedir.
- Tükettikleri sebze ve meyvelerin sıklıkları açısından genel lise ve sağlık meslek lisesi öğrenciler birbirlerine benzerlerken, domates, patates ve diğer meyve tüketimi genel lise öğrencilerinde daha fazladır.
- Tahıl türü besinlerin tüketilme durumları açısından genel olarak genel lise ve sağlık meslek lisesi öğrencileri birbirlerine benzerlikler gösterirken, yufkayı genel lise öğrencileri, bulguru ve cips vb. gıdaları sağlık meslek lisesi öğrencileri daha fazla tüketmektedirler.
- Yağ ve şeker türü besinleri tüketme sıklıkları açısından genel lise ve sağlık meslek lisesi öğrencilerinin alışkanlıklarının benzer olduğu saptanmıştır.
- İçecek tüketme sıklıkları açısından genel olarak öğrencilerin benzerlik gösterdiği, ancak meslek lisesi öğrencilerinin çay ve kolalı içecekleri tüketme sıklıklarının daha fazla olduğu saptanmıştır.
- Tanı almış hastalıklarının olma durumu, ailesinde aşırı kilolu (obez) kimsenin olma durumu, ailesinde yüksek tansiyon, şeker vb. hastalığı olan kişinin bulunma durumu, kilosundan memnun olma durumları açısından meslek lisesi ve sağlık meslek lisesi öğrencilerinin birbirlerine benzer özellikler gösterdikleri belirlenmiştir.
- Sağlık Meslek lisesi öğrencilerinin okul dışındaki boş zamanlarında gezme ve müzikle uğraşma durumunun, genel liselerde ise spor yapma durumunun daha fazla olduğu saptanmıştır.
- Beslenme alışkanlıkları açısından genel lise ve sağlık meslek lisesi öğrencileri birbirlerine benzerlik gösterirken, nadiren dana eti, koyun eti ve

bunlardan yapılmış salam, sucuk, sosis vb. tüketme alışkanlığı ve hamburger, patates kızartması, döner gibi dışarıda satılan menülerden yeme alışkanlığı, genel lise öğrencilerinde sağlık meslek lisesi öğrencilerine göre daha fazladır.

Araştırmadan çıkan sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

- Sağlık meslek lisesi öğrencilerinin, aldıkları eğitim doğrultusunda genel lise öğrencilerine göre beslenme alışkanlıklarının daha olumlu olması beklenirken, lise türüne göre çokta anlamlı olmayan sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bu durum sağlık meslek liselerinde verilen beslenme eğitiminin yeterli düzeyde olmamasını veya verilen eğitimin teoride kaldığının göstergesi olarak nitelendirilebilir. Sağlık meslek lisesine giden öğrencilerin daha bilinçli beslenme alışkanlıklarına sahip olmaları, ileride yerine getirecekleri mesleklerinde topluma rol model olmaları açısından oldukça önemlidir. Bunun için
- Lise öğrencilerinin sağlıklı beslenme alışkanlıkları kazanmaları adına, öncelikle ailelerin sağlıklı beslenme alışkanlıklarına sahip olmaları gerekli görülmektedir. Bunun için toplumda sağlıklı beslenmeye yönelik bilinçlendirme çalışmaları kapsamında aile sağlığı merkezleri etkin rol oynayabilir.
- Okul kantinlerinin sağlıklı beslenme ve obezite ile mücadele konusunda bilinçlendirilme çalışmalarının artırılması yararlı olabilir.
- Okullarda okul sağlığı ve okul hemşireliği hizmetlerinin artırılması sağlıklı öğrencilerin yetiştirilmesi için yararlı olabilir.
- Medyanın sağlıklı beslenme bilincine yönelik önemli katkıları olacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda radyo ve televizyonlarda gerek kamu spotları, gerekse bilgilendirici ve eğitici programlara yer verilmelidir.
- Bu araştırma sadece Bartın ilindeki sağlık meslek lisesi ve genel lise öğrencilerini kapsamaktadır. Araştırma sonuçlarından genellemeye gidilebilmesi için, tüm Türkiye'yi kapsayacak şekilde araştırmalar yapılabilir. Benzer şekilde araştırmanın benzerleri diğer illerde de gerçekleştirilebilir.
- Sağlık meslek lisesi ve genel lise öğrencilerinin beslenme alışkanlıklarına yönelik farklı yöntemlerle (Mülakat, gözlem vb.) araştırmalar yapılabilir.

7. KAYNAKLAR

1. Kimm SY, Sweeney CG, Janosky JE, MacMillan JP. Self-concept measures and childhood obesity: a descriptive analysis. *J Dev Behav Pediatr* (12): 19 – 24, 1991.
2. Bozboru A. Obezite ve Tedavisi. 1. Baskı, s.2, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2002.
3. Lobstein T. Prevalence and costs of obesity. *Medicine* 39 (1): 11-13, 2011.
4. Bağrıaçık N, Görpe, U, Yiğit H., Karaoğlu N, Oğuz A, Yumuk V, Yıldız C, Kaynak H, Arslan P. Diyabet ve obezite eğitim kursu notları. s.117-77, Türk Diyabet Cemiyeti- Türkiye Obezite Araştırma Derneği Türk Diyabet ve Obezite Vakfı, İstanbul, 2003.
5. Björntorp P. International Textbook of Obesity. Türkçe, 1.Baskı, s.1-22, And yayıncılık, İstanbul, 2002.
6. Lobstein T Baur LA, Policies to prevent childhood obesity in the European Union, *Eur J Public Health* 15 (6): 576-579. 2005
7. Baysal A. Beslenme. Hatiboğlu Yayınları. 11. Baskı. s.9,33,35. Alp Ofset Matbaacılık Ltd. Şti, Ankara, 2007.
8. Gül T, Sağlıklı beslenme kavramı ve üniversite öğrencilerinin beslenme alışkanlıklarına yönelik tutum ve davranışları: Çukurova Üniversitesi örneği. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ekonometri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Adana, 2011.
9. Fatih O. Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin beslenme bilgi düzeyleri ile sebze-meyve tüketim alışkanlıkları üzerinde bir araştırma. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Bilim Dalı, Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.
10. Karaca Dağ Ö. 12-18 ay arası çocukların beslenme durumlarının, ailelerin beslenme konusundaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi ve hematolojik-biyokimyasal değerler ile ilişkisi. Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıpta Uzmanlık Tezi, 2013.

11. Akça, F. Spor beslenmesi, terminoloji ve temel kavramlar. http://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/1277/mod_resource/content/3/2.%20Hafta%2C%202.b%C3%B6l%C3%BCm-Spor%20Beslenmesi-Genel%20Kavramlar-Terminoloji.pdf, Erişim Tarihi: 15.04.2015.
12. Kavas A. Sağlıklı Yaşam İçin Doğru Beslenme. 1. Baskı, s.1-4, Literatür Yayıncılık, Ankara, 2003.
13. Şanlıer N. Beslenme ve Besin Öğeleri. 1. Baskı. s.9-42, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2002.
14. Durmuş N. 0-2 yaş arası bebeklerin, annelerinin gebelik ve perinatal dönemlerinin, sosyodemografik özelliklerinin ilk altı ay sadece anne sütü ile beslenmeye etkisi. Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, 2009.
15. Erdoğan S. Beslenme ve Besin Teknolojisi. 1. Baskı, s.9, Detay Yayıncılık, Ankara, 2005.
16. Güneş Z. Spor ve Beslenme. 4. Baskı, s.6, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2005.
17. Baban M. Obez ve diyabetik yetişkinlerin beslenme bilgi düzeyleri, beslenme alışkanlıkları, diyet ve diyabetik ürünleri algılama düzeylerinin karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İç Hastalıkları Anabilim Dalı , Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
18. Okul Öncesi Dönem Çocukların Genel Özellikleri ve Beslenme Davranışları, <http://ailehekimligi.gov.tr/salk-ve-bakm/269-okul-oencesi-doenem-cocuklarn-genel-ozellikleri-ve-beslenme-davranlar.html>, Erişim Tarihi: 15.04.2015.
19. MEGEP (2007). Yiyecek içecek hizmetleri besin öğeleri-2.1.Baskı, s.45, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara.
20. Şanlıer N, Yabancı N. 5-6 yaş çocukların beslenme alışkanlıkları ve anne ile çocukların beslenme bilgi düzeylerinin saptanması. S.81-91, 17-18 Ekim 2002, Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitimi Sempozyumu, Kök Yayıncılık, Ankara, 2002.
21. Brown A. Understanding Food, Wadsworth, Third Edition, p.21,USA, 2000.
22. Temel Besin Grupları, <http://beslenme.gov.tr/index.php?lang=tr&page=188>, Erişim Tarihi: 15.04.2015.

23. Dönmez S. Okul Öncesi Dönemde Beslenme Eğitimi, 2015 <http://www.sdonmez.com/NewsDetail.php?NewsID=26>, Erişim Tarihi: 15.04.2015.
24. Baysal A, Bozkurt N, Pekcan G, Aksoy M, Kutluay Merdol P, Kececioğlu S, Mercanlıgil S. Diyet El Kitabı. 3. Baskı, s.8,9, Ankara, 2002.
25. Aslan D, Gürtan E, Hacım A, Karaca N, Şenol E, Yıldırım E. Ankara'da Eryaman Sağlık Ocağı Bölgesi'nde bir lisenin ikinci sınıfında okuyan kız öğrencilerin beslenme durumlarının ve bazı antropometrik ölçümlerinin değerlendirilmesi. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 25(2):55-62, 2003.
26. <http://www.sdonmez.com/>, Erişim Tarihi: 15.04.2015.
27. Mazıcıoğlu MM, Öztürk A. Üniversite 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin beslenme alışkanlıkları ve bunu etkileyen faktörler. Erciyes Tıp Dergisi, 25 (4), 172-174.
28. Ersoy B. Adölesan dönemde vitamin ve mineral gereksinimi ve kullanımı. Pediatrik Bilimler Dergisi 2 (11): 121-122, 2006.
29. Alphan E. Sağlıklı Beslenme, Sağlıklı Lezzetler. 2. Baskı,s.8-11, Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2001.
30. F.B. Hu, M.J. Stampfer, S.M. Haffner, Elevated risk of cardiovascular disease prior to clinical diagnosis of type 2 diabetes. Diabetes Care 25:1129-1134, 2002.
31. Attila S. Kronik ve Dejeneratif Hastalıklarda Beslenme. İçinde: Halk Sağlığı Temel Bilgiler. Ed: Güler Ç, Akın L. 1. Baskı, s.34, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2006.
32. Öksüz E. Hipertansiyonda klinik değerlendirme ve ilaç dışı tedavi. Sürekli Tıp Eğitim Dergisi, (13): 99-104, 2004.
33. Nazlıcan E. Adana ili solaklı ve Karataş merkez sağlık ocağı bölgesinde yaşayan 20-64 yaş arası kadınlarda obezite ve ilişkili risk faktörlerinin incelenmesi. Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Anabilim Dalı Uzmanlık Tezi, Adana, 2008.
34. Kaya A. Obezite ve hipertansiyon. Turkish Journal of Endocrinology and Metabolism 2: 13-21, 2003.
35. Arıcı M, Çağlar S. Hipertansiyon ve oluşturduğu sorunlar. Hacettepe Tıp Dergisi 33(1): 4-9, 2002.

36. Aktaş N. Konya il merkezinde farklı sosyo-ekonomik düzeydeki 9-11 yaş grubu öğrencilerin obezite prevalansı ve bunu etkileyen etmenler üzerine bir araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ev Ekonomisi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara, 2002.
37. Gültekin H, Şahin S, Budak N. Beslenme Davranışı: Farmakolojik Hedef Moleküller. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 13 (1): 77-80, 2004.
38. Akbulut G. Erişkinlerde şişmanlığın diyet tedavisindeki güncel yaklaşımlar ve fiziksel aktivitenin önemi. Mised (23–24): 86- 90, 2010.
39. Öztora S, Hatipoğlu S, Barutçugil BM, Salihoğlu B, Yıldırım R, Şevketoğlu E. İlköğretim çağındaki çocuklarda obezite prevalansının belirlenmesi ve risk faktörlerinin araştırılması. Bakırköy Tıp Dergisi 2 (1), 11-14, 2006.
40. Donohoue PA. Obesity. In: Behrman RE, Kliegman RM, Jenson HB. Nelson Textbook of Pediatrics 17 th ed. Philadelphia: W.B. Saunders, 2004.
41. Deveci A, Demet MM, Özmen B. Obez hastalarda psikopatoloji, aleksitimi ve benlik saygısı. 40. Ulusal Psikiyatri Kongresi, Program ve Özet Bildirileri Kitabı, İzmir, 2004.
42. Eren İ, Erdi Ö. Obez hastalarda psikiyatrik bozuklukların sıklığı. Klinik Psikiyatri Dergisi 6 (3): 152-157, 2003.
43. Aykut M, Horoz D. Kayseri il merkezinde görev yapan öğretmenlerde şişmanlık prevalansı. Erciyes Tıp Dergisi 33(3):213-218, 2011.
44. Altunkaynak BZ, Özbek E. Obezite: nedenleri ve tedavi seçenekleri. Van Tıp Dergisi 13 (4):138-142, 2006.
45. Çayır A, Atak N, Köse SK, Beslenme ve diyet kliniğine başvuranlarda obezite durumu ve etkili faktörlerin belirlenmesi. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası 64 (1): 13- 19, 2011.
46. Atilla S. Kadın Sağlığı ve Şişmanlı (Obezite), b.t., http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/kadin_sagligi_ve_sismanlik.pdf
47. Caterson ID, Gill TP. Obesity: epidemiology and possible prevention. Best Pract Res Clin Endocrinol Metab, 16: 595-610, 2002.
48. Semerci CN. Obezite ve genetik. Gülhane Tıp Dergisi, (46): 353-359, 2004.

49. Eksen M, Eksen S, Karakus, A. Muğla merkez ilköğretim okulları anasınıfı öğrencilerinde kan basıncı, kilo, boy, beden kitle indeksi değerleri ile obezite ve hipertansiyon durumlarının incelenmesi. Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi 1-4, 2005.
50. Öztora S. İlköğretim çağındaki çocuklarda obezite prevalansının belirlenmesi ve risk faktörlerinin araştırılması. T.C. Sağlık Bakanlığı Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dr. Sami Hatipoğlu Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği Şefi ve Aile Hekimliği Koordinatörü, Uzmanlık Tezi, İstanbul, 2005.
51. Kokino S, Ozdemir F, Zateri C. Obezite ve fiziksel tıp yöntemleri. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 23(1): 47-54, 2006.
52. Aksoy M. Beslenme Biyokimyası. s.24, Ankara, Hatipoğlu Yayınevi, 2000.
53. Bilir S, Bilir S. Çocuk Sağlığı ve Beslenmesi, s.57, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Devlet Kitapları Basımevi, Ankara, 2011.
54. Öncü İ. Çocukluk çağı obezitesinde metabolik parametrelerin diyet ve egzersizle ilişkisi. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Uzmanlık Tezi, Adana, 2009.
55. Ünal G. Yetişkin kadınlarda yaşam koşullarının antropometrik ölçümler ve obezite ile ilişkisi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antropoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.
56. Köksal G, Gökmen Özel H. Okul Öncesi Dönemde Obezite. Klasmat Matbaacılık, Ankara, 2000.
57. Metinoğlu İ, Pekol S, Metinoğlu Y. Kastamonu'da 10-12 yaş grubu öğrencilerde obezite prevalansı ve etkileyen faktörler. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, (3):117-123.
58. Atamtürk D. Alt Sosyoekonomik Düzeyde Yer Alan Çocuklarda Aşırı Kiloluğun ve Obezitenin Yaygınlığı. Gaziantep Tıp Dergisi 15(2):10-14, 2009.
59. Mendes E, Mendes B, Karacabey K. Adölesan dönemde obezite ve egzersiz. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8 (2): 963- 977, 2011.
60. Eker E, Şahin M. Birinci basamakta obeziteye yaklaşım. sted 11 (7): 246-249, 2002.
61. Parlak A, Çetinkaya Ş. Çocuklarda Obezitenin Oluşumunu Etkileyen Faktörler, Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2(5): 24-35, 2007.

62. Şimşek F, Ulukol B, Berberoğlu M, Gülnar SB, Adıyaman P, Öcal G. Ankara’da bir ilköğretim okulu ve lisede obezite sıklığı. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası 58(4): 163-166, 2005.
63. Özdemir Ö. Diyarbakır merkez ilköğretim okulları öğrencilerinin beslenme davranışlarının incelenmesi. Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıpta Uzmanlık Tezi, Diyarbakır, 2006.
64. Turan T, Ceylan SS, Çetinkaya B, Altundağ S.. Meslek Lisesi Öğrencilerinin Obezite Durumlarının ve Beslenme Alışkanlıklarının İncelenmesi, 2006 <http://www.millipediatri.org.tr/bildiriler/HP-17.htm> Erişim Tarihi: 15.04.2015.
65. Tola HT, Akyol P, Eren E, Dünder N, Dünder B. Isparta’daki Çocuk ve Adölesanlarda Obezite Sıklığı ve Obeziteyi Etkileyen Faktörler, 2007, http://www.logos.com.tr/arsiv/cocuk2007_6.asp Erişim Tarihi: 15.04.2015.
66. Yıldırım M, Akyol A, Ersoy G. Şişmanlık (Obezite) ve Fiziksel Aktivite Enerji Dengesinin Aktivite Yönüne Bir Bakış. İkinci Baskı, .7, Klasmat Matbaacılık, Ankara, 2008.
67. Taze M, Akkoyunlu Y. Üniversite çalışanlarında cinsiyet, yaş, medeni durum ve eğitim düzeyi bakımından obeziteyi etkileyen faktörler. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi 12 (3): 214–218, 2010.
68. Besler HT. Türkiye Obezite (Şişmanlık) İle Mücadele ve Kontrol Programı (2010-2014), T.C. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 2010.
69. Babaoğlu K, Hatun S. Çocukluk çağında obezite. Sted Dergisi 11(1): 8-10, 2002.
70. Berkey CS, Rockett H.R, Field AE, Gillman MW, Frazier AL, Camargo CA. Activity, dietary intake, and weight changes in a longitudinal study of preadolescent and adolescent boys and girls. Pediatrics (105): 56-65, 2000.
71. Güler Y, Gönener HD, Altay B, Gönener A. Adölesanlarda obezite ve hemşirelik bakımı. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 4 (10):165- 181, 2009
72. Yıldırım B. Elazığ kent merkezinde bulunan ortaöğretimde okuyan öğrencilerde obezite sıklığı ve etkileyen faktörlerin incelenmesi. Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi, Uzmanlık Tezi, Elazığ, 2010.
73. Ebbeling CB, Pawlak DP, Ludwig DS. Childhood obesity: public-health crisis, common sense cure. Lancet 360: 473-482, 2002.

74. Beyaz FB, Koç AA. Antalya’da obezite yaygınlığı ve düzeyini etkileyen sosyo-ekonomik değişkenler. Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi (21):17-45, 2011.
75. İçen S. Obez bireylerde beslenme, fiziksel aktivite ve sosyal özelliklerin değerlendirilmesi. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006.
76. Kaya R. Edirne il merkezinde ilköğretim okullarındaki öğrencilerde beslenme-obezite-fiziksel aktivite ilişkisinin değerlendirilmesi. Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Anabilim Dalı ,Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2008.
77. Gordon-Larsen P, Adair L.S, Nelson, MC, Popkin BM. Five-year obesity incidence in the transition period between adolescence and adulthood: the national longitudinal study of adolescent health. The American Journal of Clinical Nutrition, 80, 569-575, 2004.
78. Hill JO. Pessimistic news about U.S. trends in overweight and obesity. Obesity Management, 87-88, 2006.
79. Gürel FS, İnan G, Çocukluk çağı obezitesi tanı yöntemleri, prevalansı ve etyolojisi. ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi 2(3): 39-46, 2001.
80. Korkmaz A. Kocaeli İli Gebze ilçesindeki ilköğretim II. basamak (6-7-8.sınıflar) öğrencilerinde obezite sıklığı ve beslenme davranışları. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2008.
81. Orhan Y, Özbey N. Obezitede diyet tedavisi, obezitede ilaç tedavisi in “obezite ve tedavisi”. Ed. by Alp Bozbora, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2002.
82. Köktürk O, Ulukavak Çiftçi T. Obezite-hipoventilasyon sendromu. Tüberküloz ve Toraks Dergisi 51(1):107-116, 2003.
83. Sağlık Bakanlığı, Türkiye sağlıklı beslenme ve hareketli hayat programı (2014 - 2017), 3. Baskı,s.15,Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, 2013.
84. Beyaz FB, Koç AA. Obezitenin ekonomisi: güncel durum, mücadele politikaları ve ekonomik analizler, EconAnadolu 2009: Anadolu Uluslararası İktisat Kongresi’nde sunulmuş tebliğdir. 17-19 Haziran, Eskişehir, Türkiye, 2009.
85. Yurtseven E, Eren F, Vehid S, Köksal S, Erginöz E, Erdoğan MS. Beyaz yakalı çalışanların beslenme alışkanlıklarının değerlendirilmesi. Kocatepe Tıp Dergisi 15(1): 20-26, 2014.

86. Yumuk, VD, Prevalence of obesity in Turkey. Obesity reviews: an official journal of the International Association for the Study of Obesity, 6 (1): 9-1, 2005.
87. Gümüşler A. Rize ili Çayeli ilçesindeki lise öğrencilerinde obezite sıklığı ve beslenme alışkanlıkları. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 2006.
88. Yıldırım F. Obezite hastalarının giyim problemleri. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Anabilim Dalı, Yüksek lisans Tezi, Konya, 2006.
89. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). Türkiye sağlık araştırması, 2010, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=8620> Erişim Tarihi: 15.04.2015.
90. Akbulut G, Özmen M ve Besler T. Çağın Hastalığı Obezite, TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi, Mart, 2007
91. Demir, G, Diyabetik obez kadınlarda obeziteyi etkileyen süreçlerin genel olarak değerlendirilmesi. Sağlık Bakanlığı Şişli Etfal Eğitim Araştırma Hastanesi, uzmanlık tezi, İstanbul, 2009
92. Wadden TA, Osei S. Obezite Tedavisi. Ed. Arif Nihat Dursun, Obezite Tedavi El Kitabı, 2003.
93. Boztepe H. Obezitenin medikal ve cerrahi tedavisi. Türkiye Klinikleri J Int Med Sci 1(37):85-88, 2005.
94. Baltacı G, Ersoy G, Karaağaoğlu N, Derman O, Kanbur N. Ergenlerde Sağlıklı Beslenme, Hareketli Yaşam. 1. Baskı, s.22, T.C. Sağlık Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2006.
95. Balcıoğlu İ, Başer ZB, Obezitenin psikiyatrik yönü, i.ü. cerrahpaşa tıp fakültesi sürekli tıp eğitimi etkinlikleri. Türkiye'de Sık Karşılaşılan Psikiyatrik Hastalıklar Sempozyum Dizisi, 2008.
96. Nyberg G, Sundblom E, Norman A, Elinder LS. A healthy school start-parental support to promote healthy dietary habits and physical activity in children: design and evaluation of a cluster-randomised intervention. BMC Public Health (11): 185-191, 2011.
97. Pekcan G. (2008). Şişmanlık belirleyicileri: Bugün ve gelecek için olası senaryolar. İçinde: Yetişkinlerde Ağırlık Yönetimi. Eds: Baysal A., Baş M., Türkiye Diyetisyenler Derneği Yayını. Ekspres Baskı A.Ş.

98. Kozan D. Tokat'ta spor merkezlerine devam eden kadınların, beslenme alışkanlıkları, zayıflamaya yönelik uygulamaları ve beslenme bilgi düzeylerinin belirlenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2013
99. Özkahraman Ş. Bir sağlık ocağı bölgesindeki 15-49 yaş evli kadınlarda obezite prevalansı ve yapılan eğitimin obezite ile ilgili bilgi, tutum, davranış ve prevalansa etkisi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2002.
100. Yılmaz E.E. Adana il merkezindeki lise öğrencilerinin beslenme ve fiziksel aktivite alışkanlıklarının değerlendirilmesi. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Uzmanlık Tezi, Adana, 2013.
101. Kılınç N.F, Çağdaş D. Sağlık meslek lisesi öğrencilerinin beslenme alışkanlıklarının, beslenme bilgi düzeylerinin ve vücut bileşimlerinin değerlendirilmesi, Türk Arch Ped 47: 181-188, 2012.
102. Önder F. O, Kurdoğlu M, Oguz G. Özben B, Atilla S. Gülveren lisesi son sınıf öğrencilerin beslenme alışkanlıklarının saptanması ve bunun malnutrisyon prevalansı ile ilişkisi. III. Uluslar arası Beslenme ve Diyetetik Kongresi, 314-315, 2000.
103. Karaağaoğlu N. Çocukların beslenme durumları Ankara'da okul çağı çocukları ve adölesanlarda beslenme durumu. Ankara İli Beslenme Alışkanlıkları ve Mutfak Kültürü. Vekam Yayın, Ankara, 1999.
104. Arslan, P, Bozkurt N, Karaağaoğlu N, Mercanlıgil S, Erge S.A. Yeterli ve Dengeli Beslenme ve Zayıflama Rehberi. Özgür Yayınları, İstanbul, 2001
105. Tokgöz P, Ertem M, Çelik F, Gökçe Ş, Saka G, Hatunoğlu R Üniversite öğrencilerinin beslenme alışkanlıklarının saptanmasına ilişkin bir araştırma. Beslenme Diyet Dergisi 24: 229-38, 1995.
106. Tezcan S, Aslan D, Esin A. Ankara'da bir ilköğretim okulunda 6., 7., ve 8. sınıf öğrencilerinde beslenme alışkanlıklarının ve durumunun saptanması araştırması, s.733-735,VIII. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Kitabı, Diyarbakır, Dicle Üniversitesi Basımevi, 2002.
107. Türk M. Gürsoy Ş.T, Ergin I., Kentsel bölgede lise birinci sınıf öğrencilerinin beslenme alışkanlıkları, Genel Tıp Dergisi 17 (2): 81-87, 2007.

108. Yıldırım İ, Yıldırım Y, Tortop Y, Poyraz, A. Afyon Kocatepe Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Beslenme Alışkanlıkları ve Bunları Etkileyen Faktörler, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8(1): 1375-1391, 2011.
109. Baysal A. Kahvaltı ve okul başarısı. Beslenme ve Diyet Dergisi 28: 1-3, 1999.
110. Eser KŞ, Şahin TK, Demireli O. Konya’da iki yetiştirme yurdunda barınan adolesanların beslenme durumları. Beslenme Diyet Dergisi 29: 25-33, 2000.
111. Önay D. Ankara’da farklı sosyo-ekonomik düzeylerdeki 14-15 yaş grubu öğrencilerin beslenme durumu ve bunu etkileyen bazı faktörler. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ev Ekonomisi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2002.
112. Aytekin, F. Üniversite öğrencilerine verilecek beslenme eğitiminin beslenme davranışlarına olan etkisinin incelenmesi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ev Yönetimi ve Beslenme Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara,1999.
113. Durmaz H, Sağun E, Tarakçı . Yüksek okul öğrencilerinin içme sütü tüketme alışkanlıkları. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi 13 (1-2): 69, 2002.
114. Parks P. Mckay S. Read M. Adolescent male athlete: Body image, diet, and exercise. Adolescence 32-593-603, 1997.
115. Göksan B, Ergenlerde beden imajı ve beden dismorfik bozukluğu. Sağlık Bakanlığı Şişli Eftal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği. Uzmanlık Tezi, İstanbul, 2007.
116. Demirel, H. İzmir ili Menemen ilçesindeki ilköğretim ikinci kademe (6-7-8. sınıflar) öğrencilerinde obezite sıklığı ve beslenme davranışları. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2011.
117. Güleç M, Yabancı N, Göçgeldi E, Bakır B. Ankara’da iki kız öğrenci yurdunda kalan öğrencilerin beslenme alışkanlıkları. Gülhane Tıp Dergisi 50: 102-109, 2008.

8. EKLER

EK- 1

BARTIN İLİ SAĞLIK MESLEK LİSESİ VE GENEL LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BESLENME ALIŞKANLIKLARI VE OBEZİTE SIKLIĞI

Sayın katılımcı,

Elinizdeki araştırma Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı yüksek lisans öğrencisi Seda KAYA ÖZDEMİR tarafından sağlık meslek lisesi öğrencilerinin obezite sıklığını ve beslenme alışkanlıklarını araştırmak üzere hazırlanmıştır. Elde edilen bilgiler yalnızca araştırmacı tarafından akademik araştırma amaçlı kullanılacak ve kesinlikle paylaşılmayacaktır. Katılımcıların isim ve tüm bilgileri kesinlikle gizli tutulacaktır.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Seda KAYA ÖZDEMİR

1. Adınız ve Soyadınız:.....

2. Yaşınız:

3. Cinsiyetiniz. 1. Kız() 2. Erkek()

4. Sınıfınız-Bölümünüz :

5. Bu Bölüm araştırmacı tarafından ölçülecektir.

Boy (cm)		
Kilo(Kg)		

6. Kaç kardeşiniz var?

1. () Yok 2. () 1 Kardeş 3. () 2 Kardeş 4. () 3 Kardeş

5. () 5 Kardeş ve üzeri

7. Evinizde kaç kişi yaşıyor?

8. Sosyal güvenceniz var mı?

1. () Evet 2. () Hayır

9. Yaşadığınız yer?

1. () Köy 2. () Kasaba 3. () Şehir

10. Ailenizin aylık geliri:

11. Aşağıdakilerden hangisi aileniz için geçerlidir?

1. () Anne baba sağ ve birlikteler
2. () Anne ölü baba sağ
3. () Anne sağ baba ölü
4. () Anne ve baba ölü
5. () Anne baba sağ ve ayrılar

12 . Anne ve babanızın eğitim durumu aşağıdakilerden hangisine uyuyor?

	Anne	Baba
1. Okuma yazması yok.....	()	()
2 .Sadece okur-yazar.....	()	()
3. İlkokul mezunu.....	()	()
4. Ortaokul mezunu.....	()	()
5. Lise mezunu.....	()	()
6. Önlisans mezunu(2yıllık)	()	()
7. Lisans Mezunu(4 Yıllık)	()	()
8. Lisans üstü eğitim mezunu	()	()

- 13. Annenizin çalışma durumu :** 1. ()Ev hanımı 2.()Esnaf
3.()Emekli 4.()Memur 5.()Serbest Meslek 6. () Diğer.....

- 14. Babanızın çalışma durumu:**1.() Esnaf 2.()Emekli 3.()Memur
4.()Serbest Meslek 5.()İşçi 6.()İşsiz 7. () Diğer

15. Yiyecekleri nasıl yersiniz?

- 1.() Yavaş yavaş çiğneyerek 2. () Normal sürede 3. () Hızlı hızlı yerim

16 . Gün içinde yemek yeme alışkanlığınızı nasıl tanımlarsınız?

1. () Sık sık azar azar 2. () Sık sık çok miktarda 3. () Normal öğünlere az
4. () Normal öğünlerde çok 5. () Uzun aralarla azar azar 6. () Uzun aralarla çok

17 . Öğünlerinizde ekmeği ne kadar tüketirsiniz?

1. () 1-2 dilim 2. () 3-4 dilim 3. () 5 ve daha fazla 4. () Hiç tüketmen

18 . Bir günde kaç öğün yemek yersiniz?

1. () 2 öğün 2. () 3 öğün 3. () 4 öğün 4.() 5 öğün ve fazlası

19. Aşağıda belirtilen öğünleri yeme sıklığınızı belirtiniz.

Öğün Adı	Her gün	Haftada 5-6 kez	Haftada 3-4 kez	Haftada 1-2 kez	Hiç yemem
1-Kahvaltı					
2-Kuşluk					
3-Öğle					
4-İkinci					
5-Akşam					
6-Yatarken					

20. Genellikle yemeklerinizi (tüm gün için) nerede yersiniz?

1. () Yurtta (Yurt yemekhanesinde)
2. () Evde
3. () Okul Kantininde
4. () Lokantada

21 . Yemek seçiminizde en çok hangi etmenlere dikkat edersiniz? Önem derecesine göre sıralayınız.(1,2,3,4,5,6 şeklinde)

1. () Yemeğin fiyatı
2. () Doyurucu olması
3. () İstenilen yemeğin olması
4. () Kullanılan malzemelerin kalitesi
5. () Temiz bir ortamda pişirilmesi ve sunulması
6. () Kolay pişirilmesi

22. Yediğiniz öğünler içinde herhangi bir öğünü atladığınız zaman oluyor mu?

- 1.() Evet 2. () Bazen 3. () Hayır

23. Cevabınız evet veya bazen ise en çok hangi öğünü atlıyorsunuz?

1. () Kahvaltı 2. () Kuşluk 3. () Öğle
4. () İkinci 5. () Akşam 6. () Yatarken

24. Öğün atlıyorsanız nedeni nedir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

1. () Canım istemediği için
2. () Hazırlayan olmadığı için
3. () Zaman olmadığı için
4. () Zayıflamak için
5. () Gereksiz gördüğüm için
6. () Ekonomik yetersizlik
7. () Alışkanlığım olmadığı için
8. () Okulda imkan olmadığı için
8. () Diğer(belirtiniz).....

25. Hangi öğünler arasında yiyecek ve içecek tüketirsiniz? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

1. () Sabah öğlen arası 2. () Öğlen akşam arası
3. () Akşam yemeğinden sonra 4. () Genelde uykudan uyanıp
5. () Hiç tüketmem 6. () Diğer

**26. Öğünler arasında sıklıkla tükettiğiniz yiyecek ve içecekleri belirtiniz.
(Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)**

Yiyecekler		İçecekler	
1- Simit, poğaçı,		1- Çay	
2- Ekmek arası döner, hamburger		2- Kahve	
3- Kek, pasta		3- Gazoz, kola	
4- Cips, Kuruyemiş		4- Taze meyve suları	
5- Sandviç, tost		5- Hazır meyve suları	
6- Bisküvi, kraker, gofret		6- Su	
7- Meyve		7- Ayran, süt	
8- Puding		8- Bitki çayları	
9- Çikolata, Şekerleme vb.		9- Oralet	
10- Kurabiye		10- Kakao	
11- Diğer.....		11-Diğer.....	

27. Aşağıdaki tabloda yer alan besinleri ne sıklıkta tükettiğinizi belirtiniz.

	BESİNLER	Her gün	Gün aşırı	Haftada bir kez	15 Günde bir	Ayda bir	Hiç yemem
Et, yumurta, ve k.baklagiller	1	Kırmızı et					
	2	Tavuk eti					
	3	Balık eti					
	4	Sakatatlar(Ciğer , vb.)					
	5	Et ürünleri(Salam, sosis vb.)					
	6	Yumurta					
	7	Kuru Baklagiller (mercimek, nohut vb.)					
	8	Yağlı tohumlar (fındık, fıstık, vb.)					
Süt ve süt türevleri	9	Süt					
	10	Yoğurt					
	11	Ayran					
	12	Beyaz peynir					
	13	Kaşar peyniri					
	14	Krem peynir					
	15	Diğer peynirler					
	16	Dondurma					
Sebze ve meyveler	17	Yeşil yapraklı sebzeler					
	18	Diğer sebzeler					
	19	Patates					
	20	Domates					
	21	Elma					

32. Sigara kullanıyor musunuz?

1. () Hayır hiç kullanmadım
2. () Evetyıldıradet/gün kullanıyorum.
3. () yıl ,adet/gün kullandım ,yıldır kullanmıyorum.

33. Uğraştığınız sportif aktiviteleri (futbol, basketbol, yürüyüş vs.) ve sürelerini belirtiniz.

Örneğin : Futbol , 2 saat süre ile haftada 3 gün gibi .

1., saat süre ile haftada gün
2., saat süre ile haftada gün
3., saat süre ile haftada gün
4., saat süre ile haftada gün

34. Bir gün içindeki aktivitelerinizin sürelerini belirtiniz.

- Oturarak geçirdiğiniz süre saat/gün (derste, bilgisayar başında , ders çalışırken, evde dinlenirken vs.)
- Uyuyarak geçirdiğiniz süresaat/gün
- Hareketli olduğunuz (koşma , yürüme , spor vb.)saat/gün

35. Kilonuzdan memnun musunuz?

1. () Çok Memnunum
2. () Memnunum
3. () Orta
4. () Memnun Değilim
5. () Hiç memnun Değilim

36. Sınıf başarınızı nasıl tanımlarsınız?

1. () Zayıfım/ Zayıflarım var.
2. () Zayıfım yok.
3. () Teşekkür öğrencisiyim.
- 4.() Takdir öğrencisiyim.

37. Okul dışında kalan boş zamanlarınızda en çok yaptığınız etkinlik nedir?

- 1.()Dinlenmek 2.()Gezmek 3.()Ders çalışmak 4.() Müzik dinlemek
- 5.()Resim yapmak 6.()Bilgisayar oyunu-İnternet 7().Kitap okumak
- 8.() Aileye yardım etmek 9.()Spor yapmak 10.()Televizyon izlemek

38. Karşı cinsten özel bir arkadaşınız var mı?

1. ()Evet 2.() Hayır

39. Aşağıdaki soruları tablo üzerinde işaretleyerek cevaplayınız.

Beslenme Alışkanlıkları	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Her Zaman
1.Yağlı ve şekerli yiyecekler tüketirim.					
2.Yiyeceklere tuz eklerim.					
3.Günde 3 fincandan fazla kahve, çay ya da kola gibi asitli içecekler tüketirim.					
4.Dana eti, koyun eti ve bunlardan yapılmış salam, sucuk, sosis vb. tüketirim.					
5.Hamburger, patates kızartması, döner gibi dışarıda satılan menülerden yerim.					
6.Sebze yemekleri ve meyve , bulgur, kuru fasulye, nohut , mercimek gibi kurubaklagillerden yapılan yemekleri tüketirim.					

EK-2

T.C.
BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı

TOPLANTI TARİHİ : 12/02/2013
TOPLANTI NO : 2013/03

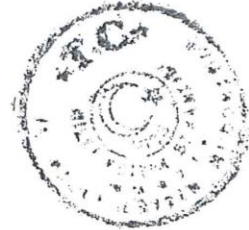
KARARLAR :

- 9- B.E.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Anabilim Dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Ferruh Niyazi AYOĞLU'nun sorumluluğunda yapılacak olan 2013-18-12/02 Protokol no'lu "Bartın İli Sağlık Meslek Lisesi ve Genel Lise Öğrencilerinin Beslenme Alışkanlıkları ve Obezite Sıklığı" konulu çalışmanın Etik Kurul ilkelerine uygun olduğuna,

Oy birliği ile karar verilmiştir.

A S L I G İ B İ D İ R

Doc. Dr. Saçık TOPRAK
B.E.Ü. Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanı

EK -3

**T.C.
BARTIN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : 34508567/0/418655
Konu: Araştırma İzni

02/04/2013

**VALİLİK MAKAMINA
BARTIN**

- İlgi : a) M.E.B.'na Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve
Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün 25/03/2013
Tarih ve 52279120-23-189 sayılı yazısı.

Bülent Ecevit Üniversitesi İlgi (b) yazısında; Halk Sağlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Seda KAYA'nın, "Bartın İli Sağlık Meslek Lisesi ve Genel Lise Öğrencilerinin Beslenme Alışkanlıkları ve Obezite Sıklığı" konulu tez çalışmasına veri sağlamak amacıyla Bartın İli merkez ilçesindeki Turgut Işık Sağlık Meslek Lisesi ve Davut Fırıncıoğlu Anadolu Lisesi öğrencilerine yönelik anket formu uygulaması yapmak istediği bildirilmiş ve gerekli iznin verilmesi istenmiştir.

İlgi (b) yazı gereği yapılmak istenen anket çalışmasına ilişkin başvuru İlgi (a) Yönerge gereği kurulan "Araştırma Değerlendirme Komisyonu"na değerlendirilmiş ve uygun bulunmuştur.

Söz konusu çalışmasına ilişkin Araştırma Değerlendirme Formu, Çalışma Planı ve anket örneği ekte sunulmuş olup ilgilinin ilimizdeki Turgut Işık Sağlık Meslek Lisesi ve Davut Fırıncıoğlu Anadolu Lisesi öğrencilerine yönelik olarak, ders saatleri dışında anket çalışması yapması Müdürlüğümüzce uygun değerlendirilmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olur'larınıza arz ederim

İsa ŞEKER
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
02/04/2013
Türker ÖKSÜZ
Vali a.
Vali Yardımcısı

**Güvenli Elektronik
İmzalı Aşılı İle Aynıdır.**
02/04/2013
S. ESENGÜL

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

Gölbucağı mah.2 nolu Çevre yolu 74100
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Seyhan Esengül/ Şef
Tel: (0 378) 2276893

**BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU
(ANKET ARAŞTIRMALARI İÇİN)**

Sizi Ferruh Niyazi Ayoğlu tarafından yürütülen “ *Bartın İli Sağlık Meslek Lisesi ve Genel Lise Öğrencilerinin Beslenme Alışkanlıkları ve Obezite Sıklığı* ” başlıklı ankete dayalı bir araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Aşağıdaki bilgileri dikkatlice okumak için zaman ayırınız. İsterseniz bu bilgileri aileniz ve/veya yakınlarınız ile tartışınız. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz.

Anket formunda 39 adet soru yer almaktadır. Sorulara yanıt verme süreniz 30 dakikadır. Araştırmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Araştırma sürerken herhangi bir zamanda istemeniz durumunda sorumlu araştırmacıyı bilgilendirmek koşulu ile araştırmadan ayrılabilirsiniz. Anketi yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz biçiminde yorumlanacaktır. Araştırma sırasında sizden alınan bilgiler araştırmacıda saklı kalacak ve toplanan veriler yalnızca bilimsel amaçla kullanılacaktır. Ankette bulunan sorulara vereceğiniz yanıtların doğruluğu, araştırmanın niteliği açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle, ankette bulunan sorulara doğru yanıt vermenizi rica eder, işbirliğiniz için teşekkür ederiz.

Araştırma Sorumlusu
Doç. Dr. Ferruh Niyazi AYOĞLU

Araştırmanın Amacı:

Bu araştırmanın amacı Bartın ilinde Sağlık Meslek Lisesi Ve Genel Lise öğrencilerinin beslenme alışkanlıklarını ve obezite sıklığını tespit ederek karşılaştırmaktır.

Araştırmanın Süresi: Bir (1) yıl

Katılması Beklenen Gönüllü Sayısı: 385

Araştırmanın Yapılacağı Yer: Bartın Turgut Işık Anadolu Sağlık Meslek Lisesi ve Davut Fırıncioğlu Anadolu Lisesi

Araştırmaya Katılan Araştırmacılar: Doç.Dr. Ferruh Niyazi AYOĞLU ve Seda KAYA ÖZDEMİR

Çalışmanın adı: Bartın İli Sağlık Meslek Lisesi ve Genel Lise Öğrencilerinin Beslenme Alışkanlıkları ve Obezite Sıklığı
Tarih:

BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU
(ANKET ARAŞTIRMALARI İÇİN)

Ben,.....[gönüllünün adı, soyadı (kendi el yazısı ile)]

Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formundaki tüm açıklamaları okudum. Bana, yukarıda konusu ve amacı belirtilen araştırma ile ilgili yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen hekim tarafından yapıldı. Katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları tamamen anladım. Çalışma hakkında soru sorma ve tartışma imkanı buldum ve tatmin edici yanıtlar aldım. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı, Araştırmaya gönüllü olarak katıldığımı, istediğim zaman gerekçeli veya gerekçesiz olarak araştırmadan ayrılabileceğimi ve kendi isteğime bakılmaksızın araştırmacı tarafından araştırma dışı bırakılabileceğimi ve araştırmadan ayrıldığım zaman mevcut tedavimin olumsuz yönde etkilenmeyeceğini biliyorum.

Bu koşullarda;

- Söz konusu Klinik Araştırmaya hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın kendi rızamla katılmayı (çocuğumun/vasimim bu çalışmaya katılmasını) kabul ediyorum.
- Gerek duyulursa kişisel bilgilerime mevzuatta belirtilen kişi/kurum ve kuruluşların erişebilmesine,
- Çalışmada elde edilen bilgilerin (*kimlik bilgilerim gizli kalmak koşulu ile*) yayın için kullanılma, arşivleme ve eğer gerek duyulursa bilimsel katkı amacı ile ülkemiz dışına aktarılmasına olur veriyorum.

Gönüllü Öğrencinin (Kendi el yazısı ile)
Adı-Soyadı:
İmzası:
Adresi:
(varsa Telefon No, Faks No):
Tarih (gün/ay/yıl):/...../.....

Gönüllü Öğrencinin Velisi (Kendi el yazısı ile)
Adı-Soyadı:
İmzası:
Adresi:
(varsa Telefon No, Faks No):
Tarih (gün/ay/yıl):/...../.....

Onay Alma İşlemine Başından Sonuna Kadar Tanıklık Eden Kuruluş Görevlisinin
Adı-Soyadı: Seda KAYA ÖZDEMİR
İmzası:
Görevi: Öğretmen
Tarih (gün/ay/yıl):

Açıklamaları Yapan Kişinin
Adı-Soyadı: Seda KAYA ÖZDEMİR
İmzası:
Tarih (gün/ay/yıl)

NOT: Bu formun bir kopyası gönüllüde kalacak, diğer kopyası ise hasta dosyasına yerleştirilecektir. Hasta dosyası veya protokol numarası olmayan sağlıklı gönüllülerden alınacak onam formunun bir kopyası mutlaka sorumlu araştırmacı tarafından saklanacaktır.

Çalışmanın adı: Bartın İli Sağlık Meslek Lisesi ve Genel Lise Öğrencilerinin Beslenme Alışkanlıkları ve Obezite Sıklığı
Tarih:

9. ÖZGEÇMİŞ

Seda KAYA ÖZDEMİR; 1979 yılında Çaycuma- Zonguldak' da doğdu. İlk ve orta eğitimin Bartın'da tamamladıktan sonra 1996 yılında Bartın Turgut Işık Sağlık Meslek Lisesini bitirdi. 1997 yılında Uludağ Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Hemşirelik bölümünü kazandı. 1998-1999 yıllarında Bartın Devlet Hastanesi, 2000-2001 Yıllarında Bursa Ali Osman Sönmez Onkoloji Hastanesi, 2002 yılında Bandırma 112 Acil Yardım ve Kurtarma İstasyonunda Hemşire olarak çalıştı. 2002 yılında Ankara Gevher Nesibe Sağlık Eğitim Enstitüsünden Formasyon eğitimi aldıktan sonra 2003 yılında Gönen Hacı Şükriye İpek Sağlık Meslek Lisesinde Öğretmen olarak görevine devam etti. 2007-2013 yılları arasında Bartın Turgut Işık Sağlık Meslek Lisesinde çalıştı. 2013 yılında Gölcük Farabi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine tayin olduktan sonra Ocak 2015 tarihi itibarıyla görevine Müdür yardımcısı olarak devam eden Seda KAYA ÖZDEMİR, Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrenimini sürdürmektedir.